ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

2010

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ

© ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, 2011

Διεύθυνση Λεωφ. Κέννεντυ 80
1076 Λευκωσία
Κύπρος
Ταχ. Διεύθυνση Ταχ. Κιβ 25529
1395 Λευκωσία
Κύπρος
Τηλέφωνο +357 22714100
Διαδίκτυο http://www.centralbank.gov.cy

Επιμέλεια από το Γραφείο Επικοινωνίας, Εκδόσεων και Δημοσιεύσεων

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς εφόσον αναφέρεται η πηγή.

ISSN (Έντυπη μορφή) 1450-2593
ISSN (Ηλεκτρονική μορφή) 1986-1036

Το χαρτί που χρησιμοποιήθηκε σε αυτή την έκθεση είναι πιστοποιημένο από Forest Certification Council, το οποίο επιβεβαιώνει ότι ο αγοραστής έχει συνεισφέρει στην αειφόρο ανάπτυξη των δασών.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

2010

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή από το Διοικητή 6

2. Διοίκηση και Οργάνωση της ΚΤΚ 8

2.1 Διοικητικό Συμβούλιο 8
2.2 Ανώτερη Διευθυντική Ομάδα 10
2.3 Διευθυντική και Οργανική Δομή 11

3. Οικονομικές Εξελίξεις 12

Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις 12
Εγχώριες εξελίξεις 13
Νομισματικές εξελίξεις 13
Επιτόκια 15
Πληθωρισμός 17
Ζήτηση 19
Παραγωγή 19
Ισοζύγιο πληρωμών 20
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών 20
Χρηματοδότηση του ελλείμματος του ΙΤΣ 22
Συναλλαγματικές ισοτιμίες 22
Αγορά εργασίας, παραγωγικότητα και κόστος εργασίας 22
Δημόσια οικονομικά 23
Προβλέψεις 26

4. Εργασίες της Τράπεζας 29

4.1 Ρύθμιση και Εποπτεία του Τραπεζικού Τομέα 29
Εποπτεία τραπεζικών ιδρυμάτων 29
Εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο της τραπεζικής εποπτείας 30
• Τροποποιήσεις της Οδηγίας για τον Υπολογισμό των Κεφαλαιακών Απαιτήσεων και των Μεγάλων Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων του 2006 30
• Εποπτικό πλαίσιο για τα καλυμμένα αξιόγραφα 31
• Οδηγίες για τον υπολογισμό της προληπτικής ρευστότητας σε ευρώ και ξένα νομίσματα 32
• Τροποποίηση της Οδηγίας για το Πλαίσιο Αρχών Λειτουργίας και Κριτηρίων Αξιολόγησης της Οργανωτικής Δομής, Εσωτερικής Διακυβέρνησης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των Τραπεζών του 2006 - 2010 32
Εξελίξεις στο τραπεζικό σύστημα 32
Συνεργασία με άλλες εγχώριες και ξένες εποπτικές αρχές 34

4.2 Διασφάλιση Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας 35
Παρακολούθηση και αξιολόγηση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας 35
Άσκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τον τραπεζικό τομέα 35
Εθνική Επιτροπή Διασφάλισης Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας 36
Συμμετοχή σε επιτροπές του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και συναντήσεις υψηλού επιπέδου 36
Συμμετοχή σε συναντήσεις με εκπροσώπους του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) και των διεθνών οίκων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας 37
Συμμετοχή σε πρόγραμμα τεχνικής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) προς υποψήφια και ενδεχόμενα υποψήφια κράτη-μέλη της ΕΕ 37
Διαχείριση Ταμείων Προστασίας Καταθετών και Επενδυτών Πελατών Τραπεζών 37
Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων 37
Ταμείο Αποζημίωσης Επενδυτών Πελατών Τραπεζών 38

4.3 Αδειοδότηση 39
Τραπεζικά ιδρύματα 39
Ιδρύματα πληρωμών 41
Ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος 41
Διεθνή συλλογικά επενδυτικά σχέδια 41

4.4 Συστήματα Πληρωμών και Διακανονισμού Συναλλαγών 41
Νομικό πλαίσιο 42
Συστήματα πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών 43
Ενιαίος χώρος πληρωμών σε ευρώ (SEPA - Single Euro Payments Area) 43
Επίβλεψη συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού 44
• CCBM2 και T2S 44
Άλλες εξελίξεις 44
• Επέκταση πρόσβασης στο Κεντρικό Αρχείο Πληροφοριών για Εκδότες Ακάλυπτων Επιταγών (Κ.Α.Π.) 44

- TARGET2 45
- Ηλεκτρονικός συμψηφισμός επιταγών 45
- Ιδρύματα πληρωμών 45
- Μείωση της χρήσης επιταγών ως μέσο πληρωμής 46

4.5 Έκδοση Τραπεζογραμματίων και Κερμάτων Ευρώ 46

Εξορθολογισμός του κύκλου του νομίσματος 46
Παραχαραγμένα τραπεζογραμμάτια ευρώ που εντοπίστηκαν στην Κύπρο κατά το 2010 47
Νομισματικές εξελίξεις 47
- Συλλεκτικά κέρματα για την 50ή Επέτειο της Κυπριακής Δημοκρατίας 47
- Πωλήσεις κερμάτων ευρώ και άλλων νομισματικών ειδών 47
- Ιστοσελίδα ηλεκτρονικού εμπορίου 47

Απόσυρση κυπριακών λιρών 48

4.6 Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες 48

- Συναλλαγματικός κίνδυνος 49
- Επιτοκιακός κίνδυνος 49
- Πιστωτικός κίνδυνος 49
- Λειτουργικός κίνδυνος 50
- Νομικός κίνδυνος 50

Συμμετοχή στη διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων της ΕΚΤ 50
Εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής 50

4.7 Διαχείριση Δημόσιου Χρέους 51

Κρατικά αξιόγραφα 52

4.8 Οικονομική Έρευνα και Συναφείς Δραστηριότητες 54

4.9 Στατιστική 59

Νομισματική χρηματοπιστωτική στατιστική 59
Χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί 60
Ισοζύγιο πληρωμών και διεθνής επενδυτική θέση 61
Δημοσιονομικές και γενικές οικονομικές στατιστικές 63

4.10 Πληροφορική 64

Έργα υποδομής 64
Έργα εφαρμογής/συντήρησης συστημάτων πληροφορικής 65
Ασφάλεια συστημάτων πληροφορικής 66

4.11 Ανθρώπινο Δυναμικό, Οργάνωση και Μεθόδοι 66

Αυτοματοποίηση συστημάτων 66
Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού 66
Θέσεις εργασίας 66
Εργασιακά θέματα 66
Διοικητική υποστήριξη 66
Θέματα οργάνωσης 67
Συμμετοχή σε επιτροπές του ΕΣΚΤ 67

4.12 Ασφάλεια και Προφύλαξη 67

4.13 Ασφάλεια και Εγκαταστάσεις 67

5. Οικονομικές Καταστάσεις 2010 71

Ισολογισμός κατά την 31η Δεκεμβρίου 2010 72
Λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσεως για την περίοδο 01 Ιαν. - 31 Δεκ. 2010 74
Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων 75
Έκθεση ανεξάρτητου ελεγκτή 94

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ

3.1	Δάνεια προς εγχώρια νοικοκυριά	14
3.2	Καταθέσεις από εγχώρια νοικοκυριά	15
3.3	Οικονομική δραστηριότητα σε βασικούς τομείς σε σταθερές τιμές 2005	20
3.4	Ισοζύγιο πληρωμών	21
3.5	Λογαριασμοί ευρύτερου δημόσιου τομέα	24
3.6	Προβλέψεις Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου	26
4.1	Εκδόσεις/Λήξεις ΚΟΧΑ το 2010	53
4.2	Συνολικά ποσά επενδυτικών προϊόντων	54

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

3.1	ΑΕΠ σε επιλεγμένες χώρες	12
3.2	Πληθωρισμός σε επιλεγμένες χώρες	12
3.3	Επιτόκια νέων δανείων των ΝΧΙ σε ευρώ προς κατοίκους της ζώνης του ευρώ	16
3.4	Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ΝΧΙ σε ευρώ από κατοίκους στη ζώνη του ευρώ	16
3.5	Εναρμονισμένος πληθωρισμός στην Κύπρο και ζώνη του ευρώ	18
3.6	Επιλεγμένες ισοτιμίες έναντι του ευρώ	22
3.7	Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία του κυπριακού νομίσματος (στάθμιση ΔΝΤ)	22
3.8	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή απασχόλησης και ποσοστό ανεργίας	23
3.9	Ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό, παραγωγικότητα και μοναδιαίο εργατικό κόστος	23
3.10	Λιανικές πωλήσεις	27
3.11	Δαπάνες κατόχων πιστωτικών καρτών	27

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΓΔ	Γραμμάτιο Δημοσίου
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
ΔΣ	Διοικητικό Συμβούλιο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΔ	Έρευνα Εργατικού Δυναμικού
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕΝΠ	Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής
ΕνΔΤΚ	Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή
ΕΣΚΤ	Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
ΕΣΛ 95	Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών 1995
Ευρωστάτ	Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
ΙΤΣ	Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών
ΚΑΠ	Κεντρικό Αρχείο Πληροφορειών
ΚΟΧΑ	Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως
ΚΤΚ	Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
ΜΣΙ ΙΙ	Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών ΙΙ
ΝΧΙ	Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα
ΟΝΕ	Οικονομική και Νομισματική Ένωση
ΣΠΙ	Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα
ΣΥΚ	Στατιστική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας
ΣΧΑ	Στρατηγικά Χαρτοφυλάκια Αναφοράς
ΧΑΚ	Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου
BLS	Έρευνα Τραπεζικών Χορηγήσεων
ECOFIN	Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομικών της ΕΕ
ECP	Ευρωπαϊκά Εμπορικά Χρεόγραφα
EFC	Economic and Financial Committee (Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή)
EMTN	Ευρωπαϊκά Μεσοπρόθεσμα Χρεόγραφα
SDDS	Ειδικό Πρότυπο Διάδοσης Στοιχείων
SDW	Statistical Data Warehouse
TARGET	Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο
TARGET2	Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων και Διακανονισμού σε Συνεχή Χρόνο

ΣΥΜΒΟΛΑ

£	Κυπριακή λίρα
€	Ευρώ

Χιλιάδες, εκατομμύρια και δισεκατομμύρια διαχωρίζονται με μια τελεία (.) και δεκαδικοί διαχωρίζονται με ένα κόμμα (,).
Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα συνολικά ποσά στους σχετικούς Πίνακες μπορεί να μην συμποσούνται λόγω στρογγυλοποίησης.

Σημείωση: Τελευταία ημερομηνία ενημέρωσης των στατιστικών στοιχείων είναι η 31η Ιανουαρίου 2011.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΗ

Η οικονομία της Κύπρου άρχισε να παρουσιάζει σημάδια ανάκαμψης κατά τη διάρκεια του υπό ανασκόπηση έτους, με το πραγματικό ΑΕΠ να εκτιμάται ότι έχει αυξηθεί κατά 0,9% σε σύγκριση με συρρίκνωση της τάξης του 1,7% το προηγούμενο έτος. Παρά την ανάκαμψη του ΑΕΠ, οι περισσότεροι τομείς της οικονομίας εξακολούθησαν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες, ενώ η ανεργία αυξήθηκε σε ιστορικά υψηλά επίπεδα. Ο εναρμονισμένος πληθωρισμός αυξήθηκε στο 2,6% το 2010 σε σύγκριση με 0,2% το προηγούμενο έτος και 1,6% στη ζώνη του ευρώ. Δεδομένων των εξελίξεων στο μέτωπο του πληθωρισμού, καθώς και ορισμένων άλλων σχετικών παραγόντων, όπως για παράδειγμα οι διαχρονικές διαρθρωτικές αδυναμίες και δυσκαμψίες στην αγορά εργασίας, η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας συνέχισε να αποτελεί πρόκληση και το 2010. Ωστόσο, η κύρια πρόκληση που αντιμετωπίζει η οικονομία μας εξακολουθεί να είναι η ανάγκη για διόρθωση των δημοσιονομικών ανισορροπιών. Αυτές, σε μεγάλο βαθμό προκλήθηκαν από την ταχεία αύξηση των δημόσιων δαπανών, σε μια περίοδο κατά την οποία υπήρχε ταυτόχρονα πιεστική ανάγκη για μεταρρυθμίσεις του συνταξιοδοτικού συστήματος, λόγω του γρήγορα αυξανόμενου προβλήματος της γήρανσης του πληθυσμού στην Κύπρο. Παρά τη μικρή μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος το 2010, δεν έχει καταγραφεί σημαντική διαρθρωτική βελτίωση στα δημοσιονομικά μεγέθη κατά τη διάρκεια του έτους.

Κατά τη διάρκεια του υπό επισκόπηση έτους, η κυβέρνηση ανακοίνωσε την πρόθεσή της να ξεκινήσει έναν κοινωνικό διάλογο για διαρθρωτικές αλλαγές που είναι απαραίτητες και αυτό είναι μια καλοδεχούμενη εξέλιξη. Η αναγνώριση του προβλήματος είναι το πρώτο βήμα προς την εξεύρεση λύσης. Παρ όλα αυτά, οι πρόσφατες εξελίξεις δείχνουν ότι ο διάλογος αυτός θα πρέπει να κινηθεί πιο γρήγορα και πιο αποφασιστικά. Λόγω της καθυστέρησης στην αποστολή ενός ισχυρού μηνύματος στις αγορές για εφαρμογή μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών και διαρθρωτικών προσαρμογών, οι διεθνείς οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας έχουν υποβαθμίσει την πιστοληπτική ικανότητα της Κύπρου. Αυτές οι υποβαθμίσεις έχουν αυξήσει το κόστος δανεισμού τόσο για τον ιδιωτικό όσο και τον δημόσιο τομέα και αυτό αποτελεί σημαντικό κίνδυνο για τις προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας.

Προσβλέποντας στο μέλλον, είναι επιτακτική η εφαρμογή σημαντικών μεταρρυθμίσεων στο σύστημα κοινωνικών μεταβιβάσεων και τις κρατικές δαπάνες, έτσι ώστε οι βελτιώσεις που επιτεύχθηκαν στα δημόσια οικονομικά κατά το 2010 θα ακολουθηθούν από περαιτέρω βιώσιμη πρόοδο. Ως πρώτο βήμα, τα μέτρα περιορισμού των δαπανών στα οποία η κυβέρνηση είχε δεσμευτεί κατά τη διάρκεια της συζήτησης του προϋπολογισμού του 2011, θα πρέπει να εφαρμοστούν. Ο αποτελεσματικός έλεγχος των μισθών στο δημόσιο, μέσα και από τη μείωση του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων κατά χίλια άτομα ανά έτος, είναι υψίστης σημασίας. Επιπλέον, υπό το πρίσμα της προβλεπόμενης αύξησης του δείκτη εξάρτησης ηλικιωμένων, πρέπει να επιδιωχθεί χωρίς καθυστέρηση μεταρρύθμιση στο σύστημα των συντάξεων. Επίσης, το τριετές Μεσοπρόθεσμό Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΜΔΠ), το οποίο στοχεύει στον καθορισμό δεσμευτικών ορίων για τις δαπάνες σε κάθε δημόσιο οργανισμό πρέπει να υιοθετηθεί χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση. Αν και το ΜΔΠ συμφωνήθηκε ήδη από το Μάιο του 2006, είναι ακόμη σε πολύ

πρώιμο στάδιο εφαρμογής.

Κατά τη διάρκεια του υπό επισκόπηση έτους, εκφράστηκαν επίσης ανησυχίες σχετικά με την έκθεση του τραπεζικού τομέα στη μακροοικονομική αναταραχή στην Ελλάδα. Όπως διαπιστώθηκε από εκπροσώπους του ΔΝΤ κατά τη διάρκεια της τελευταίας επίσκεψής τους στην Κύπρο, αυτοί οι κίνδυνοι είναι διαχειρίσιμοι, με δεδομένα, μεταξύ άλλων, την ικανοποιητική κεφαλαιουχική και ρευστοτική επάρκεια και την αυστηρή εποπτεία από την Κεντρική Τράπεζα. Παρόλα αυτά, σε μια προσπάθεια να προστατευθεί περαιτέρω η σταθερότητα του τραπεζικού τομέα της χώρας, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου επεξεργάζεται επιπρόσθετα μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση. Σε αυτό το πλαίσιο έχει υποστηρίξει την επιβολή ειδικής εισφοράς στις τράπεζες, ώστε να δημιουργηθεί ένα οικονομικό ταμείο σταθερότητας, τα αποθέματα του οποίου θα πρέπει να διατηρούνται για την ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Κύπρου. Το κύριο ζητούμενο βέβαια εξακολουθεί να είναι η μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος κατά τρόπο βιώσιμο, διασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο και την ομαλή λειτουργία του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Δρ. Αθανάσιος Ορφανίδης
Διοικητής

2. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΤΚ
2.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αθανάσιος Ορφανίδης

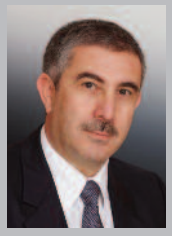

Μάριος Κλείτου

Νίκος Κωνσταντίνου

Αθανάσιος Ορφανίδης

Διοικητής και Πρόεδρος από τις 2 Μαΐου του 2007.

Μάριος Κλείτου

Πρώτος Εκτελεστικός Διευθυντής της Baker Tilly Klitou και κάτοχος επαγγελματικών τίτλων από το Institute of Chartered Accountants in England and Wales και από το Chartered Association of Certified Accounts. Είναι μέλος του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ), Πρόεδρος της Επιτροπής Διεθνών Επιχειρήσεων, Ναυτιλίας και Ξένων Επενδύσεων του ΣΕΛΚ και μέλος του ΔΣ του Κυπριακού Οργανισμού Προσέλκυσης Επενδύσεων (CIPA). Διετέλεσε μέλος του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνωμόνων του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και του ΔΣ της Κυπριακής Τράπεζας Αναπτύξεως Λτδ. Διορίστηκε μέλος του ΔΣ της ΚΤΚ τον Απρίλιο του 2008.

Νίκος Κωνσταντίνου

Κατέχει πανεπιστημιακό δίπλωμα σε συστήματα πληροφορικής, μεταπτυχιακό στη διοίκηση επιχειρήσεων και τον επαγγελματικό τίτλο του εγκεκριμένου λογιστή / ελεγκτή από το Ηνωμένο Βασίλειο. Είναι μέλος του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ). Από το 2002 είναι διευθύνων συνέταιρος σε ελεγκτικό / συμβουλευτικό οίκο καθώς, επίσης, σύμβουλος στρατηγικής και ανάπτυξης σε εταιρείες με έδρα την Ευρώπη και Ασία. Διορίστηκε μέλος του ΔΣ της ΚΤΚ το Νοέμβριο του 2008.

Ανδρέας Μάτσης

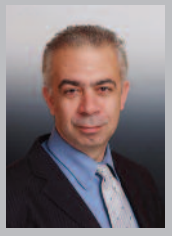

Πάμπος Παπαγεωργίου

Χαράλαμπος Αχνιώτης

Ανδρέας Μάτσης

Επιχειρηματίας και Αντιπρόεδρος του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΚΕΒΕ). Διετέλεσε Πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αμμοχώστου από το 2002 μέχρι το 2008 και Μέλος της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής της ΚΤΚ από το 2000 μέχρι το 2007. Διορίστηκε μέλος του ΔΣ της ΚΤΚ το Νοέμβριο του 2008.

Πάμπος Παπαγεωργίου

Διδάκτορ του Πανεπιστημίου του Λονδίνου στην Πολιτική Φιλοσοφία. Από το 1991 εργάζεται στο Κέντρο Ερευνών του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου όπου, σήμερα, είναι υπεύθυνος κοινωνικο-οικονομικής και πολιτικής έρευνας. Διετέλεσε μέλος του ΔΣ της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου (ΑΤΗΚ) από το 2000 μέχρι το 2006. Διορίστηκε μέλος του ΔΣ της ΚΤΚ το Νοέμβριο του 2008.

Χαράλαμπος Αχνιώτης

Πρωτοδιορίστηκε στην ΚΤΚ το 1963. Από το 1992 μέχρι το 2002 ήταν Πρώτος Ανώτερος Διευθυντής στη Διεύθυνση Οικονομικών Ερευνών και Διοικητικών Υπηρεσιών και από το 2002 μέχρι το 2009 υπηρέτησε ως Σύμβουλος του Διοικητή της ΚΤΚ. Στο διάστημα 2000-2007 διετέλεσε μέλος της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής της ΚΤΚ, ενώ ήταν επίσης υπεύθυνος για τις προ-ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Κύπρου στον τομέα της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Διετέλεσε επίσης αναπληρωτής του Διοικητή στο Γενικό και στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ από το 2004 έως το 2009. Διορίστηκε μέλος του ΔΣ της ΚΤΚ το Μάιο του 2009.

2.2 ΑΝΩΤΕΡΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ 2010

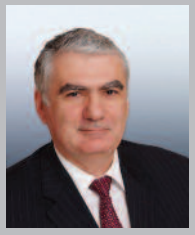

Α. Ορφανίδης
Διοικητής

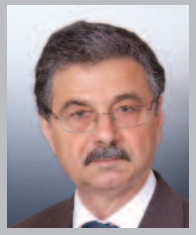

Κ. Πουλλής
Ανώτερος Διευθυντής
• Τμήμα Εποπτείας & Ρύθμισης Τραπεζικών Ιδρυμάτων
• Υπηρεσία Αδειοδότησης

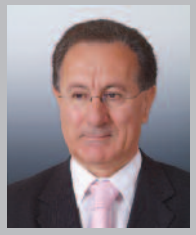

Κ. Ζίγκας
Ανώτερος Διευθυντής
• Τμήμα Χρηματοοικονομικών Αγορών
• Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων
• Τμήμα Συστημάτων Πληρωμών & Λογιστικών Υπηρεσιών

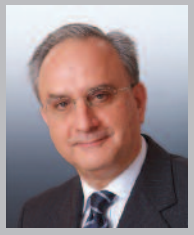

Σ. Μιχαηλίδης
Ανώτερος Διευθυντής
• Τμήμα Ασφάλειας & Τεχνικής Υποστήριξης
• Υπηρεσία Εκδόσεων & Δημοσιεύσεων
(αφυπηρέτησε την 1η Μαΐου του 2010)

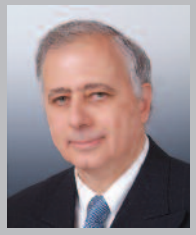

Σπ. Σταυρινάκης
Ανώτερος Διευθυντής
• Τμήμα Ασφάλειας & Τεχνικής Υποστήριξης

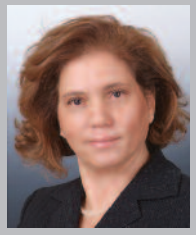

Φ. Φρανκ
Ανώτερη Διευθύντρια
• Τμήμα Στατιστικής
• Τμήμα Πληροφορικής

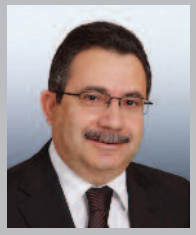

Γ. Συρίχας
Ανώτερος Διευθυντής
• Τμήμα Οικονομικών Ερευνών
• Τμήμα Διασφάλισης Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
• Γραφείο Διοικητή

Κ. Παπαδόπουλος
Ανώτερος Διευθυντής
• Τμήμα Τραπεζικών Εργασιών Εσωτερικού
• Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού, Οργάνωσης & Μεθόδων

2.3 ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΔΟΜΗ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2010

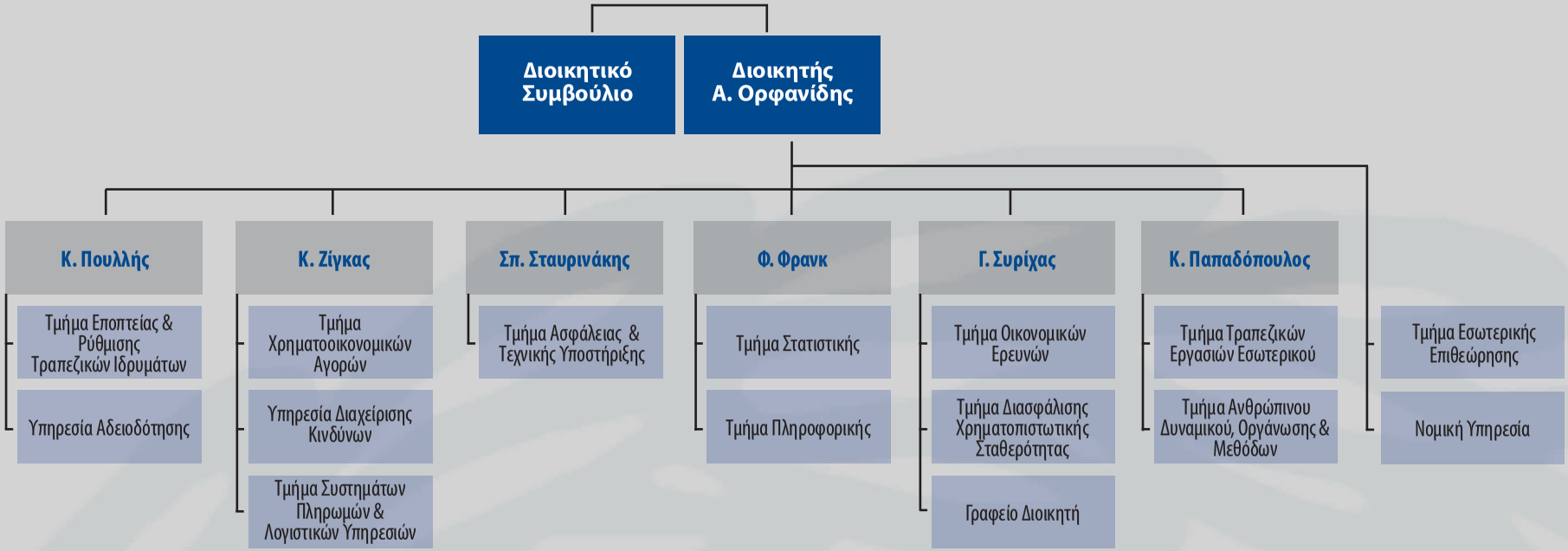

3. Οικονομικές Εξελίξεις

Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις

Στη διάρκεια του 2010 η διεθνής οικονομία επανήλθε σε τροχιά αναιμικής ανάπτυξης εν μέσω ετεροχρονισμένων ταχυτήτων μεταξύ των χωρών. Το Νοέμβριο του 2009 ξέσπασε η δημοσιονομική κρίση στην Ελλάδα, η οποία οδήγησε τη χώρα προς αναζήτηση οικονομικής βοήθειας από τους Ευρωπαίους εταίρους και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στα μέσα του 2010. Λόγω του κινδύνου εξάπλωσης της κρίσης από την Ελλάδα και σε άλλες οικονομίες της ζώνης του ευρώ, οι ευρωπαϊκές αρχές και το ΔΝΤ ανταποκρίθηκαν με ποικιλία μέτρων, συμπεριλαμβανομένου ενός σχεδίου οικονομικής βοήθειας 110 δις ευρώ για την Ελλάδα. Στα ίδια πλαίσια δημιουργήθηκε και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ύψους 750 δις ευρώ για την υποστήριξη των χωρών της ΟΝΕ με οικονομικές δυσχέρειες. Οι εντάσεις στις αγορές και οι συζητήσεις για πιθανότητα διπλής ύφεσης κορυφώθηκαν στις αρχές του τρίτου τριμήνου όταν οι δημοσιονομικές εξελίξεις στην Ευρώπη οδήγησαν τους οίκους αξιολόγησης να υποβαθμίσουν το χρέος της Ελλάδας, της Πορτογαλίας, της Ισπανίας, της Ιρλανδίας και της Ιταλίας. Το Νοέμβριο, η διαφορά στις αποδόσεις κυβερνητικών ομολόγων ορισμένων χωρών της ζώνης του ευρώ έναντι των γερμανικών εκτινάχθηκαν σε ιστορικά ψηλά επίπεδα.

Σε ό,τι αφορά την οικονομική δραστηριότητα, σε όλες τις μεγάλες οικονομίες, το ΑΕΠ κατέγραψε θετικούς ετήσιους ρυθμούς μεγέθυνσης. Οι πιο πρόσφατες εκτιμήσεις μέχρι και την τελευταία ημέρα αναθεώρησης των στοιχείων στη παρούσα Έκθεση φέρουν το ΑΕΠ για το 2010 στο 1,7% για τη ζώνη του ευρώ, 2,8% για τις ΗΠΑ, 1,7% για το Ηνωμένο Βασίλειο και 3,6% για την Ιαπωνία (**Διάγραμμα 3.1**).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.1 **ΑΕΠ σε επιλεγμένες χώρες**
(ετήσια μεταβολή, %)

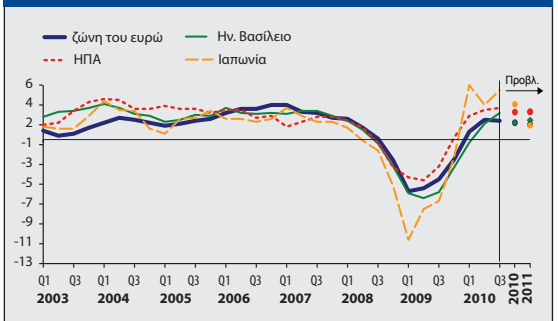

Πηγή: Eurostat.
Σημείωση: Οι προβλέψεις είναι για το έτος και υπολογίζονται ως οι μέσοι όροι των πιο πρόσφατων προβλέψεων από το Bloomberg, The Economist poll και το ΔΝΤ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.2 **Πληθωρισμός σε επιλεγμένες χώρες**
(ετήσια μεταβολή, %)

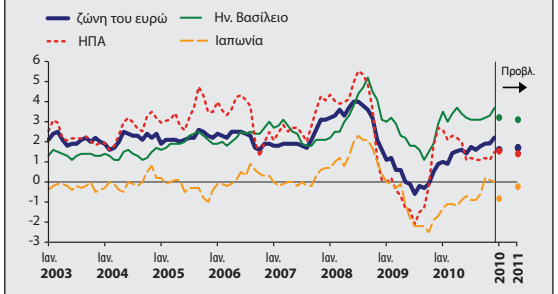

Πηγές: Eurostat, SDW (ΕΚΤ).
Σημείωση: Οι προβλέψεις είναι για το έτος και υπολογίζονται ως οι μέσοι όροι των πιο πρόσφατων προβλέψεων από το Bloomberg, The Economist poll και το ΔΝΤ.

Όσον αφορά το γενικότερο επίπεδο των τιμών διεθνώς, αυτό παρουσίασε σημάδια επιτάχυνσης λόγω, κυρίως, της επίδρασης βάσης από τις χαμηλές τιμές του αργού πετρελαίου που είχαν καταγραφεί το 2009. Πιο συγκεκριμένα, το 2010, ο πληθωρισμός ανήλθε κατά μέσο όρο στο 1,6%, 1,6%, 3,3% και -0,7% στη ζώνη του ευρώ, τις ΗΠΑ, στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιαπωνία, αντίστοιχα (**Διάγραμμα 3.2**).

Λόγω της συνεχιζόμενης αβεβαιότητας στο οικονομικό περιβάλλον οι μεγάλες κεντρικές τράπεζες συνέχισαν την επεκτατική πολιτική διατηρώντας τα βασικά τους επιτόκια σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Το Ευρωσύστημα εξακολούθησε

να παρέχει ρευστότητα προς το τραπεζικό σύστημα της ζώνης του ευρώ ενώ, παράλληλα, άρχισε τη διαδικασία σταδιακής απομάκρυνσης ορισμένων εκτάκτων μέτρων που είχαν ληφθεί.

Αναφορικά με τα επιτόκια, μέχρι το τέλος του υπό ανασκόπηση έτους η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ διατήρησε το βασικό της επιτόκιο αμετάβλητο μεταξύ 0% και 0,25% ενώ η Τράπεζα της Αγγλίας στο 0,5%. Επιπλέον, το επιτόκιο κύριας αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ παραμένει αμετάβλητο στο 1% από τις 13 Μαΐου του 2009.

Οι χρηματιστηριακές αγορές παρουσίασαν αυξημένη μεταβλητότητα κατά τη διάρκεια του χρόνου ως αποτέλεσμα της γενικής αβεβαιότητας από τη δημοσιονομική κρίση και του περιορισμένου ενδιαφέροντος για κινδυνοφόρες επενδύσεις. Το 2010 οι δείκτες DJ Eurostoxx και Nikkei κατέγραψαν απώλειες 5,8% και 3%, αντίστοιχα, παρά τη θετική τάση που έδειξαν το δεύτερο εξάμηνο του χρόνου. Σε αντίθεση, ο S&P 500 παρουσίασε σημαντική άνοδο 12,8% λόγω της θετικής πορείας το δεύτερο εξάμηνο που αντέστρεψε την πορεία του πρώτου μισού του 2010.

Το 2011 η οικονομική δραστηριότητα αναμένεται να διαφέρει σημαντικά από χώρα σε χώρα. Οι τελευταίες προβλέψεις διεθνών οργανισμών και αναλυτών για το 2011, συγκλίνουν προς άνοδο του ΑΕΠ κατά 1,5% στη ζώνη του ευρώ, 2,8% στις ΗΠΑ, 2,0% στο Ηνωμένο Βασίλειο και 1,4% στην Ιαπωνία. Παράλληλα, ο πληθωρισμός αναμένεται να φτάσει στο 1,7% για τη ζώνη του ευρώ, 1,4% για τις ΗΠΑ, 3,1% για το Ηνωμένο Βασίλειο και -0,2% στην Ιαπωνία (**Διαγράμματα 3.1** και **3.2**, σελ. 12)

Εγχώριες εξελίξεις

Νομισματικές εξελίξεις[1,2]

Το 2010 η κυπριακή οικονομία άνκαι άρχισε να παρουσιάζει σημάδια ανάκαμψης, συνέχισε να επηρεάζεται από τις αρνητικές διεθνείς οικονομικές συγκυρίες που είχαν σημειωθεί το 2009 και αυτό αντικατοπτρίστηκε σε αρκετούς δείκτες, μη εξαιρουμένων των δανείων. Μετά την έντονη ανοδική πορεία το 2007 μέχρι και τα μέσα του 2008, ο ρυθμός αύξησης των δανείων του ιδιωτικού τομέα επιβραδύνθηκε έντονα κατά τη διάρκεια του 2009 και παρέμεινε σχεδόν στα ίδια επίπεδα και το 2010. Συγκεκριμένα, ο δανεισμός προς τον ιδιωτικό τομέα αυξήθηκε κατά 8,2% το Δεκέμβριο του 2010 σε σύγκριση με 8,4% τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους, ωθούμενος κυρίως από την άνοδο στα στεγαστικά δάνεια.

Ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των δανείων σε εγχώριες μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις παρουσίασε, επίσης, επιβράδυνση στο 6,3% το

1. Όλα τα νομισματικά μεγέθη συμπεριλαμβανομένων των επιτοκίων, αφορούν στοιχεία εξαιρουμένης της ΚΤΚ ή/και του Ευρωσυστήματος. Σημειώνεται, επίσης, ότι τα στοιχεία που αναλύονται στην παρούσα ενότητα της Έκθεσης αναφέρονται σε κατοίκους Κύπρου και εξαιρούν τους οργανισμούς ή επιχειρήσεις χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο («brass plate companies»). Η πιο πάνω επίδραση εξαιρείται ώστε να επιτευχθεί διαχρονική συγκρισιμότητα των στατιστικών στοιχείων και να υποβοηθηθεί η εξαγωγή συμπερασμάτων.
2. Το Σεπτέμβριο του 2009 διενεργήθηκε μια σημαντική αλλαγή αναφορικά με τη μεθοδολογία για τον υπολογισμό των ετήσιων εκατοστιαίων μεταβολών στα νομισματικά μεγέθη με βάση εκείνη που ακολουθείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Οι μηνιαίες συναλλαγές υπολογίζονται από τις μηνιαίες διαφορές στα υπόλοιπα οι οποίες στη συνέχεια προσαρμόζονται ως προς τις αναπροσαρμογές αξίας και τις αναταξινομήσεις/άλλες αναπροσαρμογές που δεν σχετίζονται με συναλλαγές, εκτός από μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Για λεπτομέρειες βλ. την έκδοση «Νομισματικές και Χρηματοοικονομικές Στατιστικές» του Τμήματος Στατιστικής της ΚΤΚ η οποία βρίσκεται στον ιστοχώρο της ΚΤΚ.

Πίνακας 3.1 **Δάνεια προς εγχώρια νοικοκυριά** (1), (2)

	Υπόλοιπα ως % του συνόλου (3)	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή	
	2010 Δεκ.	2009 Δεκ.	2010 Δεκ.
Εγχώρια νοικοκυριά	**100,0**	**8,8**	**9,4**
1. Καταναλωτικά δάνεια	15,0	7,5	0,3
2. Στεγαστικά δάνεια	53,0	11,5	14,3
3. Λοιπά δάνεια	32,0	5,7	6,6

Πηγή: ΚΤΚ.
(1) Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση ΕΣΛ 95.
(2) Συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά.
(3) Υπολογίζεται στο υπόλοιπο του τελευταίου διαθέσιμου μήνα. Το σύνολο μπορεί να μη δίνει το άθροισμα των επιμέρους, λόγω της στρογγυλοποίησης των αριθμών.

Δεκέμβριο του 2010 σε σύγκριση με 9,2% το Δεκέμβριο του 2009. Η επιβράδυνση του ρυθμού μεγέθυνσης στα συγκεκριμένα δάνεια ενδεχόμενα να συσχετιστεί με τη γενικότερη αβεβαιότητα των μακροοικονομικών συνθηκών στην Κύπρο και την προσεκτική στρατηγική των ΝΧΙ για τα δανειακά τους χαρτοφυλάκια.

Σε αντίθεση, ο ετήσιος ρυθμός επέκτασης των δανείων σε εγχώρια νοικοκυριά, παρουσίασε μικρή επιτάχυνση (**Πίνακας 3.1**) φτάνοντας στο 9,4% το Δεκέμβριο του 2010 σε σύγκριση με 8,8% τον αντίστοιχο μήνα του 2009. Η κατανομή των δανείων των Νομισματικών και Χρηματο-οικονομικών Ιδρυμάτων (ΝΧΙ) προς εγχώρια νοικοκυριά με βάση το σκοπό του δανείου, δείχνει ότι οι πλείστες υποκατηγορίες των εν λόγω δανείων παρουσίασαν ελαφρά αύξηση στους ρυθμούς μεγέθυνσης, με εξαίρεση την κατηγορία των δανείων για καταναλωτικούς σκοπούς η οποία συνέχισε να καταγράφει σημαντική επιβράδυνση. Συγκεκριμένα, τα στεγαστικά δάνεια κατέγραψαν ετήσια άνοδο 14,3% το Δεκέμβριο του 2010 σε σύγκριση με 11,5% την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Μέρος της ανόδου στα εν λόγω δάνεια, φαίνεται να οφείλεται στην αξιοποίηση των ειδικών κυβερνητικών ομολόγων από τις τράπεζες για άντληση φθηνής ρευστότητας από το Ευρωσύστημα. Επίσης, υπήρχαν ενδείξεις ότι στεγαστικά δάνεια κατευθύνονταν προς Κυπρίους με σκοπό την αγορά δεύτερης εξοχικής κατοικίας, λόγω των μειώσεων στις τιμές των ακινήτων στις παραλιακές, ιδίως, περιοχές.

Όσον αφορά τα λοιπά δάνεια, αυτά παρουσίασαν ετήσια άνοδο της τάξης του 6,6% τον τελευταίο μήνα του υπό ανασκόπηση έτους σε σύγκριση με 5,7% τον αντίστοιχο μήνα του 2009. Σε αντίθεση με τα προαναφερθέντα δάνεια, η κατηγορία των δανείων για καταναλωτικούς σκοπούς παρουσίασε σημαντική επιβράδυνση στο 0,3% το Δεκέμβριο του 2010 σε σύγκριση με αύξηση της τάξης του 7,5% το Δεκέμβριο του 2009. Η γενικότερη αβεβαιότητα επηρέασε τη ζήτηση για δάνεια της συγκεκριμένης κατηγορίας, όπως επιβεβαίωσε και η έρευνα τραπεζικών χορηγήσεων που διεξήχθη τέσσερις φορές το 2010.

Όσον αφορά τις καταθέσεις, ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των συνολικών καταθέσεων[3] του εγχώριου ιδιωτικού τομέα συνέχισε από την αρχή του 2010 να καταγράφει πορεία ανόδου φτάνοντας στο 6,3% το Δεκέμβριο του 2010 από 2,4% τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους λόγω, κυρίως, της αύξησης που κατέγραψαν οι καταθέσεις των μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων. Η γενικά συγκρατημένη συμπεριφορά των καταθετών εν μέσω της αβεβαιότητας για τις προοπτικές της κυπριακής οικονομίας, συνέχισε να αντανακλάται, εν μέρει, σε περιορισμό της κατανάλωσης και

3. Εξαιρουμένων των καταθέσεων προς ΝΧΙ.

τοποθέτησης των αποταμιεύσεων σε τοκοφόρες καταθέσεις. Επίσης, συνεχίστηκαν οι συνθήκες ανταγωνισμού για προσέλκυση καταθέσεων από τα ΝΧΙ, που αποτελεί την κύρια πηγή χρηματοδότησής τους.

Οι καταθέσεις από εγχώριες μη χρηματο-οικονομικές επιχειρήσεις, άνκαι παρουσίασαν αρνητικούς ρυθμούς μεγέθυνσης τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2010, από το Μάιο και μετέπειτα κατέγραψαν θετικές μεταβολές. Πιο συγκεκριμένα, ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των εν λόγω καταθέσεων κατέγραψε άνοδο της τάξης του 6,3% στο τέλος του υπό ανασκόπηση έτους σε σύγκριση με μείωση 3,7% την αντίστοιχη περίοδο του 2009.

Σε αντίθεση, ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των καταθέσεων από εγχώρια νοικοκυριά οι οποίες αποτελούν το μεγαλύτερο μερίδιο των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα (**Πίνακας 3.2**), παρουσίασε σχετικά ελαφρά επιβράδυνση στο τέλος του 2010 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Αναλυτικότερα, ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσής τους έφτασε το 4,6% στο τέλος του υπό ανασκόπηση έτους σε σύγκριση με άνοδο 5% το 2009. Σημειώνεται ότι μικρή επιβράδυνση κατέγραψαν οι καταθέσεις προθεσμίας, οι οποίες παρουσίασαν άνοδο 6% το Δεκέμβριο του 2010 σε σύγκριση με αύξηση 7,4% το Δεκέμβριο του 2009. Επιπλέον, αρνητική μεταβολή, άνκαι μικρότερη σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο, συνέχισε να καταγράφει ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των καταθέσεων υπό προειδοποίηση. Συγκεκριμένα, οι καταθέσεις στην εν λόγω κατηγορία παρουσίασαν μείωση 3% το 2010 σε σύγκριση με μείωση 6,7% το 2009. Τα πιο πάνω υποδηλούν ότι η τάση της μετατόπισης από βραχυπρόθεσμες σε μακροπρόθεσμες καταθέσεις προθεσμίας μέχρι 2 έτη συνεχίστηκε από το προηγούμενο έτος και πιθανόν να οφείλεται στη γενικότερη αβεβαιότητα που επικράτησε στην οικονομία για εναλλακτικές επενδύσεις και, επομένως, ζήτηση για εξασφάλιση αποδόσεων από καταθέσεις προθεσμίας.

Πίνακας 3.2 **Καταθέσεις από εγχώρια νοικοκυριά** [(1), (2)]

	Υπόλοιπα ως ποσοστό % του συνόλου [(3)]	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή	
	2010 Δεκ.	2009 Δεκ.	2010 Δεκ.
Εγχώρια νοικοκυριά	**100,0**	**5,0**	**4,6**
μίας ημέρας	15,0	2,9	3,3
Προθεσμίας	**75,0**	**7,4**	**6,0**
μέχρι 2 έτη	71,6	8,6	6,8
άνω των 2 ετών	3,4	-9,8	-7,7
Υπό προειδοποίηση	**10,0**	**-6,7**	**-3,0**
μέχρι 3 μήνες	7,5	-10,5	-3,0
άνω των 3 μηνών	2,5	4,5	-2,5

Πηγή: ΚΤΚ.
(1) Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση ΕΣΛ 95.
(2) Συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά.
(3) Υπολογίζεται στο υπόλοιπο του τελευταίου διαθέσιμου μήνα. Τα σύνολα μπορεί να μη δίνουν το άθροισμα των επιμέρους, λόγω της στρογγυλοποίησης των αριθμών.

Επιτόκια

Κατά το 2010, τα επιτόκια των νέων δανείων (**Διάγραμμα 3.3,** σελ. 16) προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις στην Κύπρο και στη ζώνη του ευρώ κατέγραψαν αύξηση σε σύγκριση με το 2009, με εξαίρεση τα επιτόκια των κατα-ναλωτικών δανείων τα οποία κατέγραψαν μείωση. Τα επιτόκια των νέων καταθέσεων προς νοικοκυριά στην Κύπρο και στη ζώνη του ευρώ κατέγραψαν μικρή μείωση σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος με τάσεις σταθεροποίησης προς το τέλος του χρόνου. Τα επιτόκια των νέων καταθέσεων προς μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις τόσο στη ζώνη του ευρώ όσο και στην Κύπρο κατέγραψαν αύξηση (**Διάγραμμα 3.4,** σελ. 16). Όσον αφορά την ψαλίδα μεταξύ των

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.3 **Επιτόκια νέων δανείων των ΝΧΙ σε ευρώ προς κατοίκους της ζώνης του ευρώ**[1]
(% ετησίως, μέσοι όροι περιόδου)

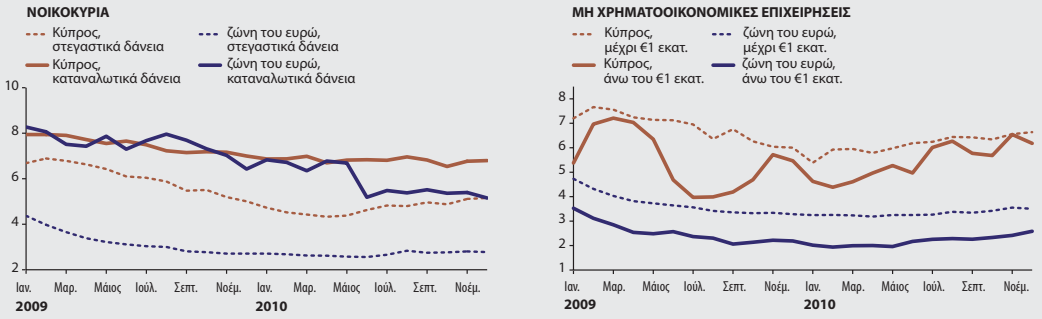

Πηγές: SDW (ΕΚΤ), ΚΤΚ.
(1) Με μεταβαλλόμενο επιτόκιο και αρχικό προσδιορισμό επιτοκίου μέχρι 1 χρόνο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.4 **Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ΝΧΙ σε ευρώ από κατοίκους στη ζώνη του ευρώ** [1]
(% ετησίως, μέσοι όροι περιόδου)

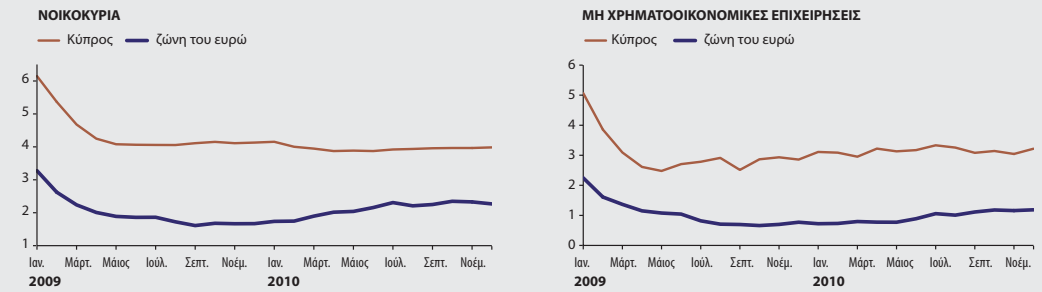

Πηγές: SDW (ΕΚΤ), ΚΤΚ.
(1) Προθεσμίας μέχρι 1 έτους.

δανειστικών επιτοκίων στην Κύπρο και στη ζώνη του ευρώ, αυτή διευρύνθηκε περαιτέρω, ως αποτέλεσμα της πιο συντηρητικής προσέγγισης των ΝΧΙ στη διοχέτευση εταιρικών δανείων. Σε αντίθεση, η ψαλίδα μεταξύ των καταθετικών επιτοκίων μειώθηκε κατά την υπό επισκόπηση περίοδο λόγω ανόδου στα ευρωπαϊκά επιτόκια. Παράλληλα, στην Κύπρο συνέχισαν να υφίστανται ψηλότερα περιθώρια μεταξύ των δανειστικών και καταθετικών επιτοκίων των μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων από το μέσο όρο της ζώνης του ευρώ σε σύγκριση με τα νοικοκυριά. Οι πιο πάνω διαφορές με τη ζώνη του ευρώ οφείλονται, κυρίως, στο γεγονός ότι στην Κύπρο, ουσιαστικά, δεν υπάρχουν άλλες πηγές χρηματοδότησης για τα ΝΧΙ εκτός από τις καταθέσεις, ενώ ο κύριος παράγοντας εισοδήματός τους είναι τα περιθώρια που εξασφαλίζουν μεταξύ των δανειστικών και καταθετικών επιτοκίων.

Ενδεικτικά, το μέσο επιτόκιο για δάνεια σε μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις άνω του €1 εκατ. στην Κύπρο κατέγραψε αύξηση 72 μονάδων βάσης, από 5,46% το Δεκέμβριο του 2009 στο 6,18% το Δεκέμβριο του 2010. Στη ζώνη του ευρώ, το αντίστοιχο μέσο επιτόκιο αυξήθηκε λιγότερο, από 2,19% το Δεκέμβριο του 2009 στο 2,59% στο τέλος του 2010, αυξάνοντας την

ψαλίδα έναντι του κυπριακού στις 359 μονάδες βάσης (**Διάγραμμα 3.3,** σελ. 16). Τα εν λόγω επιτόκια επηρεάστηκαν, εν μέρει, και από την άνοδο στο Euribor το 2010, γεγονός που ισχύει και για τα επιτόκια σε στεγαστικά δάνεια.

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τα δάνεια προς νοικοκυριά για στεγαστικούς σκοπούς, το μέσο επιτόκιο στην Κύπρο κατέγραψε αύξηση, φτάνοντας στο 5,16% στο τέλος του 2010 σε σύγκριση με 5,01% στο τέλος του 2009 (**Διάγραμμα 3.3,** σελ. 16). Το αντίστοιχο μέσο επιτόκιο στη ζώνη του ευρώ αυξήθηκε, επίσης, ελαφρώς το 2010, καταλήγοντας το Δεκέμβριο του 2010 στο 2,78% από 2,71% τον αντίστοιχο μήνα του 2009. Παράλληλα, το μέσο επιτόκιο για καταναλωτικά δάνεια προς νοικοκυριά στην Κύπρο μειώθηκε ελαφρά από 7,00% το Δεκέμβριο του 2009 στο 6,80% στο τέλος του 2010. Στη ζώνη του ευρώ, η μείωση που κατέγραψε το αντίστοιχο μέσο επιτόκιο κατά τη διάρκεια του έτους ήταν πολύ μεγαλύτερη από αυτή που κατέγραψε το κυπριακό, αφού μειώθηκε στο 5,15% το Δεκέμβριο του 2010 από 6,43% τον αντίστοιχο μήνα του 2009, μεγεθύνοντας έτσι τη μεταξύ τους ψαλίδα στις 165 μονάδες βάσης.

Παράλληλη πορεία με το μέσο επιτόκιο δανείων ακολούθησε και το μέσο επιτόκιο νέων καταθέσεων προθεσμίας μέχρι 1 χρόνο από μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις (**Διάγραμμα 3.4,** σελ. 16). Συγκεκριμένα, στην Κύπρο αυξήθηκε από 2,86% στο τέλος του 2009 στο 3,22% το Δεκέμβριο του 2010, ενώ το αντίστοιχο στη ζώνη του ευρώ αυξήθηκε από 0,77% στο 1,19%. Αύξηση κατέγραψε, επίσης, και το μέσο επιτόκιο νέων καταθέσεων προθεσμίας μέχρι ένα χρόνο από νοικοκυριά στη ζώνη του ευρώ, με το 2010 να κλείνει στο 2,27% σε σύγκριση με 1,67% στο τέλος του 2009. Αντίθετα, στην Κύπρο το αντίστοιχο επιτόκιο μειώθηκε στο 3,98% το Δεκέμβριο του 2010 από 4,13% το Δεκέμβριο του 2009 περιορίζοντας έτσι την ψαλίδα με το αντίστοιχο ευρωπαϊκό στις 171 μονάδες βάσης.

Πληθωρισμός

Κατά το 2010, ο πληθωρισμός στην Κύπρο, με βάση τον εθνικό Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), σημείωσε επιτάχυνση φθάνοντας στο 2,4% σε σύγκριση με 0,3% το 2009. Στα ίδια περίπου επίπεδα κυμάνθηκε και ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), ο οποίος αυξήθηκε κατά 2,6% σε σύγκριση με 0,2% το 2009.

Αναλυτικότερα, η άνοδος που παρατηρήθηκε στον ΕνΔΤΚ κατά το υπό ανασκόπηση έτος, οφείλεται, κυρίως, στην επίδραση βάσης από τις χαμηλές τιμές του αργού πετρελαίου που είχαν σημειωθεί την αντίστοιχη περίοδο του 2009, στην υποτίμηση του ευρώ έναντι του δολαρίου ΗΠΑ αλλά και σε σημαντικό αριθμό φορολογικών και άλλων επιβαρύνσεων που επιβλήθηκαν κατά το 2010. Πιο συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια του 2010, η κυβέρνηση επέβαλε φόρο κατανάλωσης στα καύσιμα. Παράλληλα, η ΑΗΚ προέβη σε σημαντικές αυξήσεις που αφορούσαν τη βασική τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος και, παράλληλα, επιβλήθηκε πρόστιμο για τους επιπλέον ρύπους από την ΕΕ. Επίσης, επιβλήθηκαν περαιτέρω αυξήσεις για ενίσχυση της Υπηρεσίας Δημόσιας Ωφέλειας και του Ταμείου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Ως αποτέλεσμα, καταγράφηκε σημαντική αύξηση στις τιμές των εγχώριων καυσίμων και του ηλεκτρικού ρεύματος. Συνολικά, το 2010 η κατηγορία των τιμών της ενέργειας σημείωσε ραγδαία αύξηση κατά 19,6% σε σύγκριση με μείωση 15,7% το 2009.

Στην κατηγορία των τιμών των μη επεξεργασμένων τροφίμων, καταγράφηκε επιβράδυνση αφού το 2010 η αύξηση των τιμών στην κατηγορία αυτή ήταν της τάξης του 1,8% σε σύγκριση με άνοδο 4,2% το 2009, αντικατοπτρίζοντας τη σημαντική επιβράδυνση που κατέγραψε η τιμή του κρέατος καθώς και την πτώση που σημειώθηκε στις τιμές των φρούτων. Παράλληλα, ο ρυθμός των τιμών των επεξεργασμένων τροφίμων, παρουσίασε μηδενική μεταβολή το 2010 σε σύγκριση με άνοδο 3,7% το 2009. Αυτό οφείλεται, κυρίως, στη σημαντική επιβράδυνση στο ρυθμό μεταβολής της τιμής του γάλακτος και των δημητριακών που καταγράφηκε από την αρχή του υπό ανασκόπηση έτους. Ο ρυθμός αύξησης των τιμών των βιομηχανικών προϊόντων εξαιρουμένης της ενέργειας, κατέγραψε επίσης μηδενική μεταβολή το 2010 σε σύγκριση με ελαφρά μείωση της τάξης του 0,2% το 2009. Οι σημαντικές μειώσεις που καταγράφηκαν στις τιμές των μηχανοκίνητων οχημάτων το 2010 συνεχίστηκαν από το προηγούμενο έτος, λόγω της μειωμένης ζήτησης στην εν λόγω αγορά.

Όσον αφορά την κατηγορία των τιμών των υπηρεσιών, αυτή κατέγραψε ετήσια άνοδο της τάξης του 0,7% το 2010 σε σύγκριση με αύξηση 3,4% το 2009. Πιο αναλυτικά, οι τιμές των τουριστικών καταλυμάτων παρουσίασαν κατά μέσο όρο σημαντική πτώση της τάξης του 11,6% το 2010. Οι μεγάλες μειώσεις στις προαναφερθείσες κατηγορίες, πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της προσπάθειας για αναζωογόνηση του τουριστικού προϊόντος και προσέλκυση νέων τουριστών. Μεγάλες μειώσεις της τάξης του 20,2% κατέγραψαν, επίσης, οι τιμές των αεροπορικών μεταφορών λόγω, εν μέρει, του ανταγωνισμού από την είσοδο καινούριων εταιριών που διεξάγουν πτήσεις από και προς την Κύπρο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.5 **Εναρμονισμένος πληθωρισμός στην Κύπρο και ζώνη του ευρώ**
(ετήσια μεταβολή, %)

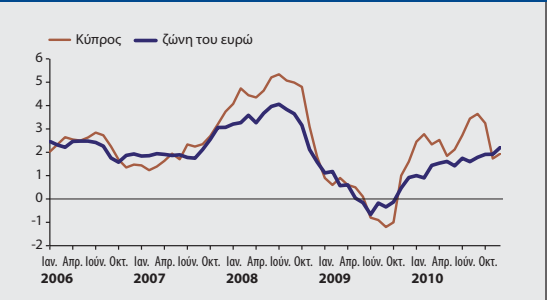

Πηγή: Eurostat.

Σημειώνεται ότι η ψαλίδα του εγχώριου εναρμονισμένου πληθωρισμού σε σύγκριση με εκείνον της ζώνης του ευρώ παρέμεινε από το Νοέμβριο του 2009 σε θετικά επίπεδα, με εξαίρεση του τελευταίους δύο μήνες του 2010. Αναλυτικότερα, το 2010 ο πληθωρισμός στην Κύπρο υπερίσχυε του ευρωπαϊκού μέσου κατά 100 μ.β., σε αντίθεση με το 2009 όπου ο εγχώριος πληθωρισμός ήταν χαμηλότερος από αυτόν στη ζώνη του ευρώ κατά 10 μ.β. (**Διάγραμμα 3.5**). Ο βασικός παράγοντας που αντέστρεψε την ψαλίδα, ήταν η σημαντική αύξηση των τιμών των πετρελαιοειδών καθώς και οι φορολογικές και άλλες επιβαρύνσεις στον τομέα της ενέργειας κατά το υπό ανασκόπηση έτος. Σημειώνεται, ότι η Κύπρος εξαρτάται από τα πετρελαιοειδή σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με το μέσο όρο στη ζώνη του ευρώ και, συνεπώς, οι τιμές των εν λόγω προϊόντων κατέχουν σημαντικό μερίδιο στο συνολικό εγχώριο ΕνΔΤΚ. Επίσης, η μεταβίβαση της ανόδου των τιμών του πετρελαίου στην τελική τιμή της ενέργειας που φτάνει στους καταναλωτές φαίνεται να είναι μεγαλύτερη στην Κύπρο σε σύγκριση με τη ζώνη του ευρώ.

Σημειώνεται, ότι ο δομικός πληθωρισμός, δηλαδή ο εναρμονισμένος πληθωρισμός από τον οποίο εξαιρούνται οι τιμές της ενέργειας και των τροφίμων, κατέγραψε άνοδο μόλις 0,5% το 2010 σε σύγκριση με αύξηση 1,9% το 2009, κυρίως λόγω σημαντικών επιβραδύνσεων στις τιμές των υπηρεσιών.

Ζήτηση

Με βάση τα διαθέσιμα αναλυτικά στοιχεία για τους πρώτους εννέα μήνες του 2010 η κυπριακή οικονομία κατέγραψε μεγέθυνση της τάξης του 0,5% σε σύγκριση με συρρίκνωση 1,3% την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Επίσης, με βάση τα προκαταρκτικά στοιχεία για το τέταρτο τρίμηνο του 2010 (flash estimate), η αύξηση του ΑΕΠ για ολόκληρο το 2010 ανήλθε στο 0,9%.

Πιο αναλυτικά, τους πρώτους εννέα μήνες του 2010 η δημόσια κατανάλωση κατέγραψε σημαντική συρρίκνωση της τάξης του 8,5% σε σύγκριση με αύξηση 6,1% την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Η μεγάλη μείωση οφείλεται κυρίως στην επίδραση βάσης, καθώς η ετήσια μείωση της τάξης του 18,1% το τρίτο τρίμηνο του 2010 αναμένεται να αντιστραφεί κατά το τέταρτο τρίμηνο του έτους. Κατά την υπό εξέταση περίοδο, η ιδιωτική κατανάλωση κατέγραψε οριακή μείωση της τάξης του 0,1% σε σύγκριση με επίσης συρρίκνωση της τάξης του 0,8% την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Αντίθετα, οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών κατέγραψαν οριακή αύξηση της τάξης του 0,7% σε σύγκριση με μείωση 20% την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Η μικρή μείωση στην ιδιωτική κατανάλωση σε συνάρτηση με τη μικρή αύξηση στις εισαγωγές συνέβαλαν στην αύξηση των αποθεμάτων την περίοδο αυτή. Οι πάγιες κεφαλαιουχικές επενδύσεις κατέγραψαν μείωση της τάξης του 5,2% σε σύγκριση με μείωση 8,3% τους πρώτους εννιά μήνες του 2009. Από την άλλη, οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών κατά τους πρώτους εννέα μήνες ανέκαμψαν στο 4,8% σε σύγκριση με μείωση 12,4% λόγω της ανάκαμψης των εμπορικών μας εταίρων.

Παραγωγή

Οι τομείς της παραγωγής που κατέγραψαν μειώσεις τους πρώτους εννέα μήνες του 2009 λόγω της οικονομικής κρίσης, συνέχισαν την αρνητική τους πορεία και κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2010 (**Πίνακας 3.3,** σελ. 20). Πιο συγκεκριμένα, ο τομέας των κατασκευών κατέγραψε συρρίκνωση της τάξης του 5,7% κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2010 σε σύγκριση με μείωση 5,5% την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Οι υπόλοιποι τομείς, δηλαδή του χονδρικού και λιανικού εμπορίου, ξενοδοχείων και εστιατορίων, μεταφορών, αποθηκεύσεων και επικοινωνιών συνέχισαν να συρρικνώνονται κατά την υπό εξέταση περίοδο, αν και οριακά σε σχέση με τις μειώσεις που κατέγραψαν την αντίστοιχη περίοδο του 2009.

Από την άλλη, ο τομέας των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών συνέχισε να καταγράφει θετικούς, άνκαι επιβραδυνόμενους ρυθμούς ανάπτυξης τους πρώτους εννέα μήνες του 2010. Μικρή ανάκαμψη φαίνεται να σημειώνεται και στον τομέα της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας. Σχετικοί δείκτες το τέταρτο τρίμηνο του 2010 καταδεικνύουν μικρές αυξήσεις στις πωλήσεις ακινήτων. Από την άλλη, ο δείκτης ακινήτων της ΚΤΚ, κατέγραψε ετήσια μείωση 1,8% κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2010. (βλέπε *Οικονομικό Δελτίο* της ΚΤΚ, Δεκέμβριος 2010, σελ. 64).

Πίνακας 3.3 **Οικονομική δραστηριότητα σε βασικούς τομείς σε σταθερές τιμές 2005**
(μεθοδολογία αλυσιδωτής σύνδεσης, ετήσια ποσοστιαία μεταβολή)

	Κατασκευές	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, ξενοδοχεία και εστιατόρια, μεταφορές, αποθηκεύσεις, επικοινωνίες	Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί και άλλες υπηρεσίες
Q1 2008	8,8	4,1	5,8
Q2 2008	4,3	4,0	5,3
Q3 2008	1,7	1,5	5,5
Q4 2008	-3,2	1,4	5,6
Q1 2009	-4,1	-3,6	5,7
Q2 2009	-6,0	-6,7	2,5
Q3 2009	-6,5	-7,8	0,0
Q4 2009	-10,6	-7,3	-1,8
Q1 2010	-6,8	-4,2	-0,1
Q2 2010	-4,1	-1,0	2,3
Q3 2010	-6,4	2,6	3,7

Πηγή: ΣΥΚ.

Ισοζύγιο πληρωμών

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (ΙΤΣ) για το 2010 αναμένεται να καταγράψει περαιτέρω βελτίωση μετά τη σημαντική βελτίωση της τάξης των 9 ποσοστιαίων μονάδων που κατέγραψε το 2009. Παρά την προαναφερθείσα αναμενόμενη βελτίωση, η οποία βασίζεται εν μέρει, σε κυκλικούς παρά δομικούς παράγοντες, το έλλειμμα αναμένεται να παραμείνει σε σχετικά ψηλά επίπεδα. Όσον αφορά τη χρηματοδότηση του ελλείμματος του ΙΤΣ, με βάση τα αποτελέσματα του πρώτου εννιαμήνου, σημειώνεται ότι σε αντίθεση με το 2009, η χρηματοδότηση από πιο βραχυπρόθεσμους πόρους αναμένεται να είναι σημαντική.

Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΚΤΚ, το έλλειμμα του ΙΤΣ ανήλθε στα €544 εκατ. ή στο 4,2% του ΑΕΠ για τους πρώτους εννέα μήνες του 2010 σε σύγκριση με έλλειμμα €1.036,5 εκατ. ή 8,2% του ΑΕΠ την αντίστοιχη περίοδο του 2009 (**Πίνακας 3.4**, σελ. 21). Οι εξελίξεις στο ΙΤΣ ήταν κυρίως αποτέλεσμα της σημαντικής βελτίωσης στο λογαριασμό εισοδημάτων και σε μικρότερο βαθμό στη βελτίωση του λογαριασμού υπηρεσιών.

Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου, μετά τη σημαντική βελτίωση το 2009, κατέγραψε αύξηση της τάξης του 6,4% κατά την υπό εξέταση περίοδο λόγω των αυξημένων εισαγωγών. Η εξέλιξη αυτή αντικατοπτρίζει κυρίως τις αυξημένες τιμές στα πετρελαιοειδή αλλά και την αύξηση των εισαγωγών ενδιάμεσων αγαθών και μεταφορικού εξοπλισμού. Από την άλλη, οι εξαγωγές αγαθών αν και κατέγραψαν ψηλότερες αυξήσεις από τις εισαγωγές αγαθών, δεν είχαν την ανάλογη επίδραση στο εμπορικό ισοζύγιο, λόγω του ότι η αξία των εξαγωγών αγαθών είναι πολύ μικρότερη σε σχέση με την αξία των εισαγωγών αγαθών.

Το πλεόνασμα του λογαριασμού υπηρεσιών – στο οποίο, ιστορικά, στηρίζεται η κυπριακή οικονομία για μείωση του ελλείμματος του ΙΤΣ – αυξήθηκε κατά €65 εκατ. το πρώτο εννιάμηνο του 2010 σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στη

Πίνακας 3.4 **Ισοζύγιο πληρωμών**
(€ εκατομύρια)

	2009 (Ιαν. - Σεπτ.)			2010 (Ιαν. - Σεπτ.)		
	Πίστωση	Χρέωση	Καθαρό ποσό	Πίστωση	Χρέωση	Καθαρό ποσό
ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ	**7.246,3**	**8.282,8**	**-1.036,5**	**7.759,2**	**8.303,1**	**-544,0**
ΑΓΑΘΑ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ	**6.910,6**	**7.810,6**	**-900,0**	**7.225,2**	**7.685,3**	**-460,1**
ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	**5.105,5**	**5.795,1**	**-689,6**	**5.199,7**	**6.027,7**	**-828,0**
ΑΓΑΘΑ	**742,6**	**3.931,2**	**-3.188,6**	**830,5**	**4.222,3**	**-3.391,8**
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	**4.362,9**	**1.863,9**	**2.499,0**	**4.369,2**	**1.805,4**	**2.563,8**
Μεταφορές	1.098,6	704,5	394,1	1.026,3	737,4	288,9
Ταξιδιωτικό	1.278,1	718,4	559,7	1.301,5	638,0	663,5
Επικοινωνίες	58,7	60,9	-2,2	48,2	37,1	11,1
Κατασκευαστικές υπηρεσίες	32,3	7,7	24,6	31,4	7,5	23,9
Ασφάλειες	60,2	30,4	29,8	27,5	22,8	4,6
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	609,1	52,5	556,7	640,7	143,5	497,2
Μηχανοργάνωση και πληροφόρηση	55,2	12,0	43,2	42,1	21,6	20,5
Πνευματικά δικαιώματα	7,0	18,1	-11,1	5,3	15,9	-10,6
Λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	1.035,3	193,6	841,7	1.122,0	114,5	1.007,5
Προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές	18,5	23,4	-4,9	22,7	24,9	-2,3
Υπηρεσίες δημοσίου π.δ.κ.α.	109,8	42,3	67,5	101,5	42,0	59,5
Υπηρεσίες που δεν έχουν κατανεμηθεί	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ	**1.805,1**	**2.015,5**	**-210,4**	**2.025,5**	**1.657,6**	**367,9**
Εισοδήματα από εργασία	26,1	126,0	-99,9	27,7	116,2	-88,4
Εισοδήματα από επενδύσεις	1.778,9	1.889,5	-110,6	1.997,7	1.541,5	456,3
Εισοδήματα από άμεσες επενδύσεις	271,7	929,7	-658,0	454,6	488,7	-34,2
Εισοδήματα από επενδύσεις χαρτοφυλακίου	638,0	483,9	154,1	674,4	550,0	124,4
Εισοδήματα από λοιπές επενδύσεις	869,3	475,9	393,4	868,8	502,8	366,0
ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	**335,7**	**472,2**	**-136,5**	**533,9**	**617,8**	**-83,8**
Γενική κυβέρνηση	94,9	159,0	-64,0	116,1	169,2	-53,1
Λοιποί τομείς	240,8	313,2	-72,4	417,8	448,6	-30,8
ΚΙΝΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			**1.043,1**			**460,4**
Κίνηση κεφαλαίων	60,6	34,7	25,9	15,0	28,2	-13,3
Χρηματοοικονομικές συναλλαγές			1.017,2			473,7
Άμεσες επενδύσεις			1.105,4			-1.087,1
Κατοίκων Κύπρου στο εξωτερικό			-824,9			-1.578,6
Μη κατοίκων στην Κύπρο			1.930,3			491,5
Επενδύσεις χαρτοφυλακίου			-8.037,5			-2.718,5
Απαιτήσεις			-9.128,9			-3.147,1
Υποχρεώσεις			1.091,4			428,6
Χρηματοοικονομικά παράγωγα			289,5			75,1
Λοιπές επενδύσεις			7.584,2			4.055,5
Απαιτήσεις			-8.923,3			-1.598,0
Υποχρεώσεις			16.507,5			5.653,5
Συναλλαγματικά διαθέσιμα			75,5			148,7
ΚΑΘΑΡΑ ΛΑΘΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ			**-6,6**			**83,5**

Πηγή: ΚΤΚ.

βελτίωση των εσόδων των λοιπών επιχειρηματικών υπηρεσιών και στη μείωση της ταξιδιωτικής δαπάνης των κατοίκων Κύπρου στο εξωτερικό. Σημαντική βελτίωση της τάξης των €578 εκατ. παρουσιάζεται στο λογαριασμό εισοδημάτων τους πρώτους εννέα μήνες του 2010 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2009, κάτι που, όπως προαναφέρθηκε, οφείλεται, εν μέρει, σε κυκλικούς παρά σε δομικούς παράγοντες. Τέλος, ο λογαριασμός τρεχουσών

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.6 **Επιλεγμένες ισοτιμίες έναντι του ευρώ**
(Μηνιαία στοιχεία, έτος βάσης 2000=100)

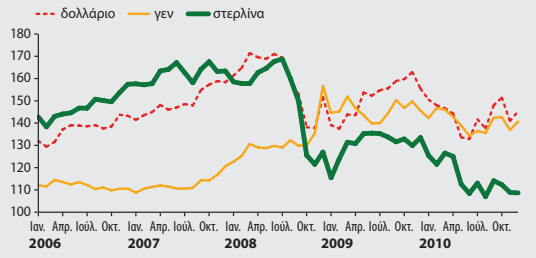

Πηγή: Bloomberg.
Σημείωση: Άνοδος (πτώση) στον δείκτη υποδηλοί την ανατίμηση (υποτίμηση) του ευρώ έναντι των άλλων νομισμάτων.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.7 **Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία του κυπριακού νομίσματος (στάθμιση ΔΝΤ)**
(έτος βάσης 2000=100)

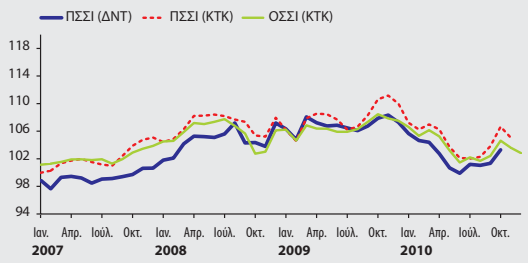

Πηγές: ΚΤΚ, ΔΝΤ.

μεταβιβάσεων παρουσιάζει μικρή βελτίωση κατά την υπό εξέταση περίοδο.

Χρηματοδότηση του ελλείμματος του ΙΤΣ

Η χρηματοδότηση του ελλείμματος του ΙΤΣ το 2009, όπως συμβαίνει διαχρονικά στην Κύπρο, με εξαίρεση το 2007 – 2008, προήλθε κυρίως από τις άμεσες ξένες επενδύσεις στην Κύπρο. Το ποσοστό των άμεσων ξένων επενδύσεων ως προς το έλλειμμα του ΙΤΣ το 2009 ξεπέρασε το 50% όπως συνέβαινε και στα προηγούμενα έτη, με εξαίρεση την περίοδο 2007 – 2008 κατά την οποία ήταν πολύ χαμηλότερο.

Συναλλαγματικές ισοτιμίες

Το ευρώ κατά το 2010 υποτιμήθηκε έναντι των τριών κύριων διεθνών νομισμάτων. Συγκεκριμένα, υποτιμήθηκε κατά 4,8% έναντι του δολαρίου, 10,6% έναντι του γεν και 3,7% έναντι της στερλίνας (**Διάγραμμα 3.6**).

Όσον αφορά την πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία της Κύπρου, αυτή υποτιμήθηκε κατά 2,9% τους πρώτους 11 μήνες του 2010 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Αυτό οφείλεται κυρίως στην προαναφερθείσα υποτίμηση του ευρώ (**Διάγραμμα 3.7**).

Αγορά εργασίας, παραγωγικότητα και κόστος εργασίας

Η επίδραση της οικονομικής κρίσης στην αγορά εργασίας συνέχισε και κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2010. Συγκεκριμένα, η απασχόληση κατέγραψε μείωση 0,3% το πρώτο εννιάμηνο του 2010 σε σύγκριση με μείωση 0,4% την αντίστοιχη περίοδο του 2009 και μείωση 0,8% για ολόκληρο το 2009. Η μείωση για ολόκληρο το 2010 αναμένεται να φθάσει γύρω στο 0,2%[4]. Όσον αφορά την ανεργία, το ποσοστό ανεργίας με βάση την έρευνα εργατικού δυναμικού (ΕΕΔ), έφθασε στο 6,5% κατά το πρώτο εννιάμηνο του 2010 σε σύγκριση με 5,1% την αντίστοιχη περίοδο του 2009 (**Διάγραμμα 3.8**, σελ. 23).

Όσον αφορά το ποσοστό των εγγεγραμμένων

4. Τα τριμηνιαία στοιχεία για την απασχόληση αναφέρονται σε φυσικά άτομα ενώ τα ετήσια στο ισοδύναμο των πλήρως απασχολουμένων ατόμων.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.8 **Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή απασχόλησης και ποσοστό ανεργίας**

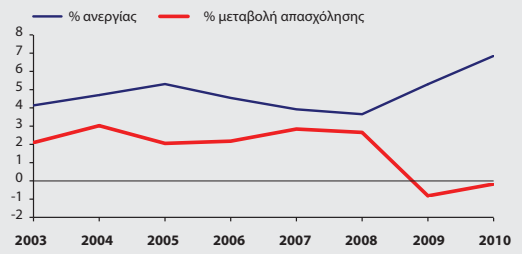

Πηγή: ΣΥΚ.
Σημείωση: Οι αριθμοί για το 2010 αποτελούν εκτιμήσεις της ΚΤΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.9 **Ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό, παραγωγικότητα και μοναδιαίο εργατικό κόστος**
(ετήσια μεταβολή, %)

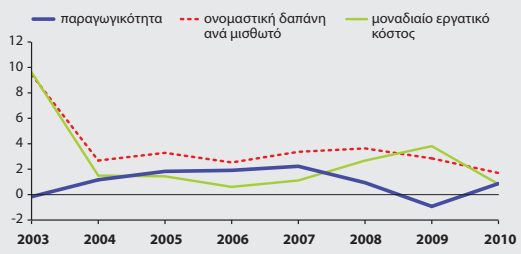

Πηγή: SDW (ΕΚΤ).
Σημείωση : Οι αριθμοί για το 2010 αποτελούν εκτιμήσεις της ΚΤΚ.

ανέργων ως προς τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό για ολόκληρο το 2010, έφθασε στο 5,6% σε σύγκριση με 4,3% το 2009, ενώ ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων αυξήθηκε κατά 30,5% το 2010.

Η παραγωγικότητα του εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία κατέγραψε αύξηση 0,8% κατά το πρώτο εννιάμηνο του 2010 έναντι μείωσης 0,9% την αντίστοιχη περίοδο του 2009, και επίσης μείωση 0,9% για ολόκληρο το 2009. Όσον αφορά το 2010, η αύξηση στην παραγωγικότητα αναμένεται να ανέλθει στο 0,9%. Αναφορικά με το κόστος εργασίας, η δαπάνη ανά μισθωτό αυξήθηκε κατά 1,6% το πρώτο εννιάμηνο του 2010 σε σχέση με 3,2% την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Ως απόρροια των πιο πάνω, το μοναδιαίο κόστος εργασίας επιβραδύνθηκε στο 0,8% το πρώτο εννιάμηνο του 2010 έναντι αύξησης 4,1% την αντίστοιχη περίοδο του 2009 (**Διάγραμμα 3.9**).

Δημόσια οικονομικά[5]

Κατά το 2009, καταγράφηκε δημοσιονομικό έλλειμμα της τάξης του 6,0% του ΑΕΠ, ενώ το 2010, σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες προβλέψεις της κυβέρνησης[6], αυτό τοποθετείται στο 5,3% του ΑΕΠ. Σημειώνεται ότι η δέσμευση της Κυπριακής Δημοκρατίας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσον αφορά το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2010 ήταν να μειωθεί κάτω του 6% ως ποσοστό του ΑΕΠ. Το καθαρό δημόσιο χρέος[7], το οποίο είχε καταγράψει σημαντική μείωση 9,9 ποσοστιαίων μονάδων το 2008, φθάνοντας στο 48,4% του ΑΕΠ (εν μέρει λόγω της σημαντικής συρρίκνωσης των χρεολυτικών ταμείων), κατέγραψε σημαντική άνοδο το 2009 φθάνοντας στο 58% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες προβλέψεις της κυβέρνησης, το καθαρό δημόσιο χρέος τοποθετείται στο 60,6% του ΑΕΠ. Το προβλεπόμενο μεγάλο έλλειμμα στο πρωτογενές ισοζύγιο[8]

5. Η ανάλυση βασίζεται στα πιο πρόσφατα στοιχεία της ΣΥΚ που καλύπτουν έσοδα και δαπάνες της γενικής κυβέρνησης για τους πρώτους εννέα μήνες του 2010.
6. Οι προαναφερθείσες προβλέψεις παρουσιάστηκαν από τον υπουργό Οικονομικών στις 26 Ιανουαρίου 2010.
7. Το καθαρό δημόσιο χρέος είναι το σύνολο του δημοσίου χρέους εξαιρουμένου του ενδοκυβερνητικού δανεισμού και των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) προς το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ).
8. Το πρωτογενές ισοζύγιο είναι το δημοσιονομικό έλλειμμα εξαιρουμένης της καταβολής τόκων.

Πίνακας 3.5 **Λογαριασμοί ευρύτερου δημόσιου τομέα**
(€ εκατομύρια)

	Ιαν-Σεπτ. 2009 (€ εκατομμύρια)	Ιαν-Σεπτ. 2010 (€ εκατομμύρια)	Μεταβολή (%)
ΔΑΠΑΝΕΣ			
Ενδιάμεση ανάλωση	648,3	614,5	-5,2
Κεφαλαιουχικά αγαθά	460,4	360,6	-21,7
Απολαβές προσωπικού	1.836,2	1.872,6	2,0
Άλλοι φόροι επί της παραγωγής	0,1	0,3	200,0
Επιδοτήσεις	1,2	11,5	858,3
Τόκοι πληρωθέντες	321,8	362,3	12,6
Κοινωνικές παροχές	1.645,9	1.840,8	11,8
Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις	544,7	552,0	1,3
Μεταβιβάσεις κεφαλαίου	56,4	51,2	-9,2
Σύνολο δαπανών	**5.515,0**	**5.665,8**	**2,7**
Σύνολο δαπανών ως % του ΑΕΠ	**32,5**	**32,7**	
ΕΣΟΔΑ			
Παροχή αγαθών και υπηρεσιών	303,8	300,7	-1,0
Φόροι επί της παραγωγής και εισαγωγές	2.007,7	2.013,5	0,3
εκ των οποίων ΦΠΑ	1.256,2	1.243,9	-1,0
Εισόδημα περιουσίας	143,7	261,8	82,2
Τρέχοντες φόροι στο εισόδημα, πλούτο κλπ	1.359,3	1.335,6	-1,7
Κοινωνικές εισφορές	1.144,6	1.221,0	6,7
Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις	95,0	89,8	-5,5
Μεταβιβάσεις κεφαλαίου	6,3	6,3	0,0
Σύνολο εσόδων	**5.060,4**	**5.228,7**	**3,3**
Σύνολο εσόδων ως % του ΑΕΠ	**29,9**	**30,2**	**-**
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-)	**-454,6**	**-437,1**	**-**
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-) ως % του ΑΕΠ	**-2,7**	**-2,5**	**-**

Πηγή: ΣΥΚ.

(primary balance) είναι η κύρια αιτία της αύξησης στο καθαρό δημόσιο χρέος.

Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία της ΣΥΚ που καλύπτουν έσοδα και δαπάνες της γενικής κυβέρνησης, κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2010 καταγράφηκε δημοσιονομικό έλλειμμα της τάξης του 2,5% του ΑΕΠ σε σχέση με έλλειμμα 2,7% του ΑΕΠ την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Το πρωτογενές έλλειμμα κατά την υπό αναφορά περίοδο έφθασε το 0,4% του ΑΕΠ σε αντίθεση με έλλειμμα της τάξης του 0,8% του ΑΕΠ κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2009. Ωστόσο, η συμβολή της μείωσης του πρωτογενούς ελλείμματος προς τη συνολική μείωση στο δημοσιονομικό έλλειμμα κατά την υπό αναφορά περίοδο μετριάστηκε από την αύξηση των δαπανών για καταβολή τόκων εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους (**Πίνακας 3.5**).

Οι συνολικές δημόσιες δαπάνες παρουσίασαν ετήσια αύξηση της τάξης του 2,7% κατά την υπό αναφορά περίοδο σε σχέση με 9,4% την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Η σημειωθείσα επιβράδυνση οφείλεται, κυρίως, στη μείωση των δαπανών για κεφαλαιουχικά αγαθά κατά 21,7% (περιλαμβάνει αναπτυξιακές δαπάνες) και ενδιάμεση ανάλωση κατά 5,2% (περιλαμβάνει λειτουργικές δαπάνες). Πρέπει να σημειωθεί πως η μεγάλη μείωση στις δαπάνες για κεφαλαιουχικά αγαθά οφείλεται, κυρίως, σε επίδραση βάσης

αφού κατά το 2009 είχε καταγραφεί μεγάλη αύξηση των προαναφερόμενων δαπανών λόγω της αυξημένης υλοποίησης του αναπτυξιακού προϋπολογισμού της κυβέρνησης ως μέτρο αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης. Επιπρόσθετα, κατά την υπό αναφορά περίοδο, καταγράφηκαν ετήσιες αυξήσεις της τάξης των 2% και 11,8% για απολαβές προσωπικού και κοινωνικές παροχές, αντίστοιχα. Επίσης, μεγάλη αύξηση παρουσιάστηκε στην κατηγορία «Τόκοι πληρωθέντες» της τάξης του 12,6% κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2010.

Όσον αφορά, τα συνολικά έσοδα της γενικής κυβέρνησης κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2010 αυτά αυξήθηκαν κατά 3,3% σε σχέση με μείωση κατά 8,4% την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Αυτή η αύξηση οφείλεται κυρίως στα σημαντικά (αλλά και πρόσκαιρα) μη φορολογικά έσοδα που καταγράφηκαν το 2010 στην κατηγορία «Εισόδημα περιουσίας». Η συγκεκριμένη κατηγορία περιλαμβάνει το ιστορικά ψηλό μέρισμα από την ΚΤΚ, καθώς επίσης και έσοδα από τον τερματισμό της πράξης ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap) στις αρχές του έτους. Επιπρόσθετα έχει καταγραφεί ετήσια μείωση της τάξης του 1,7% στα έσοδα στην κατηγορία «Τρέχοντες φόροι στο εισόδημα, πλούτο, κλπ» κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2010. Η σημαντική αυτή μείωση οφείλεται, κυρίως, στη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας κατά το 2009 που επηρέασε τις εισπράξεις από τον εταιρικό φόρο κατά το 2010, δεδομένου ότι ο εταιρικός φόρος καταβάλλεται με καθυστέρηση ενός έτους. Ταυτόχρονα, κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2010, διακρίνεται οριακή αύξηση της τάξης του 0,3% στα έσοδα της γενικής κυβέρνησης στην κατηγορία «Φόροι επί της παραγωγής και εισαγωγές». Η κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνει επίσης τα έσοδα από το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), τα οποία παρουσιάζουν ετήσια μείωση της τάξης του 1,0%. Η μείωση στα έσοδα από το ΦΠΑ αντικατοπτρίζει κυρίως τη μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης και επιβεβαιώνεται και από τα πιο πρόσφατα στοιχεία της Υπηρεσίας ΦΠΑ.

Οι εξελίξεις κατά το 2010 θα πρέπει να εξεταστούν και με ένα πιο μεσοπρόθεσμο φακό, που να λαμβάνει υπόψη τη μεγάλη διεύρυνση του δημοσιονομικού ελλείμματος, το οποίο από το τέλος του 2007 μέχρι το τέλος του 2009 αυξήθηκε κατά 9,4 ποσοστιαίες μονάδες. Η χειροτέρευση από τότε είναι πολύ έντονη και βασισμένη στην αύξηση δαπανών. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται να ληφθούν μέτρα μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης φύσης που να στοχεύουν στον περιορισμό των δημοσίων δαπανών. Άνκαι υπάρχει πολιτική απόφαση για εισαγωγή τέτοιων μέτρων, όπως για παράδειγμα η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος, αυτά τα μέτρα είτε δεν έχουν σαφώς καθοριστεί είτε δεν έχουν περάσει τις σχετικές νομοθετικές διαδικασίες. Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί πως με την ενδεχόμενη άνοδο των επιτοκίων μακροπρόθεσμα, λόγω της αναμενόμενης οικονομικής ανάκαμψης στις χώρες της ζώνης του ευρώ και των πρόσφατων υποβαθμίσεων της πιστοληπτικής ικανότητας του δημοσίου χρέους της Κυπριακής Δημοκρατίας από τους οίκους αξιολόγησης Standard & Poor's και Moody's, και της πιθανής υποβαθμίσης από τον οίκο Fitch Ratings, το καθαρό δημόσιο χρέος αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω λόγω της δημοσιονομικής επιβάρυνσης από την καταβολή επιπλέον τόκων.

Σύμφωνα με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ημερομηνίας 15 Φεβρουαρίου 2011, η οποία επικύρωσε την εισήγηση της Ευρωπαϊκής

Επιτροπής ημερομηνίας 27 Ιανουαρίου 2011 σχετικά με τη δράση που ανέλαβε η Κυπριακή Δημοκρατία για τερματισμό της κατάστασης υπερβολικού ελλείμματος, οι δημοσιονομικοί στόχοι για την περίοδο 2010-2012 αναμένεται να επιτευχθούν. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί πως, η προαναφερθείσα εισήγηση υπογραμμίζει το γεγονός ότι, παρόλο που η Κυπριακή Δημοκρατία κλήθηκε να καθορίσει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα δημοσιονομικής εξυγίανσης που θα έχει ως βάση την μείωση των κρατικών δαπανών, το πρόγραμμα βασίζεται στην αύξηση των εσόδων.

Προβλέψεις

Στα πλαίσια των προβλέψεων της ΚΤΚ, οι οποίες βασίστηκαν στις υποθέσεις εργασίας του Ευρωσυστήματος, όπως αυτές δημοσιεύθηκαν στο *Οικονομικό Δελτίο* το Δεκέμβριο του 2010, ο ΕνΔΤΚ στην Κύπρο το 2010 αναμενόταν να ανέλθει στο 2,7% σε σύγκριση με 0,2% το 2009. Η μεγάλη αύξηση στον πληθωρισμό το 2010 οφείλεται κυρίως στην αύξηση της τιμής του πετρελαίου, της υποτίμησης του ευρώ έναντι του δολαρίου και σε σημαντικό αριθμό φορολογικών και άλλων επιβαρύνσεων που επιβλήθηκαν κατά το 2010. Το 2011 ο ΕνΔΤΚ αναμένεται να ανέλθει στο 3,4% κυρίως λόγω της επιβολής ΦΠΑ της τάξης του 5% στα τρόφιμα και στα φαρμακευτικά προϊόντα καθώς και της επίδρασης της κατηγορίας της ενέργειας. Το 2012 ο ΕνΔΤΚ αναμένεται να επιβραδυνθεί στο 2,4% αντικατοπτρίζοντας πιθανή απάμβλυνση της επίδρασης των φορολογικών και τιμολογιακών μέτρων.

Σε ό,τι αφορά τους εθνικούς λογαριασμούς, ο πραγματικός ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 0,7% το 2010, ενώ προβλέπεται να ανακάμψει περαιτέρω το 2011 και 2012, φθάνοντας στο 1,8% και 2,4% αντίστοιχα (**Πίνακας 3.6**). Οι προβλέψεις για το ΑΕΠ αντικατοπτρίζουν το βελτιωμένο διεθνές κλίμα που άρχισε ήδη να αποτυπώνεται στην εγχώρια ζήτηση (**Διαγράμματα 3.10** και **3.11,** σελ. 27).

Πίνακας 3.6 **Προβλέψεις Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου**
(ετήσια μεταβολή, %)

	2009	2010πρ	2011πρ	2012πρ
Εναρμονισμένος ΔΤΚ				
Προβλέψεις Δεκεμβρίου 2010	0,2	2,7	3,4	2,4
Προβλέψεις Ιουνίου 2010	0,2	2,9	3,2	-
ΑΕΠ				
Προβλέψεις Δεκεμβρίου 2010	-1,7	0,7	1,8	2,4
Προβλέψεις Ιουνίου 2010	-1,7	-0,5	1,3	-

Πηγές: ΣΥΚ, ΚΤΚ.

Οι υφιστάμενες προβλέψεις για το ΑΕΠ και τον ΕνΔΤΚ, όπως αναφέρθηκαν πιο πάνω, θεωρούνται αβέβαιες και οι αρνητικοί κίνδυνοι και για τα δύο είναι μεγαλύτεροι από την πιθανότητα θετικότερων, ως προς τις αναμενόμενες εξελίξεις. Πιο αναλυτικά, οι αρνητικοί κίνδυνοι για το ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ εστιάζονται στην υιοθέτηση περαιτέρω μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης, τα οποία όμως δεν έχουν ληφθεί υπόψη στις υφιστάμενες προβλέψεις, αφού δεν ήταν σαφώς καθορισμένα. Επίσης, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της Κύπρου από τους οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης αλλά και η αβεβαιότητα στις αγορές αποτελούν επίσης αρνητικούς κινδύνους. Από την άλλη, τα ιστορικά χαμηλά επιτόκια και η συνεπακόλουθη αύξηση στο δανεισμό αλλά και μια ενδεχόμενη ανάκαμψη των εμπορικών μας εταίρων πέραν της προβλεπόμενης, αναμένεται να έχουν θετική επίδραση στο προβλεπόμενο ΑΕΠ. Συνολικά όμως, οι κίνδυνοι για προς τα κάτω αναθεώρηση

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.10 **Λιανικές πωλήσεις**

Πηγή: ΣΥΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.11 **Δαπάνες κατόχων πιστωτικών καρτών**
(συσσωρευμένη ετήσια μεταβολή περιόδου από Ιανουάριο)

Πηγή: JCC Payments System Ltd.

του ΑΕΠ θεωρούνται μεγαλύτεροι.

Σε ό,τι αφορά τους κινδύνους για την τελική έκβαση του ΕνΔΤΚ και του ΕνΔΤΚ εξαιρουμένης της ενέργειας για το 2011 και 2012, τυχόν μεγαλύτερες αυξήσεις στις τιμές του πετρελαίου και αγροτικών προϊόντων θα οδηγήσουν σε αναθεώρηση του πληθωρισμού προς τα πάνω. Επίσης, το ενδεχόμενο επιβολής νέων φορολογιών στα πλαίσια πιθανών επιπρόσθετων μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης αλλά και η πιθανή αύξηση στην τιμή του νερού, μπορούν να αυξήσουν τις πληθωριστικές πιέσεις. Παράλληλα, πληθωριστικές πιέσεις πιθανόν να προκύψουν από ενδεχόμενη αύξηση στην πιστωτική επέκταση. Από την άλλη, χειροτέρευση στην καταναλωτική εμπιστοσύνη καθώς και υποτονικότητα στην αγορά εργασίας, μπορεί να έχουν κατασταλτική επίδραση στον πληθωρισμό. Γενικά, οι κίνδυνοι που υποδηλούν ενδεχόμενες παρεκκλίσεις προς τα πάνω έχουν μεγαλύτερη στατιστική πιθανότητα να πραγματοποιηθούν.

Οι αναθεωρημένες προβλέψεις της ΚΤΚ για την κυπριακή οικονομία θα δημοσιευθούν τον Ιούνιο του 2011.

4. Εργασίες της Τράπεζας

4.1 Ρύθμιση και Εποπτεία του Τραπεζικού Τομέα

Εποπτεία τραπεζικών ιδρυμάτων

Η ΚΤΚ είναι η αρμόδια αρχή, δυνάμει του *περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου, 2002 - 2007* και του *περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου, 1997 - 2009*, για την εποπτεία των τραπεζικών ιδρυμάτων, η οποία συμπεριλαμβάνει και τη χορήγηση άδειας για άσκηση τραπεζικών εργασιών.

Ο εποπτικός ρόλος της ΚΤΚ στο ασταθές περιβάλλον που χαρακτηρίζει την παγκόσμια οικονομία λόγω της χρηματοοικονομικής κρίσης που συνεχίστηκε και κατά το υπό ανασκόπηση έτος, είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Η ΚΤΚ εποπτεύει τα τραπεζικά ιδρύματα για να διασφαλίσει ότι οι κίνδυνοι που αναλαμβάνουν βρίσκονται σε αποδεκτά επίπεδα, ούτως ώστε να επιτυγχάνεται διατήρηση της σταθερότητας του τραπεζικού τομέα, η εμπιστοσύνη του κοινού προς αυτόν και η προστασία των καταθετών.

Στην άσκηση του εποπτικού της ρόλου, η ΚΤΚ καθοδηγείται από τις συστάσεις της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας (Basel Committee on Banking Supervision), τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (Committee of European Banking Supervisors) η οποία από την 1η Ιανουαρίου έχει αντικατασταθεί από την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών μέσα στα πλαίσια της αναμόρφωσης του Ευρωπαϊκού εποπτικού πλαισίου και τους κανόνες της ΕΕ που προωθούν την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών. Εντός των πιο πάνω πλαισίων, η ΚΤΚ εκδίδει Οδηγίες, Εγκυκλίους και Κατευθυντήριες Γραμμές για σκοπούς προληπτικής εποπτείας, προς όλα τα τραπεζικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο.

Η εποπτεία της ΚΤΚ ασκείται σε ενοποιημένη βάση και σ' αυτήν υπόκεινται τα τραπεζικά ιδρύματα που έχουν εγκαθιδρυθεί στην Κύπρο μαζί με τις θυγατρικές τους εταιρείες και τα υποκαταστήματά τους που δραστηριοποιούνται τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Επίσης, η ΚΤΚ ασκεί εποπτεία, μέσα στα πλαίσια που καθορίζει ο *περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμος* και οι συστάσεις της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας, στις θυγατρικές εταιρείες και τα υποκαταστήματα ξένων τραπεζών που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο. Σήμερα, λειτουργούν στην Κύπρο 40 τραπεζικά ιδρύματα. Από αυτά, 15 έχουν συσταθεί στη Δημοκρατία (εκ των οποίων 8 είναι θυγατρικά ξένων τραπεζών), και 25 είναι υποκαταστήματα ξένων τραπεζικών ιδρυμάτων, (εκ των οποίων 9 είναι υποκαταστήματα τραπεζικών ιδρυμάτων ιδρυμένων σε άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε. και 16 είναι υποκαταστήματα τραπεζικών ιδρυμάτων, ιδρυμένων σε τρίτες χώρες). Επιπρόσθετα, λειτουργεί και ένα γραφείο αντιπροσωπείας ξένου τραπεζικού ιδρύματος.

Η εποπτεία των τραπεζικών ιδρυμάτων διενεργείται με την εφαρμογή δύο μεθόδων, που συμπληρώνουν η μια την άλλη: (α) την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των τραπεζικών ιδρυμάτων με τις Οδηγίες, Εγκυκλίους και Κατευθυντήριες Γραμμές της ΚΤΚ μέσω περιοδικών καταστάσεων που υποβάλλονται στην ΚΤΚ, οι οποίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα των δραστηριοτήτων των τραπεζών, και (β) την επί τόπου επιθεώρηση, με σκοπό την αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης και των κινδύνων που αναλαμβάνει το συγκεκριμένο τραπεζικό ίδρυμα.

Συγκεκριμένα, οι επιτόπιοι έλεγχοι επικεντρώνονται σε θέματα οργάνωσης και διοίκησης, εσωτερικού ελέγχου, διαχείρισης κινδύνων (πιστοδοτικού, ρευστότητας, επιτοκίων, συναλλαγματικού κ.α.) επικερδότητας / αποδοτικότητας, επάρκειας των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις, καθώς και σε θέματα συμμόρφωσης με τις Οδηγίες, Εγκυκλίους και Κατευθυντήριες Γραμμές της ΚΤΚ. Η ΚΤΚ σχεδιάζει και διενεργεί τους επιτόπιους ελέγχους της με τέτοιο τρόπο ώστε να εποπτεύονται και να παρακολουθούνται επαρκώς οι κίνδυνοι που αξιολογούνται ως οι ουσιαστικότεροι (risk based supervision). Στα πλαίσια αυτά, εξετάζει όλους τους τομείς δραστηριότητας του κάθε τραπεζικού ιδρύματος, εντοπίζει τους κινδύνους που πηγάζουν από τον κάθε τομέα δραστηριότητας και αξιολογεί τη σημασία τους, εφαρμόζοντας το δικό της Σύστημα Αξιολόγησης Κινδύνων. Η συχνότητα και η ένταση του εποπτικού ελέγχου καθορίζεται από την αρχή της αναλογικότητας (principle of proportionality), δηλαδή, το μέγεθος, τη συστημική σημασία, τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων του κάθε τραπεζικού ιδρύματος.

Εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο της τραπεζικής εποπτείας

- *Τροποποιήσεις της Οδηγίας για τον Υπολογισμό των Κεφαλαιακών Απαιτήσεων και των Μεγάλων Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων του 2006*

Κατά το 2010 διενεργήθηκαν πέντε τροποποιήσεις στην υπό αναφορά Οδηγία. Η πρώτη τροποποίηση αφορά, κυρίως, την αύξηση του ορίου για υβριδικά μέσα κεφαλαίου, που δεν περιλαμβάνουν πρόνοια για προσαύξηση του επιτοκίου, στο 35% από 15% των βασικών ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών, την αλλαγή στη μέθοδο στάθμισης των ανοιγμάτων έναντι πολυμερών τραπεζών ανάπτυξης, τη διεύρυνση των στοιχείων που ανήκουν στις εποπτικές κατηγορίες υψηλών κινδύνων και την ενσωμάτωση διορθώσεων και διευκρινίσεων που δόθηκαν κατά καιρούς στις τράπεζες μέσω εγκυκλίων επιστολών.

Οι Τροποποιήσεις 2 έως 4 αφορούν μεταφορά Τροποποιητικών Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην υπό αναφορά Οδηγία της ΚΤΚ. Οι εν λόγω τροποποιήσεις είναι αποτέλεσμα των εργασιών της Ομάδας Μεταφοράς της Οδηγίας για τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις (CRDTG) η οποία συστάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (CEBS) προκειμένου να εξετάσει και να επιλύσει ζητήματα που αφορούν την ομοιόμορφη μεταφορά και εφαρμογή της Οδηγίας. Σύμφωνα με την Ομάδα αυτή, ορισμένες τεχνικές διατάξεις που αφορούν τα τεχνικά κριτήρια οργάνωσης και διαχείρισης κινδύνων, τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο, το λειτουργικό κίνδυνο και τον κίνδυνο αγοράς καθώς και ορισμένα τεχνικά κριτήρια για τις δημοσιοποιήσεις χρήζουν περαιτέρω αποσαφήνισης προκειμένου να διασφαλιστεί η συγκλίνουσα εφαρμογή τους.

Η Τροποποίηση Αρ. 5 αφορά τη μεταφορά της Ευρωπαϊκής Τροποποιητικής Οδηγίας της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, η οποία είναι γνωστή ως CRD 2. Αυτή η Οδηγία αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για την αντιμετώπιση των αδυναμιών τις οποίες έφερε στην επιφάνεια η

χρηματοοικονομική κρίση. Οι κυριότερες τροποποιήσεις αφορούν τη θέσπιση κριτηρίων επιλεξιμότητας και τον καθορισμό ορίων αναφορικά με την περίληψη των υβριδικών μέσων κεφαλαίου στα βασικά ίδια κεφάλαια των τραπεζών, τον ορισμό των μέσων που δύνανται να θεωρούνται μετοχικό κεφάλαιο, την αναθεώρηση των υφιστάμενων απαιτήσεων για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, τις τιτλοποιήσεις με σκοπό την κατάργηση της απόκλισης των συμφερόντων ανάμεσα στα μεταβιβάζοντα ή ανάδοχα ιδρύματα που «τιτλοποιούν» δάνεια σε διαπραγματεύσιμους τίτλους και άλλα χρηματοοικονομικά μέσα και τις εταιρείες που επενδύουν σε αυτούς τους τίτλους ή αυτά τα μέσα (επενδυτές), και την ενίσχυση των τεχνικών κριτηρίων για την οργάνωση και την αντιμετώπιση του κινδύνου ρευστότητας.

Περαιτέρω, η Κεντρική Τράπεζα γνωστοποίησε στις τράπεζες τη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης νέας τροποποιητικής Οδηγίας, γνωστής ως CRD III. Οι τροποποιήσεις που επιφέρει η CRD III αφορούν τον εποπτικό έλεγχο των πολιτικών αποδοχών και τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και για πράξεις επανατιτλοποίησης. Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου άρχισε τη διαδικασία τροποποίησης της Οδηγίας προς τις τράπεζες για τον Υπολογισμό των Κεφαλαιακών Απαιτήσεων και των Μεγάλων Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων με σκοπό την έγκαιρη μεταφορά των διατάξεων της εν λόγω Οδηγίας στο εθνικό δίκαιο της Κύπρου.

- *Εποπτικό πλαίσιο για τα καλυμμένα αξιόγραφα*

Η ΚΤΚ σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών και την Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών ετοίμασε, κατόπιν διαβούλευσης με τον τραπεζικό τομέα και τη θετική γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το νομικό πλαίσιο για την έκδοση καλυμμένων αξιογράφων από πιστωτικά ιδρύματα που έχουν συσταθεί στη Δημοκρατία. Ο σχετικός *περί Καλυμμένων Αξιογράφων Νόμος* του 2010 τέθηκε σε ισχύ στις 23 Δεκεμβρίου του 2010 (130(I)/2010). Την ίδια ημερομηνία τέθηκε σε ισχύ και η Οδηγία της ΚΤΚ (Κ.Δ.Π 526/2010) η οποία εκδόθηκε δυνάμει των προνοιών του πιο πάνω Νόμου και αποτελεί το ρυθμιστικό πλαίσιο για την έκδοση καλυμμένων αξιογράφων.

Τα καλυμμένα αξιόγραφα είναι αξιόγραφα τα οποία εξασφαλίζονται με υψηλής ποιότητας περιουσιακά στοιχεία του εκδίδοντος πιστωτικού ιδρύματος, κυρίως ενυπόθηκα δάνεια ή απαιτήσεις έναντι του δημόσιου τομέα, τα οποία καλύπτουν, ανά πάσα στιγμή, τις απαιτήσεις που απορρέουν από τα καλυμμένα αξιόγραφα. Σε αντίθεση με τις πράξεις τιτλοποίησης, τα καλυπτικά περιουσιακά στοιχεία, καθώς και ο ενεχόμενος σ' αυτά πιστωτικός κίνδυνος, δεν μεταβιβάζονται σε οντότητα ειδικού σκοπού αλλά παραμένουν στον ισολογισμό του πιστωτικού ιδρύματος που εκδίδει τα καλυμμένα αξιόγραφα. Σε περίπτωση όπου το εκδίδον πιστωτικό ίδρυμα τίθεται υπό διάλυση, τη διαχείριση των καλυπτικών περιουσιακών στοιχείων αναλαμβάνει προσοντούχο πρόσωπο προκειμένου να συνεχίσει την εξυπηρέτηση των καλυμμένων αξιογράφων. Σε τέτοια περίπτωση, εάν δεν ικανοποιηθούν στο ακέραιο οι απαιτήσεις που απορρέουν από τα καλυμμένα αξιόγραφα μέσω της εκποίησης ή της διάθεσης των καλυπτικών

περιουσιακών στοιχείων, οι κάτοχοι των καλυμμένων αξιογράφων καθίστανται μη εξασφαλισμένοι πιστωτές του υπό διάλυση πιστωτικού ιδρύματος για το μέρος των απαιτήσεών τους που δεν ικανοποιείται.

Η έκδοση καλυμμένων αξιογράφων αναμένεται να αποτελέσει εναλλακτική πηγή χρηματοδότησης για τα κυπριακά πιστωτικά ιδρύματα, με ευνοϊκούς όρους, κυρίως, λόγω της ευρύτερης βάσης θεσμικών επενδυτών, της δυνατότητας υψηλότερων πιστοληπτικών αξιολογήσεων, και της δυνατότητας χρησιμοποίησής τους ως ασφάλεια σε πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος.

- *Οδηγίες για τον υπολογισμό της προληπτικής ρευστότητας σε ευρώ και ξένα νομίσματα*

Το Σεπτέμβριο του 2010 η ΚΤΚ προχώρησε σε τροποποιήσεις των ανωτέρω Οδηγιών. Οι τροποποιήσεις αφορούσαν κυρίως, τον εμπλουτισμό των βέλτιστων αρχών διαχείρισης ρευστότητας που περιέχονται στις εν λόγω Οδηγίες. Πέραν αυτού, οι Οδηγίες τροποποιήθηκαν έτσι ώστε να επιτρέπεται, υπό προϋποθέσεις, η τήρηση ρευστών στοιχείων εκφρασμένων σε ευρώ για σκοπούς συμμόρφωσης με το δείκτη στοιχείων ενεργητικού άμεσης ρευστότητας σε ξένα νομίσματα.

- *Τροποποίηση της Οδηγίας για το Πλαίσιο Αρχών Λειτουργίας και Κριτηρίων Αξιολόγησης της Οργανωτικής Δομής, Εσωτερικής Διακυβέρνησης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των Τραπεζών του 2006 - 2010*.

Τον Ιούνιο του 2010, η ΚΤΚ αναθεώρησε την υπό αναφορά Οδηγία προσθέτοντας το παράρτημα 4, με τίτλο «Βασικές Αρχές και Διαδικασίες Εσωτερικού Ελέγχου για τη Διαχείριση του Κινδύνου Κανονιστικής Συμμόρφωσης», το οποίο καθορίζει βασικές αρχές και διαδικασίες εσωτερικού έλεγχου που στοχεύουν στον καθορισμό των ελάχιστων απαιτήσεων για την αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου κανονιστικής συμμόρφωσης από τις τράπεζες, συμπεριλαμβανομένων των ρόλων και ευθυνών του Διοικητικού Συμβουλίου, της ανώτερης διεύθυνσης και της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης.

Εξελίξεις στο τραπεζικό σύστημα

Η επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών στην Κύπρο και στην Ελλάδα και η κρίση κυβερνητικού χρέους (sovereign debt crisis) που συνεχίζει να ταλανίζει την ευρωπαϊκή οικονομία αποτέλεσαν τα κυριότερα σημεία αναφοράς του 2010.

Οι εν λόγω αρνητικές εξελίξεις στο μακροοικονομικό περιβάλλον επηρέασαν δυσμενώς την κερδοφορία των τραπεζικών ιδρυμάτων που εποπτεύονται από την ΚΤΚ. Συγκεκριμένα, οι αρνητικές οικονομικές συνθήκες συνέβαλαν στη σημαντική αύξηση των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις, και στη σημαντική μείωση των κερδών από διάθεση και επανεκτίμηση αξιών. Επίσης, η διατήρηση των επιτοκίων του Ευρώ και του Αμερικανικού Δολαρίου στις διεθνείς αγορές σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα αποτέλεσε πρόσθετη πηγή πίεσης πάνω στην κερδοφορία των τραπεζών. Πρέπει να σημειωθεί όμως ότι, παρά το αρνητικό οικονομικό περιβάλλον, ο τραπεζικός τομέας παραμένει κερδοφόρος.

Παρά το δυσχερές οικονομικό περιβάλλον, το εγχώριο τραπεζικό σύστημα παραμένει υγιές με ισχυρή κεφαλαιακή επάρκεια και πολύ ικανοποιητική ρευστότητα. Συναφώς, οι

προσπάθειες των τραπεζικών ιδρυμάτων το 2010 για ενίσχυση των πρωτοβάθμιων κεφαλαίων τους (Tier 1) μέσω εκδόσεων νέων μετοχών και αξιογράφων στέφθηκαν με επιτυχία. Οι εν λόγω επιτυχείς εκδόσεις καταδεικνύουν ότι η αξιοπιστία των κυπριακών τραπεζών στις αγορές κεφαλαίων παραμένει άθικτη παρά το ευμετάβλητο οικονομικό περιβάλλον εντός του οποίου δραστηριοποιούνται.

Επίσης, τονίζεται ότι οι δύο μεγαλύτερες τράπεζες που εποπτεύονται από την ΚΤΚ, δηλαδή η Τράπεζα Κύπρου και η Marfin Popular Bank, έλαβαν μέρος με επιτυχία στην Ευρωπαϊκή άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (EU-Wide Stress Test). Τα αποτελέσματα της άσκησης κατέδειξαν την ύπαρξη προστατευτικών αποθεμάτων πρωτοβάθμιου κεφαλαίου συνολικού ύψους 772εκ. ευρώ και για τις δύο τράπεζες, έναντι του ορίου του 6% του Δείκτη Πρωτοβάθμιων Κεφαλαίων που είχε συμφωνηθεί αποκλειστικά για σκοπούς της άσκησης προσομοίωσης. Επίσης, σε συνεργασία με την ΚΤΚ, η Ελληνική Τράπεζα διενήργησε την ίδια άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων η οποία κατέδειξε την ύπαρξη προστατευτικών αποθεμάτων πρωτοβάθμιου κεφαλαίου ύψους 122εκ. ευρώ έναντι του προαναφερομένου ορίου του 6% του Δείκτη Πρωτοβάθμιων Κεφαλαίων.

Επιπρόσθετα, η προληπτική ρευστότητα των τραπεζών παραμένει σε ικανοποιητικά επίπεδα. Ωστόσο, η ΚΤΚ εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι τα καταθετικά επιτόκια παραμένουν σε ψηλά επίπεδα με αποτέλεσμα να δημιουργείται αρνητική επίδραση στην πραγματική οικονομία μέσω της μετακύλισης σημαντικού μέρους του αυξημένου κόστους καταθέσεων στο κόστος των τραπεζικών διευκολύνσεων. Συνεπώς, η ΚΤΚ θεωρεί ότι η μείωση των καταθετικών επιτοκίων θα αποβεί προς όφελος της οικονομίας και των τραπεζικών ιδρυμάτων. Προς αυτή την κατεύθυνση αναμένεται να βοηθήσει και η δυνατότητα έκδοσης καλυμμένων αξιογράφων από τα τραπεζικά ιδρύματα, για τα οποία έχει πρόσφατα θεσπιστεί το εποπτικό πλαίσιο.

Είναι γενικά παραδεκτό ότι συγκεκριμένα μέτρα που είχαν ληφθεί κατά καιρούς από την ΚΤΚ επέδρασαν καταλυτικά στη διατήρηση και διαφύλαξη της εγχώριας χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Τα εν λόγω μέτρα περιλάμβαναν τον περιορισμό της έκθεσης των τραπεζικών ιδρυμάτων στους κινδύνους που συνδέονται με την αγορά ακινήτων ως επίσης και την ανάγκη διατήρησης επαρκούς και ποιοτικής ρευστότητας που να τους επιτρέπει να αντιμετωπίζουν με επιτυχία ακόμα και τις προκλήσεις που δημιουργούνται σε περιόδους σοβαρών χρηματοοικονομικών κρίσεων.

Επιπρόσθετα, η συνεχής ενδυνάμωση και αναβάθμιση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων των τραπεζικών ιδρυμάτων που επιτελείται αποτελεί σημαντικό μέτρο αντιμετώπισης του πιστωτικού κινδύνου, ο οποίος παραμένει αυξημένος λόγω των αρνητικών μακροοικονομικών συνθηκών. Επίσης, η εν λόγω αναβάθμιση αποτελεί σημαντικό πυλώνα στήριξης της προσπάθειας για διατήρηση της οικονομικής ευρωστίας του εγχώριου τραπεζικού συστήματος. Ο ρόλος της ΚΤΚ προς αυτή την κατεύθυνση είναι καταλυτικός, καθώς η αναβάθμιση των εσωτερικών διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και του πλαισίου διακυβέρνησης των

τραπεζικών ιδρυμάτων γενικότερα, επιτυγχάνεται με την παρότρυνση και την εποπτική καθοδήγησή της.

Το υπό ανασκόπηση έτος, μπορεί εύστοχα να χαρακτηριστεί ως έτος προκλήσεων σε σχέση με τις εργασίες των τραπεζικών ιδρυμάτων που εποπτεύονται από την ΚΤΚ στην Ελλάδα λόγω της ουσιαστικής επιδείνωσης των μακροοικονομικών συνθηκών στην χώρα αυτή. Συνεπώς, οι διευθύνσεις των τραπεζικών ιδρυμάτων έχουν επικεντρωθεί σε μια συνεχή προσπάθεια ελαχιστοποίησης των αρνητικών συνεπειών.

Επίσης, κατά το 2010 παρατηρήθηκε όξυνση της κρίσης κυβερνητικού χρέους σε χώρες της ζώνης του ευρώ, γεγονός που οδήγησε την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να λάβουν έκτακτα μέτρα στήριξης της ρευστότητας των τραπεζών και διασφάλισης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας σε επίπεδο ευρωσυστήματος. Τα εν λόγω μέτρα συνέτειναν στο μετριασμό των ανησυχιών των αγορών αναφορικά με τον κίνδυνο αθέτησης των οφειλών από αντισυμβαλλόμενους.

Τέλος, η ΚΤΚ αναμένει ότι το 2011 θα συνεχίσει να είναι ένα δύσκολο έτος. Οι κίνδυνοι με τους οποίους βρίσκεται αντιμέτωπος ο τραπεζικός τομέας, άνκαι διαχειρίσημοι, αναμένεται να παραμείνουν αυξημένοι καθώς οι προκλήσεις του μακροοικονομικού περιβάλλοντος στην Κύπρο και στην Ελλάδα παραμένουν μεγάλες. Επίσης, η παγκόσμια οικονομία και οι αγορές κεφαλαίων παραμένουν ευάλωτες ενώ οι κίνδυνοι από τα ιδιαίτερα ψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα και κυβερνητικά χρέη, εντός και εκτός του ευρωσυστήματος, είναι αυξημένοι. Παρά ταύτα, η ΚΤΚ εκφράζει τη βεβαιότητα ότι το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου διαθέτει τα απαραίτητα εχέγγυα, δηλαδή ισχυρή κεφαλαιακή βάση, επαρκή ρευστότητα και αναβαθμισμένο πλαίσιο εσωτερικής διακυβέρνησης, για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του 2011 με επιτυχία.

Συνεργασία με άλλες εγχώριες και ξένες εποπτικές αρχές

Κατά τη διάρκεια του 2010 συνεχίστηκαν οι τακτικές συναντήσεις με τις άλλες αρμόδιες αρχές του χρηματοοικονομικού τομέα της Κύπρου, με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος με βάση το μνημόνιο συνεργασίας το οποίο υπογράφηκε το Νοέμβριο του 2003. Στον τομέα συνεργασίας με ξένες εποπτικές αρχές, η ΚΤΚ συνέχισε να συμμετέχει ενεργά στις συναντήσεις και εργασίες της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (CEBS), καθώς και στις ομάδες εργασίας της πιο πάνω Επιτροπής, που έχουν ως στόχο να συμβουλεύουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για θέματα κανονιστικής ρύθμισης και εποπτείας του τραπεζικού τομέα και να συμβάλλουν στην ομοιόμορφη εφαρμογή των κοινοτικών Οδηγιών και τη σύγκλιση των εποπτικών πρακτικών που ακολουθούνται στα κράτη μέλη της ΕΕ.

Η ΚΤΚ προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη διμερών σχέσεων και επαφών, κατά προτεραιότητα με εκείνες τις εποπτικές αρχές ξένων χωρών των οποίων τραπεζικά ιδρύματα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην Κύπρο μέσω θυγατρικών εταιρειών ή υποκαταστημάτων ή διασυνοριακώς χωρίς εγκατάσταση, και με τις εποπτικές αρχές των

χωρών στις οποίες δραστηριοποιούνται θυγατρικές ή υποκαταστήματα κυπριακών τραπεζών.

Μέσα στα πιο πάνω πλαίσια η ΚΤΚ επιδιώκει την υπογραφή μνημονίων συνεργασίας στον τομέα της τραπεζικής εποπτείας, με αντίστοιχες εποπτικές αρχές του εξωτερικού. Η εν λόγω πολιτική συνάδει απόλυτα με τη σχετική σύσταση της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας (Basel Committee on Banking Supervision), που αποβλέπει σε μια πιο αποτελεσματική εποπτεία των διασυνοριακών δραστηριοτήτων των τραπεζικών ιδρυμάτων. Ο αριθμός των μνημονίων συνεργασίας που έχουν υπογραφεί μεταξύ της ΚΤΚ και άλλων εποπτικών/ρυθμιστικών αρχών του εξωτερικού, στον τομέα της εποπτείας τραπεζικών ιδρυμάτων ανέρχεται σε 28.

4.2 Διασφάλιση Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας

Παρακολούθηση και αξιολόγηση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας

Στα πλαίσια της άσκησης του ρόλου της για τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος και σύμφωνα με το άρθρο 6(2) του *περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου, 2002 - 2007*, η ΚΤΚ παρακολουθεί, σε τακτική βάση, τις κυκλικές και διαρθρωτικές εξελίξεις στον χρηματοοικονομικό τομέα, πρωτίστως στο τραπεζικό σύστημα, καθώς και το μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον, με σκοπό την αξιολόγηση των κινδύνων που απειλούν τη χρηματοοικονομική σταθερότητα καθώς και της ικανότητας του τραπεζικού τομέα να αντεπεξέρχεται σε ενδεχόμενους κλυδωνισμούς. Η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της πιο πάνω αξιολόγησης γίνεται μέσω του εξαμηνιαίου *Οικονομικού Δελτίου* της ΚΤΚ.

Στο εν λόγω *Δελτίο* περιλαμβάνεται μια ενότητα που αφορά τις συνθήκες χρηματοοικονομικής σταθερότητας, στην οποία αναλύονται οι δυνητικοί κίνδυνοι για τη σταθερότητα του εγχώριου χρηματοοικονομικού συστήματος που πηγάζουν από το μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον, με έμφαση στους τομείς των νοικοκυριών, των μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων και των ακινήτων. Όσον αφορά το εγχώριο χρηματοοικονομικό σύστημα, επισκοπούνται οι πιο σημαντικές εξελίξεις στις χρηματοοικονομικές αγορές καθώς και οι κυριότερες διαρθρωτικές εξελίξεις στον τραπεζικό τομέα. Η πιο πάνω έκδοση περιλαμβάνει, επίσης, μια ανάλυση της χρηματοοικονομικής κατάστασης των τραπεζών καθώς και μια αξιολόγηση των πιο σημαντικών δυνητικών κινδύνων που αντιμετωπίζει ο τραπεζικός τομέας, ο οποίος αποτελεί το μεγαλύτερο συνιστών στοιχείο του ευρύτερου χρηματοοικονομικού συστήματος της Κύπρου. Παράλληλα, αναλύεται η χρηματοοικονομική κατάσταση των ασφαλιστικών εταιρειών, ενώ αξιολογούνται οι κυριότεροι δυνητικοί κίνδυνοι που αντιμετωπίζει ο ασφαλιστικός τομέας. Επίσης, επισκοπούνται οι πιο σημαντικές εξελίξεις που αφορούν τις υποδομές των χρηματοοικονομικών αγορών και γίνεται μια αξιολόγηση των δυνητικών κινδύνων που πηγάζουν από τις εν λόγω υποδομές.

Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τον τραπεζικό τομέα

Κατά το 2010, η ΚΤΚ συνέχισε την τακτική

διεξαγωγή ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων με σκοπό την αξιολόγηση της ικανότητας του τραπεζικού συστήματος να αντεπεξέρχεται σε ενδεχόμενους κλυδωνισμούς. Στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργήθηκαν σύμφωνα με την "εκ των άνω προς τα κάτω" (top-down) προσέγγιση, εξετάστηκαν διάφορες πιθανές διαταραχές που αφορούσαν μεταβολές σε μεμονωμένους παράγοντες κινδύνου, δηλαδή τον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο αγοράς (κίνδυνος επιτοκίου, κίνδυνος συναλλάγματος και κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των μετοχικών τίτλων) και τον κίνδυνο ρευστότητας. Εφαρμόσθηκαν, επίσης, διάφορα σενάρια που περιελάμβαναν συνδυασμούς πιθανών διαταραχών για όλους τους παράγοντες κινδύνου.

Στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργήθηκαν με βάση την "εκ των κάτω προς τα άνω" (bottom-up) προσέγγιση, στις οποίες έλαβαν μέρος τέσσερις συστημικά σημαντικές τράπεζες, εξετάστηκαν διάφορες υποθετικές διαταραχές που αφορούσαν μεταβολές σε μεμονωμένους παράγοντες κινδύνου, δηλαδή τον κίνδυνο επιτοκίου, τον κίνδυνο συναλλάγματος, τον κίνδυνο από μεταβολές στις τιμές στοιχείων ενεργητικού (κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές μετοχικών τίτλων και κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των ακινήτων), τον πιστωτικό κίνδυνο, το κίνδυνο συγκέντρωσης και τον κίνδυνο καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου. Για τον κίνδυνο ρευστότητας, εφαρμόσθηκαν διάφορα σενάρια, τα οποία αφορούσαν συνδυασμούς πιθανών διαταραχών. Εξετάστηκε, επίσης, αριθμός σεναρίων που περιελάμβαναν συνδυασμούς διαταραχών για διάφορους παράγοντες κινδύνου.

Τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα των εν λόγω ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, σύμφωνα με τις δύο προαναφερόμενες προσεγγίσεις, έχουν καταδείξει ότι η ικανότητα του κυπριακού τραπεζικού συστήματος να απορροφά τους ενδεχόμενους κλυδωνισμούς παραμένει ικανοποιητική.

Εθνική Επιτροπή Διασφάλισης Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας

Κατά το 2010, η ΚΤΚ συνέχισε να συμμετέχει, ως Προεδρέουσα Αρχή, στις συναντήσεις της Εθνικής Επιτροπής Διασφάλισης Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας, η οποία συστήθηκε το Νοέμβριο του 2007 με βάση το Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ της ΚΤΚ, της Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, της Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών και του Υπουργείου Οικονομικών. Στην εν λόγω Επιτροπή συζητούνται θέματα που άπτονται της διασφάλισης της χρηματοοικονομικής σταθερότητας, περιλαμβανομένων και θεμάτων που αφορούν τη διαχείριση χρηματοοικονομικών κρίσεων. Στον απόηχο της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής και οικονομικής κρίσης, ο ρόλος της πιο πάνω Επιτροπής έχει αποκτήσει ιδιαίτερη σημασία για τη χώρα μας.

Συμμετοχή σε επιτροπές του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και συναντήσεις υψηλού επιπέδου

Κατά το 2010, στελέχη του Τμήματος Διασφάλισης Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας συνέχισαν να συμμετέχουν ενεργά στις

συναντήσεις και εργασίες της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας (Banking Supervision Committee) του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, καθώς και των ομάδων εργασίας της πιο πάνω Επιτροπής, οι οποίες χειρίζονταν θέματα που άπτονταν της διασφάλισης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Οι όροι εντολής της εν λόγω Επιτροπής, η οποία έχει καταργηθεί από το τέλος Δεκεμβρίου 2010, περιελάμβαναν την παρακολούθηση και αξιολόγηση των κυκλικών και διαρθρωτικών εξελίξεων στον τραπεζικό της ΕΕ από τη σκοπιά της διασφάλισης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, την ανάλυση των επιπτώσεων των ρυθμιστικών και εποπτικών απαιτήσεων στη σταθερότητα και τη δομή του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ΕΕ καθώς και την προώθηση της συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών ανάμεσα στις κεντρικές τράπεζες και τις αρμόδιες αρχές τραπεζικής εποπτείας της ΕΕ σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος, όπως είναι η διαχείριση χρηματοοικονομικών κρίσεων. Σημειώνεται ότι, από τον Ιανουάριο 2011, σε αντικατάσταση της πιο πάνω Επιτροπής έχει συσταθεί η Επιτροπή Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Financial Stability Committee) του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών.

Ανώτερα στελέχη της Διεύθυνσης συμμετείχαν, επίσης, στις τακτικές, υπό την προεδρία της ΚΤΚ, συναντήσεις υψηλού επιπέδου όλων των εποπτικών αρχών της χώρας μας καθώς και στις συναντήσεις με τους εκτελεστικούς διευθυντές των εγχώριων τραπεζών όπου, μεταξύ άλλων, συζητούνται θέματα που άπτονται του τομέα της διασφάλισης της χρηματοοικονομικής σταθερότητας.

Συμμετοχή σε συναντήσεις με εκπροσώπους του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) και των διεθνών οίκων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας

Κατά το 2010, στελέχη του Τμήματος συμμετείχαν σε συναντήσεις με εκπροσώπους του ΔΝΤ στα πλαίσια των διμερών διαβουλεύσεων, σύμφωνα με το "Article IV" του Ταμείου, καθώς και με εκπροσώπους των διεθνών οίκων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, στις οποίες συζητήθηκαν θέματα που άπτονται της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος.

Συμμετοχή σε πρόγραμμα τεχνικής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) προς υποψήφια και ενδεχόμενα υποψήφια κράτη-μέλη της ΕΕ

Κατά το 2010, στελέχη του Τμήματος συμμετείχαν ως εκπαιδευτές σε πρόγραμμα τεχνικής βοήθειας της ΕΕ, υπό το συντονισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και σε συνεργασία με άλλες δεκατρείς κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος, το ΔΝΤ, τη Διεθνή Τράπεζα και άλλους διεθνείς οργανισμούς, με στόχο την ενίσχυση της μακρο-προληπτικής και μικρο-προληπτικής εποπτείας σε οκτώ υποψήφια και ενδεχόμενα υποψήφια κράτη-μέλη της ΕΕ.

Διαχείριση Ταμείων Προστασίας Καταθετών και Επενδυτών Πελατών Τραπεζών

Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων

Το 2010 καταβλήθηκε από όλες τις τράπεζες που συμμετέχουν στο Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων η τρίτη δόση της αρχικής εισφοράς προς το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων. Μετά την καταβολή του ποσού της εισφοράς, τα συνολικά κεφάλαια του Ταμείου Προστασίας

Καταθέσεων στο τέλος του έτους, ανήλθαν σε €65εκ. περίπου.

Υπενθυμίζεται ότι το Σχέδιο, το οποίο λειτουργεί στη βάση πλήρως εναρμονισμένων με Οδηγίες της ΕΕ διατάξεων, παρέχει κάλυψη μέχρι €100 χιλιάδες για το σύνολο των καταθέσεων που οποιοδήποτε φυσικό ή, με ορισμένες εξαιρέσεις, νομικό πρόσωπο διατηρεί με συγκεκριμένη τράπεζα. Η συμμετοχή στο Σχέδιο είναι υποχρεωτική για όλες τις τράπεζες οι οποίες έχουν συσταθεί στην Κυπριακή Δημοκρατία, περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους που λειτουργούν εκτός της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς και για τις τράπεζες οι οποίες έχουν συσταθεί σε χώρα άλλη από την Κυπριακή Δημοκρατία δυνάμει ανάλογης νομοθεσίας και οι οποίες λειτουργούν στην Κυπριακή Δημοκρατία μέσω υποκαταστήματος.

Κατά το 2010, εκπρόσωπος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου συμμετείχε σε Ομάδα Εργασίας του Συμβουλίου της ΕΕ που συστάθηκε για την περαιτέρω μελέτη των κανονισμών που διέπουν τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων. Σκοπός των εργασιών της εν λόγω Ομάδας Εργασίας είναι η υιοθέτηση πρόσθετων ρυθμίσεων και τροποποιήσεων σε υφιστάμενες διατάξεις, ούτως ώστε τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων που λειτουργούν στην επικράτεια της ΕΕ να καταστούν περισσότερο λειτουργικά και αποτελεσματικά. Η έκδοση νέας Οδηγίας για τα Συστήματα Εγγύησης των Καταθέσεων αναμένεται να εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αρχές του 2011.

Κατά το ίδιο έτος, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, συμμετείχε, μέσω εκπροσώπου της, σε συνέδρια που οργανώθηκαν από το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ασφαλιστών Καταθέσεων (European Forum of Deposit Insurers-EFDI) στα πλαίσια των πρόσθετων προσπαθειών που καταβάλλονται επί ευρωπαϊκού επιπέδου για υιοθέτηση ρυθμίσεων που θα επιφέρουν περαιτέρω σταθερότητα στα χρηματοοικονομικά συστήματα. Στις εν λόγω συναντήσεις, συζητήθηκαν, μεταξύ άλλων, θέματα που αποσκοπούσαν στην εξεύρεση τρόπων βελτίωσης του επιπέδου συνεργασίας μεταξύ των ευρωπαϊκών κρατών στον τομέα της παροχής εγγυήσεων σε καταθέτες. Στα πλαίσια αυτά υιοθετήθηκαν εισηγήσεις για συνεχή ανταλλαγή πληροφοριών. Επίσης, εξετάστηκε το θέμα της εξεύρεσης πρόσθετων πηγών χρηματοδότησης για τα ταμεία προστασίας καταθέσεων. Σημειώνεται δε ότι, οι συζητήσεις στο σύντομο μέλλον αναμένεται να καλύψουν ευρύτερα θέματα με διασυνοριακές προεκτάσεις, όπως αυτά που αφορούν την έγκαιρη καταβολή της αποζημίωσης σε καταθέτες υποκαταστήματος τράπεζας που λειτουργεί σε κράτος άλλο από το κράτος όπου βρίσκεται η έδρα του τραπεζικού ιδρύματος.

Ταμείο Αποζημίωσης Επενδυτών Πελατών Τραπεζών

Κατά το 2010 Λειτουργοί της αρμόδιας Υπηρεσίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, υπό την αιγίδα της οποίας λειτουργεί το Ταμείο, παρείχαν ένα ευρύ φάσμα διοικητικών υπηρεσιών προς το Ταμείο, μέσα από τις οποίες κατέστη δυνατή η ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία του. Μεταξύ άλλων, επιβεβαιώθηκε η πλήρης συμμόρφωση των τραπεζών-μελών του Ταμείου με τις διατάξεις που αφορούν το ύψος των εισφορών, ενώ διαπιστώθηκε η πλήρης εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν

τη διαχείριση των διαθέσιμων αποθεματικών. Παράλληλα, εξετάστηκαν τρόποι διεύρυνσης της κεφαλαιακής βάσης του Ταμείου. Επίσης, διερευνήθηκε το ενδεχόμενο παραχώρησης σε ορισμένες τράπεζες που δεν ασκούν επενδυτικές δραστηριότητες, άδειας για αποχώρηση από μέλη του Ταμείου.

Ενόψει της προωθούμενης από την ΕΕ Πρότασης για καταρτισμό νέου θεσμικού πλαισίου που θα διέπει τα συστήματα αποζημίωσης επενδυτών, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου υπέβαλε, μέσω του Υπουργείου Οικονομικών, λεπτομερείς παρατηρήσεις καθώς και εισηγήσεις για περαιτέρω βελτίωση των ρυθμιστικών διατάξεων, με στόχο την υιοθέτηση ενός πρακτικού και, ταυτόχρονα, αποτελεσματικού συστήματος παροχής αποζημιώσεων. Το νέο θεσμικό πλαίσιο αναμένεται να εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα της ΕΕ εντός του 2011.

4.3 Αδειοδότηση

Με απόφαση του Διοικητή της ΚΤΚ, στις 8 Μαρτίου 2010 υλοποιήθηκε η ενοποίηση όλων των αρμοδιοτήτων αδειοδότησης της ΚΤΚ, δηλαδή η αδειοδότηση των τραπεζικών ιδρυμάτων, των Ιδρυμάτων Πληρωμών, των Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος και των Διεθνών Συλλογικών Επενδυτικών Σχεδίων. Τις εν λόγω αρμοδιότητες ανέλαβε εξ'ολοκλήρου η Υπηρεσία Αδειοδότησης Τραπεζικών Ιδρυμάτων, η οποία μετονομάστηκε σε Υπηρεσία Αδειοδότησης.

Στους σκοπούς της πιο πάνω Υπηρεσίας εμπίπτουν, επιπρόσθετα, η ανάκληση άδειας που έχει εκδοθεί σε χρηματοπιστωτική οντότητα, καθώς και η χορήγηση έγκρισης για απόκτηση ποσοστού ελέγχου στο μετοχικό κεφάλαιο αδειοδοτημένης οντότητας.

Η πιο πάνω αναδιοργάνωση σκοπό είχε την αποτελεσματικότερη οργάνωση των εργασιών της ΚΤΚ που σχετίζονται με τη χορήγηση αδειών ή/και άλλων απαραίτητων εγκρίσεων, που απαιτούνται να εκδίδονται από την ΚΤΚ, βάσει των σχετικών νομοθεσιών που διέπουν τη λειτουργία των πιο πάνω οντοτήτων του χρηματοοικονομικού τομέα. Περαιτέρω, με την εισαγωγή ταυτόσημων διαδικασιών και κριτηρίων για την αξιολόγηση αιτήσεων, έχει επιτευχθεί η δημιουργία συνεργιών, γεγονός που είχε ως φυσικό επακόλουθο, την εξοικονόμηση πόρων.

Ειδικότερα, η Υπηρεσία Αδειοδότησης κατά το 2010 ασχολήθηκε, μεταξύ άλλων, με τις ακόλουθες δραστηριότητες:

Τραπεζικά ιδρύματα

Κατά το υπό επισκόπηση έτος, η Υπηρεσία Αδειοδότησης ανταποκρίθηκε στο έντονο ενδιαφέρον το οποίο επεδείχθη από υποψήφιους νέους αιτητές για σύσταση τραπεζικών ιδρυμάτων και για απόκτηση ποσοστού ελέγχου σε τραπεζικά ιδρύματα ιδρυμένα στην Κύπρο. Επιπρόσθετα, παρατηρήθηκε ενδιαφέρον από τραπεζικά ιδρύματα ιδρυμένα στην Κύπρο, για παροχή υπηρεσιών διασυνοριακώς σε κράτη-μέλη της ΕΕ, και από τραπεζικά ιδρύματα ιδρυμένα σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ για παροχή υπηρεσιών διασυνοριακώς στην Κύπρο, βάσει των προνοιών της Οδηγίας 2006/48/ΕΚ.

Συγκεκριμένα, κατά το 2010 αξιολογήθηκαν από την Υπηρεσία Αδειοδότησης:

(α) Δύο αιτήσεις από τραπεζικά ιδρύματα τρίτων χωρών για να κατέχουν πέραν του 50% του μετοχικού κεφαλαίου αντίστοιχου

αριθμού τραπεζικών ιδρυμάτων ιδρυμένων στην Κύπρο.

(β) Δεκαεπτά γνωστοποιήσεις από εποπτικές αρχές κρατών μελών της ΕΕ για την πρόθεση τραπεζών των χωρών τους, να παρέχουν διασυνοριακώς υπηρεσίες στην Κύπρο, ανεβάζοντας το συνολικό αριθμό τραπεζικών ιδρυμάτων από άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ που παρέχουν υπηρεσίες στην Κύπρο χωρίς εγκατάσταση, στα 227.

(γ) Τέσσερεις γνωστοποιήσεις από ισάριθμα τραπεζικά ιδρύματα ιδρυμένα στην Κύπρο, τα οποία είχαν επιδείξει ενδιαφέρον για να παρέχουν διασυνοριακώς υπηρεσίες σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ.

Περαιτέρω, και μέσα στα πλαίσια των καθηκόντων της, η Υπηρεσία Αδειοδότησης διεκπεραίωσε τη διαδικασία που αφορούσε τον τερματισμό των εργασιών των ακόλουθων:

(α) Δύο τραπεζικών ιδρυμάτων, ιδρυμένων στην Κύπρο, τα οποία παρέδωσαν στην ΚΤΚ εκούσια την τραπεζική τους άδεια, μετά από συγχώνευση με τις μητρικές τους τράπεζες.

(β) Ενός τραπεζικού ιδρύματος ιδρυμένου σε άλλο κράτος-μέλος της ΕΕ, το οποίο είχε εξασκήσει το δικαίωμα ελεύθερης εγκατάστασης βάσει του άρθρου 10Α του *περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου, 1997 - 2009*.

(γ) Υποκαταστήματος τράπεζας από τρίτη χώρα, η οποία παρέδωσε εκούσια τη σχετική τραπεζική άδεια, με γραπτή ειδοποίηση προς την ΚΤΚ.

(δ) Γραφείου αντιπροσωπείας τραπεζικού ιδρύματος από τρίτη χώρα.

Περαιτέρω, κατά το υπό επισκόπηση έτος, η ΚΤΚ, εξέδωσε/αναθεώρησε τις πιο κάτω Κατευθυντήριες Γραμμές:

1. «Κατευθυντήριες Γραμμές για την προληπτική αξιολόγηση της απόκτησης και της αύξησης συμμετοχών στο μετοχικό κεφάλαιο οντοτήτων του χρηματοοικονομικού τομέα». Οι εν λόγω Κατευθυντήριες Γραμμές έχουν εκδοθεί σύμφωνα με τις πρόνοιες της Οδηγίας 2007/44/ΕΚ, η οποία έχει μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο τον Αύγουστο του 2009. Σκοπός των Κατευθυντηρίων Γραμμών είναι η παροχή προς υποψήφιους αγοραστές, που επιθυμούν να αποκτήσουν ποσοστό ελέγχου ή να αυξήσουν περαιτέρω το ποσοστό ελέγχου που κατέχουν σε τραπεζικό ίδρυμα ιδρυμένο στη Δημοκρατία, πληροφόρησης όσον αφορά τις αναγκαίες πληροφορίες που θα πρέπει να υποβάλουν προς την ΚΤΚ, για τη διενέργεια της αξιολόγησης της προτεινόμενης απόκτησης ή αύξησης συμμετοχής.
2. «Αναθεωρημένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την εγκατάσταση Γραφείου Αντιπροσωπείας στην Κυπριακή Δημοκρατία από τραπεζικό ίδρυμα που εδρεύει είτε σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ είτε σε τρίτη χώρα». Σκοπός των εν λόγω Κατευθυντηρίων Γραμμών είναι η παροχή πληροφόρησης προς τους ενδιαφερόμενους αιτητές (ξένα τραπεζικά ιδρύματα), αναφορικά με τις απαιτούμενες πληροφορίες και έντυπα που θα πρέπει να συνοδεύουν τις αιτήσεις που υποβάλλονται προς την ΚΤΚ για εγκατάσταση Γραφείου Αντιπροσωπείας. Το εν λόγω έγγραφο περιλαμβάνει, επίσης, πληροφόρηση σε σχέση με τις παραμέτρους/κριτήρια, τα οποία λαμβάνονται υπόψη από την ΚΤΚ

κατά την αξιολόγηση των πιο πάνω αιτήσεων, καθώς και για τους όρους και προϋποθέσεις που διέπουν τις εργασίες των Γραφείων Αντιπροσωπείας που λειτουργούν στην Κύπρο.

Ιδρύματα πληρωμών

Μετά τη μεταφορά στο κυπριακό δίκαιο της Οδηγίας 2007/64/ΕΚ της ΕΕ για τις υπηρεσίες πληρωμών μέσω του *περί Υπηρεσιών Πληρωμών Νόμου, 2009*, η ΚΤΚ προέβη στην αδειοδότηση δύο ιδρυμάτων πληρωμών κατά το 2010 ενώ κατά το ίδιο έτος λήφθηκαν, επιπρόσθετα, επτά αιτήσεις για αδειοδότηση ιδρύματος πληρωμών, οι οποίες και αξιολογούνται.

Λήφθηκαν επίσης 16 γνωστοποιήσεις από εποπτικές αρχές κρατών μελών της ΕΕ, σχετικά με την πρόθεση ιδρυμάτων πληρωμών των χωρών τους να παρέχουν είτε διασυνοριακώς είτε μέσω αντιπροσώπων υπηρεσίες στην Κύπρο, βάσει των προνοιών της Οδηγίας 2007/64/ΕΚ. Να σημειωθεί ότι η ΚΤΚ έλαβε πέραν των 40 γνωστοποιήσεων από άλλες ευρωπαϊκές αρχές για την πρόθεση των πιο πάνω αδειοδοτημένων από αυτές ιδρυμάτων πληρωμών, να παρέχουν μέσω αντιπροσώπων υπηρεσίες στην Κύπρο.

Ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος

Μέχρι το τέλος του 2010 λειτουργούσε στην Κύπρο ένα ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος, ενώ άλλα δεκατρία ιδρύματα με έδρα κράτη μέλη της ΕΕ είχαν εξασκήσει το δικαίωμα παροχής υπηρεσιών διασυνοριακώς στην Κύπρο, βάσει των προνοιών της Οδηγίας 2006/48/ΕΚ.

Διεθνή συλλογικά επενδυτικά σχέδια

Κατά το 2010 υποβλήθηκε μεγάλος αριθμός αιτήσεων για αναγνώριση Διεθνών Συλλογικών Επενδυτικών Σχεδίων («ΔΣΕΣ»), βάσει του *περί Διεθνών Συλλογικών Επενδυτικών Σχεδίων Νόμου, 1999 - 2000*. Συγκεκριμένα κατά το υπό ανασκόπηση έτος, αναγνωρίστηκαν από την ΚΤΚ 16 νέα ΔΣΕΣ, ανεβάζοντας τον αριθμό των Διεθνών Συλλογικών Επενδυτικών Σχεδίων που λειτουργούσαν στη Δημοκρατία κατά το τέλος του 2010 σε 61.

4.4 Συστήματα Πληρωμών και Διακανονισμού Συναλλαγών

Τα συστήματα πληρωμών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομία, εφόσον η οικονομική δραστηριότητα και η ομαλή και εύρυθμη ανάπτυξή της στηρίζονται στην ύπαρξη έγκαιρων, αποτελεσματικών και ασφαλών τρόπων για τη διενέργεια πληρωμών. Πέραν τούτου, συμβάλουν σημαντικά στη διασφάλιση της χρηματο-οικονομικής σταθερότητας, αφού αποτελούν το μέσο με το οποίο μεταδίδονται οι οικονομικές αναταράξεις από ένα χρηματο-οικονομικό τομέα σε άλλο. Επιπλέον, η σημαντική διαχρονική αύξηση στη δραστηριότητα των χρηματαγορών, αλλά και οι ραγδαίες αλλαγές στην τεχνολογία, απαιτούν τη συνεχή επισκόπηση θεμάτων ασφάλειας αλλά και αποδοτικότητας των συστημάτων πληρωμών, αυξάνοντας ακόμα περισσότερο τη σημασία τους.

Για τους λόγους αυτούς η ύπαρξη του απαραίτητου θεσμικού πλαισίου που πρέπει να διέπει τα συστήματα πληρωμών και η ύπαρξη της αναγκαίας υποδομής για την εύρυθμη, ασφαλή και αποδοτική λειτουργία τους, τόσο σε Ευρωπαϊκό όσο σε εθνικό επίπεδο έχουν ιδιαίτερη σημασία. Ιδιαίτερη σημασία δίδεται

επίσης στην ανάγκη για στενή συνεργασία στον τομέα των συστημάτων πληρωμών μεταξύ των διάφορων συμμετεχόντων. Ως εκ τούτου, προωθείται η συνεργασία της ΚΤΚ και του ευρύτερου τραπεζικού τομέα της χώρας, για διασφάλιση της έγκαιρης και αποτελεσματικής ανταπόκρισης στις εξελίξεις, τόσο αυτών που συνδέονται με τη συμμετοχή της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ όσο και γενικότερα. Η ανταλλαγή πληροφοριών και ο συντονισμός των ενεργειών όλων των εμπλεκομένων διεξάγεται αποτελεσματικά στα πλαίσια διαφόρων επιτροπών όπως της Συμβουλευτικής Επιτροπής Πληρωμών, της Επιτροπής του Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού Επιταγών και της Συντονιστικής Επιτροπής για τη Μετάπτωση στον Ενιαίο Χώρο Πληρωμών σε Ευρώ.

Νομικό πλαίσιο

Ο ρόλος της ΚΤΚ στο χώρο των συστημάτων πληρωμών, όπως αυτός προβλέπεται και μέσα από το κοινοτικό κεκτημένο, έχει καθοριστεί στον *περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμο, 2002 - 2007*. Συγκεκριμένα, το άρθρο 6(2)(ζ) του νόμου καθορίζει ως μια από τις βασικές αρμοδιότητες της ΚΤΚ την προώθηση, ρύθμιση και επίβλεψη της ομαλής λειτουργίας συστημάτων πληρωμών και εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 48 του ιδίου νόμου, η ΚΤΚ έχει τη δυνατότητα να διαχειρίζεται, να συμμετέχει ή να γίνεται μέλος οποιουδήποτε συστήματος πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών και να θέτει υπό την επίβλεψή της συστήματα πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών που λειτουργούν στη Δημοκρατία. Επιπρόσθετα, η ΚΤΚ έχει εξουσία να εκδίδει οδηγίες για τη ρύθμιση των εργασιών και του τρόπου λειτουργίας των συστημάτων που βρίσκονται υπό την επίβλεψή της.

Πρόσθετα, η ΚΤΚ έχει ορισθεί ως η αρμόδια αρχή που δύναται να κηρύσσει τα συστήματα πληρωμών και εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών που εμπίπτουν στις πρόνοιες του *περί του Αμετακλήτου του Διακανονισμού στα Συστήματα Πληρωμών και στα Συστήματα Διακανονισμού Αξιογράφων Νόμου, 2003 - 2006*. Ο νόμος αυτός παρέχει επίσης στην ΚΤΚ το δικαίωμα πρόσβασης σε οποιανδήποτε πληροφορία η ίδια κρίνει αναγκαία για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, καθώς και τη δυνατότητα επιβολής διοικητικών ποινών σε περίπτωση μη συμμόρφωσης. Στα πλαίσια της εκτέλεσης των αρμοδιοτήτων αυτών η ΚΤΚ έχει κηρύξει το TARGET2-CY καθώς, επίσης και το Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου ως συστήματα υπαγόμενα στις πρόνοιες του εν λόγω νόμου.

Πέραν των πιο πάνω, ο *περί Υπηρεσιών Πληρωμών Νόμος, 2009* και η Οδηγία για τα Ιδρύματα Πληρωμών και την Πρόσβαση στα Συστήματα Πληρωμών του 2009, που τέθηκαν σε ισχύ στις 27 Νοεμβρίου 2009, θεσπίζουν, όπως προβλέπεται στην Οδηγία 2007/64/ΕΚ της ΕΕ:

- τους κανόνες διαφάνειας και τις υποχρεώσεις ενημέρωσης που πρέπει να τηρούνται σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών,
- τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των χρηστών υπηρεσιών πληρωμών και των παρεχόντων αυτές (τραπεζών, συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, ιδρυμάτων πληρωμών) ως τακτική απασχόληση ή επιχειρηματική δραστηριότητα, και

- τις προϋποθέσεις, οι οποίες πρέπει να πληρούνται από τα υφιστάμενα ιδρύματα πληρωμών καθώς και από τα ιδρύματα πληρωμών, που αποτελούν νέους φορείς παροχής υπηρεσιών πληρωμών, προκειμένου να αποκτήσουν και να διατηρήσουν τη σχετική άδεια λειτουργίας.

Η ΚΤΚ έχει ορισθεί ως η αρμόδια αρχή για την εφαρμογή των προνοιών της νομοθεσίας αυτής και έχει προχωρήσει με τη σύσταση επιτροπής για εξωδικαστική επίλυση διαφορών που προκύπτουν μεταξύ των χρηστών και των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών.

Συστήματα πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών

Στην Κύπρο λειτουργούν σήμερα έξι συστήματα πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών. Αυτά αφορούν το TARGET2-CY, το Κυπριακό Γραφείο Συμψηφισμού Επιταγών, την Εκκαθάριση και Διακανονισμό Πληρωμών με Τραπεζικές Κάρτες, τα Εμβάσματα Μικρής Αξίας (JCCTransfer), τα Κυβερνητικά Εμβάσματα καθώς, επίσης, το Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου. Τα ανωτέρω – με εξαίρεση το Σύστημα Κυβερνητικών Εμβασμάτων και το Σύστημα TARGET2 το οποίο ανήκει στο Ευρωσύστημα, – περιγράφονται στην τέταρτη έκδοση της έκθεσης της ΕΚΤ "Payment and securities settlement systems in the European Union" του Αυγούστου 2007 (http://www.ecb.int/paym/market/blue/ html/index.en.html). Η ΚΤΚ είναι ο διαχειριστής των συστημάτων που αφορούν το TARGET2-CY, τα Κυβερνητικά Εμβάσματα και το Κυπριακό Γραφείο Συμψηφισμού Επιταγών.

Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA - Single Euro Payments Area)

Η ΚΤΚ υποστηρίζει τις προσπάθειες που έχουν τροχοδρομηθεί από τον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα, με τη στήριξη και καθοδήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕΚΤ, για δημιουργία του ρυθμιστικού πλαισίου και των ενοποιημένων υποδομών, που θα επιτρέψουν τη θέσπιση ενός εκσυγχρονισμένου και αξιόπιστου δικτύου πληρωμών μικρής αξίας με τελικό στόχο την εγκαθίδρυση του SEPA.

Στα πλαίσια των προσπαθειών στο εθνικό επίπεδο, και σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Μετάπτωσης στο SEPA, δημιουργήθηκε η Εθνική Συντονιστική Επιτροπή υπό την προεδρία της ΚΤΚ, η οποία συντονίζει την προσπάθεια του κυπριακού τραπεζικού τομέα για την αντικατάσταση των υφιστάμενων εθνικών μέσων πληρωμών από συμβατά με το SEPA προϊόντα, που θα αφορούν τα εμβάσματα, τις κάρτες πληρωμών και τις άμεσες χρεώσεις. Η ΚΤΚ στηρίζει τις προσπάθειες της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας για τη χρήση όσο το δυνατό περισσότερων συμβατών με το SEPA προϊόντων. Στα πλαίσια αυτά η ΚΤΚ συνδέθηκε τον Οκτώβριο του 2009 με τον μηχανισμό συναλλαγών RPS της Κεντρικής Τράπεζας της Γερμανίας για να μπορεί να αποδέχεται κα να αποστέλλει εμβάσματα SEPA. Όσον αφορά στις διασυνοριακές κυβερνητικές πληρωμές, τόσο εισερχόμενα εμβάσματα όσο και εξερχόμενες πληρωμές συντάξεων άρχισαν εντός του 2010 να διεκπεραιώνονται με συμβατά με το SEPA μέσα πληρωμών ενώ μέχρι το τέλος του 2011 αναμένεται ότι οι πλείστες κυβερνητικές πληρωμές θα διεκπεραιώνονται με αυτό τον τρόπο.

Στις εγχώριες ηλεκτρονικές κυβερνητικές πληρωμές η χρήση του αριθμού τραπεζικού λογαριασμού IBAN είναι ήδη υποχρεωτική. Μέσα στα πλαίσια των σχεδιασμών για ομαλή σταδιακή μετάπτωση όλων των εγχώριων ηλεκτρονικών πληρωμών σε συμβατά με το SEPA προϊόντα, αναμένεται ότι μέχρι το τέλος του 2011 ο αριθμός IBAN θα χρησιμοποιείται για όλα σχεδόν τα εγχώρια εμβάσματα. Για την επίτευξη του στόχου αυτού προϋπόθεση είναι ο τερματισμός της χρήσης εθνικών, μη συμβατών με το IBAN συστημάτων πληρωμών όπως το JCCTransfer.

Η ανασκόπηση της προόδου της μετάπτωσης σε όλους τους τομείς τυγχάνει πανευρωπαϊκής συντονισμένης παρακολούθησης στα πλαίσια της έκθεσης προόδου που εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ σε τακτά χρονικά διαστήματα.
(http://www.ecb.int/pub/pdf/other/singleeuropaymentsarea201010en.pdf)

Επίβλεψη συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού

Η ΚΤΚ, σύμφωνα με τις εξουσίες που της παρέχει η νομοθεσία, έχει θέσει υπό την επίβλεψή της τα συστήματα πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού που λειτουργούν στην Κύπρο. Κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της αυτών εφαρμόζει στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, την πολιτική και τις μεθοδολογίες του Ευρωσυστήματος. Το έγγραφο πολιτικής της ΚΤΚ βρίσκεται υπό αναθεώρηση και αναμένεται να εγκριθεί και να δημοσιοποιηθεί αρχές του 2011.

- *CCBM2 και T2S*

Η ΚΤΚ συμμετέχει σε δυο σημαντικά έργα υποδομής του Ευρωσυστήματος που αφορούν τα συστήματα πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών σε αξιόγραφα, δηλαδή το CCBM2 και το T2S. Σκοπός του CCBM2 είναι η αύξηση της αποδοτικότητας των συστημάτων διαχείρισης ασφαλίσεων του Ευρωσυστήματος. Το T2S σκοπεύει στην ανάπτυξη ενιαίας αγοράς σε αξιόγραφα, μέσω της προσφοράς ενός ενιαίου χωρίς σύνορα παν-Ευρωπαϊκού χαρτοφυλακίου αξιογράφων και ενός τεχνολογικά προηγμένου μηχανισμού διακανονισμού, προς εξυπηρέτηση των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Και τα δυο έργα βρίσκονται στο στάδιο καθορισμού των προδιαγραφών και ανάπτυξης.

Άλλες εξελίξεις

- *Επέκταση πρόσβασης στο Κεντρικό Αρχείο Πληροφοριών για Εκδότες Ακάλυπτων Επιταγών (ΚΑΠ)*

Το ΚΑΠ λειτουργεί από το 2003 υπό την αιγίδα της ΚΤΚ, στα πλαίσια των συνεχιζόμενων προσπαθειών για την μείωση του προβλήματος που δημιουργείται από την έκδοση ακάλυπτων επιταγών. Σύμφωνα με τις Οδηγίες που διέπουν τη λειτουργία του ΚΑΠ, η καταχώρηση των εκδοτών ακάλυπτων επιταγών έχει ως συνέπεια την παγοποίηση των τρεχούμενων λογαριασμών τους σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα. Για να καταστεί πιο αποτρεπτικό μέτρο η καταχώρηση κάποιου προσώπου στο ΚΑΠ, είχε επεκταθεί τον Ιούλιο του 2009 η πρόσβαση σε βασικές πληροφορίες του Αρχείου, μέσω παρόχου υπηρεσιών, σε όλα τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα που αξιολογούν το ενδεχόμενο σύναψης οικονομικών σχέσεων με άλλο πρόσωπο. Επιπρόσθετα, από τα μέσα του 2010, πληροφορίες και στοιχεία του Αρχείου

παρέχονται στην εταιρεία Άρτεμις Τραπεζικά Συστήματα Πληροφοριών Λτδ, η οποία είναι Γραφείο Πίστης (Credit Bureau) που ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 2008 και ασχολείται με τη συγκέντρωση και τη διατραπεζική διάθεση πληροφοριών οικονομικής συμπεριφοράς επιχειρήσεων και ιδιωτών στις τράπεζες.

- *TARGET2*

Το TARGET2 (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system) είναι το Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο. Το TARGET2 αναπτύχθηκε από τις κεντρικές τράπεζες της Γερμανίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας εκ μέρους του Ευρωσυστήματος και τέθηκε σε εφαρμογή στις 19 Νοεμβρίου 2007, ενώ η μετάπτωση από το προηγούμενο σύστημα TARGET ολοκληρώθηκε το Μάιο του 2008. Το TARGET2 παρέχει τη δυνατότητα άμεσου και αμετάκλητου διακανονισμού πληρωμών σε ευρώ σε συνεχή χρόνο, σε χρήμα κεντρικής τράπεζας και χρησιμοποιείται για το διακανονισμό των συναλλαγών κεντρικών τραπεζών του Ευρωσυστήματος, ως επίσης για διατραπεζικές μεταφορές μεγάλης αξίας σε ευρώ αλλά και γενικότερα για οποιεσδήποτε πληρωμές σε ευρώ.

Η Κύπρος συμμετέχει στο TARGET2 μέσω του TARGET2-CY το οποίο διέπεται από σχετική οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου η οποία έχει εκδοθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 και του άρθρου 48(2) του *περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου, 2002 - 2007*. Σχετική είναι και η οδηγία για την Παροχή Ενδοημερήσιας Πίστωσης στους Συμμετέχοντες στο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων και Διακανονισμού σε Συνεχή Χρόνο TARGET2-CY και σε οποιοδήποτε άλλο σύστημα διαχειρίζεται η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου που επίσης έχει εκδοθεί σύμφωνα με τις διατάξεις των ιδίων άρθρων των προαναφερθέντων νόμων.

Περισσότερες πληροφορίες για το TARGET2 είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ στη διεύθυνση:
http://www.ecb.int/paym/t2/html/index.en.html.

- *Ηλεκτρονικός συμψηφισμός επιταγών*

Σε συνέχεια της ψήφισης από την Βουλή των Αντιπροσώπων της αναγκαίας τροποποίησης του Ποινικού Κώδικα για την επιστροφή επιταγών με ηλεκτρονικά μέσα, η ΚΤΚ προχώρησε στην έγκριση των διαδικασιών που πρότειναν οι ενδιαφερόμενοι τραπεζικοί οργανισμοί για την ηλεκτρονική ανταλλαγή επιταγών. Οι διαδικασίες τέθηκαν με επιτυχία σε εφαρμογή από τις 26 Νοεμβρίου 2010 μετά την ολοκλήρωση της ανάπτυξης του αυτοματοποιημένου συστήματος. Στον ηλεκτρονικό συμψηφισμό επιταγών συμμετέχουν όλες σχεδόν οι τράπεζες που προσφέρουν βιβλιάρια επιταγών στους πελάτες τους ενώ ενδιαφέρον για συμμετοχή έχουν εκφράσει και οι τράπεζες που δεν συμμετείχαν αρχικά.

- *Ιδρύματα πληρωμών*

Μέχρι την ημερομηνία της δημοσίευσης του *περί Υπηρεσιών Πληρωμών Νόμου, 2009*, στις 27 Νοεμβρίου 2009, η ρύθμιση και επίβλεψη της παροχής υπηρεσιών διαμεσολάβησης στη μεταφορά χρημάτων διενεργούνταν μέσα στα πλαίσια της Οδηγίας ΚΔΠ 659/2003 η οποία είχε εκδοθεί από τη ΚΤΚ, ενεργώντας σύμφωνα με τις αρμοδιότητές της για ρύθμιση και επίβλεψη

των συστημάτων πληρωμών που λειτουργούν στην Κυπριακή Δημοκρατία. Με την ενέργειά της αυτή, η ΚΤΚ στόχευε τόσο στη διασφάλιση των συμφερόντων των χρηστών των υπηρεσιών αυτών, όσο και στην αποφυγή χρήσης τους για παράνομες δραστηριότητες. Κάτω από το πλαίσιο αυτό η ΚΤΚ είχε παραχωρήσει άδεια λειτουργίας σε επτά επιχειρήσεις παροχής των εν λόγω υπηρεσιών, ενώ στις αρχές του 2009 είχε προχωρήσει στην αφαίρεση της μιας από αυτές τις άδειες.

Από τις 27 Νοεμβρίου 2009, η παροχή των υπηρεσιών αυτών ρυθμίζεται, μεταξύ άλλων, από τις πρόνοιες του *περί Υπηρεσιών Πληρωμών Νόμου,* και της Οδηγίας της ΚΤΚ για τα Ιδρύματα Πληρωμών και την Πρόσβαση στα Συστήματα Πληρωμών του 2009 ενώ το προηγούμενο πλαίσιο συνεχίζει να ρυθμίζει τους υφιστάμενους παροχείς των υπηρεσιών για μεταβατική περίοδο που καθόρισε η ΚΤΚ μέσα στην οποία αυτοί μπορούσαν να υποβάλουν αίτηση στην ΚΤΚ για αδειοδότηση με βάση το νέο πλαίσιο.

- *Μείωση της χρήσης επιταγών ως μέσο πληρωμής*

Στα πλαίσια των συνεχιζόμενων προσπαθειών για μείωση της χρήσης των επιταγών, το Κυπριακό Γραφείο Συμψηφισμού Επιταγών προχώρησε στη σύσταση υποεπιτροπής με κύριο στόχο τον καταρτισμό πρότασης για συντονισμένο σχέδιο δράσης για σταδιακή μακροπρόθεσμη αντικατάσταση των επιταγών με πιο σύγχρονα μέσα πληρωμών.

4.5 Έκδοση Τραπεζογραμματίων και Κερμάτων Ευρώ

Το συνολικό ποσό τραπεζογραμματίων ευρώ που εκδόθηκε από το ευρωσύστημα μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2010 ανήλθε σε €839.702,3 εκατ., σημειώνοντας αύξηση 4,1% σε σχέση με το τέλος του 2009.

Λόγω της ελεύθερης διακίνησης ανθρώπων και αγαθών δημιουργούνται εισροές και εκροές νομίσματος οι οποίες δεν είναι δυνατόν να μετρηθούν με ακρίβεια για τους σκοπούς υπολογισμού του πραγματικού ποσού ευρώ σε κυκλοφορία σε κάθε χώρα.

Κατά την περίοδο από την εισαγωγή του ευρώ στην Κύπρο μέχρι το τέλος του 2010, η αξία του νομίσματος (τραπεζογραμμάτια και κέρματα) που εκδόθηκε από την ΚΤΚ, αφαιρουμένου του ποσού που αποσύρθηκε, έφθασε τα €1.296,3 εκατ. Κατά τη διάρκεια του 2010 η εν λόγω ποσότητα νομίσματος μειώθηκε κατά €86,8 εκατ. Αποσύρθηκαν από την κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια ευρώ αξίας €96,6 εκατ. και εκδόθηκαν στην κυκλοφορία κέρματα ευρώ αξίας €9,8 εκατ.

Εξορθολογισμός του κύκλου του νομίσματος

Από την 1 Ιανουαρίου 2010, παράλληλα με την εφαρμογή του Πλαισίου Ανακύκλωσης Τραπεζογραμματίων ευρώ, τέθηκε σε εφαρμογή το Σχέδιο «Νόμισμα εις διαταγή της Κεντρικής Τράπεζας». Το Σχέδιο έχει συμβάλει στη δημιουργία ενός αποδοτικότερου τρόπου επεξεργασίας και διοχέτευσης τραπεζογραμματίων στην αγορά, μειώνοντας τα κόστη και ενισχύοντας την ασφάλεια στον κύκλο του νομίσματος.

Στα πλαίσια του Σχεδίου, παρέχεται η ευχέρεια στις συμμετέχουσες τράπεζες να διακρατούν, υπό ορισμένους όρους, τραπεζογραμμάτια και κέρματα για λογαριασμό της ΚΤΚ. Στο Σχέδιο συμμετέχουν οκτώ τράπεζες, οι οποίες έχουν αναθέσει σε τρίτο φορέα τις

εργασίες φύλαξης και επεξεργασίας των τραπεζογραμματίων τους. Κατά τη διάρκεια του έτους, έτυχαν επεξεργασίας από τον τρίτο φορέα 104,5 εκατ. τεμάχια τραπεζογραμματίων ευρώ, εκ των οποίων 17,4% κρίθηκαν ακατάλληλα για κυκλοφορία. Η ΚΤΚ επεξεργάστηκε 51,3 εκατ. τραπεζογραμμάτια ευρώ.

Παράλληλα, για πιο αποτελεσματική διαχείριση των αλλαγών που επέφερε το Πλαίσιο Ανακύκλωσης Τραπεζογραμματίων ευρώ και το Σχέδιο «Νόμισμα εις διαταγή της Κεντρικής Τράπεζας», από την 1 Ιανουαρίου 2010 τέθηκε σε εφαρμογή το νέο σύστημα διαχείρισης του νομίσματος, CashSSP, που χρησιμοποιείται ήδη από τέσσερις άλλες κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος.

Παραχαραγμένα τραπεζογραμμάτια ευρώ που εντοπίστηκαν στην Κύπρο κατά το 2010

Κατά τη διάρκεια του έτους εντοπίστηκαν εντός κυκλοφορίας 646 παραχαραγμένα τεμάχια τραπεζογραμματίων ευρώ διαφόρων αξιών, σε σύγκριση με 604 τεμάχια το 2009. Το τραπεζογραμμάτιο των €50 παρέμεινε, όπως και το 2009, η πιο συχνά παραχαραγμένη αξία αντιπροσωπεύοντας το 58,8% του συνόλου. Τα πλείστα παραχαραγμένα τεμάχια τα οποία και αποσύρθηκαν από την κυκλοφορία, εντοπίσθηκαν από ταμίες των πιστωτικών ιδρυμάτων. Σε σχετικούς όρους, ο αριθμός των παραχαραγμένων τραπεζογραμματίων ευρώ που εντοπίστηκαν εντός κυκλοφορίας στην Κύπρο είναι πολύ μικρός. Ανέρχονται περίπου σε 8 παραχαραγμένα τραπεζογραμμάτια ανά 10.000 κατοίκους το χρόνο, καθιστώντας την Κύπρο έκτη χαμηλότερη μεταξύ των χωρών της Ευρωζώνης.

Η ΚΤΚ είχε κατά τη διάρκεια του έτους στενή συνεργασία με την Κυπριακή Αστυνομία, στο πλαίσιο του Μνημονίου Συνεργασίας που υπεγράφη ανάμεσα στα δύο μέρη το 2009 με στόχο την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία.

Νομισματικές εξελίξεις

- *Συλλεκτικά κέρματα για την 50ή Επέτειο της Κυπριακής Δημοκρατίας*

Με την ευκαιρία της 50ής επετείου της Κυπριακής Δημοκρατίας, η ΚΤΚ εξέδωσε το Νοέμβριο του 2010 χρυσά και αργυρά συλλεκτικά κέρματα με ονομαστικές αξίες €20 και €5, αντίστοιχα. Τα κέρματα, είναι υποδειγματικής κατάστασης και έχουν ταυτόσημο σχέδιο, το οποίο φιλοτεχνήθηκε από την κα Κλάρα Ζαχαράκη-Γεωργίου. Το σχέδιο απεικονίζει σχηματοποιημένο δέντρο με τα σύνθετα κλαδιά του να αγκαλιάζουν ένα περιστέρι, συμβολίζοντας τις κοινότητες της Κυπριακής Δημοκρατίας να αγκαλιάζουν τον πόθο για ειρηνική συμβίωση.

Εκδόθηκαν 750 χρυσά και 5.000 αργυρά κέρματα και διατέθηκαν όλα με πολύ μεγάλη επιτυχία. Το χρυσό κέρμα εξαντλήθηκε την πρώτη μέρα των πωλήσεων και το αργυρό κέρμα σε λιγότερο από ένα μήνα.

- *Πωλήσεις κερμάτων ευρώ και άλλων νομισματικών ειδών*

Συνεχίστηκε και κατά το 2010 το ενδιαφέρον για τα κυπριακά κέρματα ευρώ. Πωλήθηκαν, για συλλεκτικούς σκοπούς, σε εμπόρους και συλλέκτες νομισματικών ειδών, κυπριακά κέρματα ευρώ ακυκλοφόρητης κατάστασης συνολικής αξίας €442.500 περίπου.

- *Ιστοσελίδα ηλεκτρονικού εμπορίου*

Το 2010 ήταν το πρώτο πλήρες έτος λειτουργίας

του ιστοχώρου ηλεκτρονικού εμπορίου (http://eshop.centralbank.gov.cy) για συλλεκτικά και άλλα νομισματικά είδη που εκδίδει η ΚΤΚ. Υπήρξε ζωηρό ενδιαφέρον από τους συλλέκτες και σημειώθηκαν πωλήσεις συνολικής αξίας €55.000.

Απόσυρση κυπριακών λιρών

Συνεχίστηκε και κατά το 2010 η ανταλλαγή τραπεζογραμματίων κυπριακών λιρών. Κατά τη διάρκεια του έτους ανταλλάχτηκαν τραπεζογραμμάτια συνολικής αξίας £1,6 εκατ. για το συνολικό ποσό των €2,8 εκατ. Η ΚΤΚ θα συνεχίσει να ανταλλάσσει τραπεζογραμμάτια κυπριακών λιρών μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2017.

4.6 Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες

Στις 31 Δεκεμβρίου 2010, τα διαθέσιμα της ΚΤΚ, συμπεριλαμβανομένου και του αποθέματος σε χρυσό αξίας €471,8 εκ., ανέρχονταν σε €3.867,3 εκ. σε σχέση με €3.641,5 εκ. στο τέλος του 2009.

Το ύψος των διαθεσίμων και του χρυσού που κατέχει η ΚΤΚ μεταβλήθηκε κατά τη διάρκεια του έτους λόγω του εισοδήματος από τόκους επί των διαθεσίμων, των αποτιμήσεων των επενδύσεων με βάση τις τρέχουσες αγοραίες τιμές, της μεταβολής της συναλλαγματικής αξίας των ξένων νομισμάτων έναντι του ευρώ, καθώς και των καθαρών ροών σε ξένα νομίσματα.

Με βάση το πλαίσιο της Επενδυτικής Πολιτικής (ΕΠ) της ΚΤΚ, η διαχείριση των διαθεσίμων σε ευρώ, συνάλλαγμα και χρυσό επικεντρώνεται στη μεγιστοποίηση της μακροχρόνιας απόδοσής τους, χωρίς φυσικά να παραγνωρίζονται άλλοι διαχρονικοί και καίριας σημασίας στόχοι, όπως η ασφάλεια των διαθεσίμων και η προστασία της αξίας τους από ενδεχόμενη μείωση. Τα έσοδα από τη διαχείριση των διαθεσίμων αποτελούν την κυριότερη πηγή χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων της ΚΤΚ και διασφάλισης της οικονομικής της αυτοτέλειας.

Η ΕΠ διαλαμβάνει την επένδυση των διαθεσίμων και του χρυσού σε εγκεκριμένες επενδυτικές τάξεις με τη διενέργεια πράξεων εγκεκριμένων τύπων που διεκπεραιώνονται μέσω εγκεκριμένων αντισυμβαλλόμενων, οι οποίοι μπορεί να είναι τραπεζικοί οργανισμοί ή οργανισμοί παροχής επενδυτικών υπηρεσιών. Βασικός πυλώνας της ΕΠ είναι η χρήση επιλεγμένων στρατηγικών χαρτοφυλακίων αναφοράς (ΣΧΑ) (benchmark portfolios). Η χρήση ΣΧΑ παρέχει τη δυνατότητα συγκριτικής επιμέτρησης της απόδοσης αλλά και της αξιολόγησης των ενεχόμενων κινδύνων των υπό διαχείριση κεφαλαίων έναντι παραμέτρων που

αντανακλούν το προφίλ απόδοσης – κινδύνου της ΚΤΚ.

Κατά τη διάρκεια του 2010, το γενικό πλαίσιο στρατηγικής επενδύσεων της ΚΤΚ, στο οποίο καθορίζεται, μεταξύ άλλων, ο χαρακτήρας τόσο των εγκεκριμένων επενδυτικών τάξεων όσο και των ΣΧΑ, έχει αποδειχθεί ως η πλέον κατάλληλη, υπό τις επικρατούσες συνθήκες, επιλογή αφού έχει προστατεύσει την αξία των διαθεσίμων στη δίνη της συνεχιζόμενης χρηματοπιστωτικής κρίσης και των αβέβαιων διεθνών επενδυτικών συνθηκών. Στο πλαίσιο της συνεχούς αναπροσαρμογής των παραμέτρων της ΕΠ και με στόχο την περαιτέρω διασπορά των επενδυτικών επιλογών και κινδύνων, συμπεριλήφθηκαν κατά το 2010 στις εγκεκριμένες επενδυτικές τάξεις στις οποίες μπορούν να επενδυθούν τα διαθέσιμα της ΚΤΚ και καλυμμένα ομόλογα που πληρούν συγκεκριμένους υψηλούς δείκτες ασφάλειας.

Το όλο πλαίσιο της παρακολούθησης και του ελέγχου των κινδύνων που σχετίζονται με τη διαχείριση των διαθεσίμων τυγχάνει συνεχούς παρακολούθησης και αναπροσαρμόζεται με βάση τα εκάστοτε δεδομένα.

- *Συναλλαγματικός κίνδυνος*

Συναλλαγματικός κίνδυνος θεωρείται ο κίνδυνος μείωσης της αγοραίας αξίας των επενδύσεων λόγω της μεταβολής της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ έναντι των άλλων νομισμάτων στα οποία η ΚΤΚ τηρεί διαθέσιμα. Κατά το 2010 η ΚΤΚ τηρούσε διαθέσιμα κυρίως σε ευρώ και, σε πολύ μικρότερο βαθμό, σε δολάρια ΗΠΑ και σε στερλίνες. Η πολιτική της ΚΤΚ για μη έκθεση σε σημαντικό συναλλαγματικό κίνδυνο συνεχίστηκε και κατά το 2010. Η στρατηγική αυτή έχει ως στόχο την αποτροπή ζημιών οι οποίες, ενδεχομένως, να προκύψουν από τη μεταβολή στις συναλλαγματικές ισοτιμίες του δολαρίου ΗΠΑ και της στερλίνας έναντι του ευρώ.

- *Επιτοκιακός κίνδυνος*

Επιτοκιακός κίνδυνος θεωρείται ο κίνδυνος μείωσης της αγοραίας αξίας των επενδύσεων που προκύπτει από μεταβολές των αγοραίων επιτοκίων. Λόγω της αστάθειας που παρουσίαζαν οι χρηματοπιστωτικές αγορές και με γνώμονα τον περιορισμό της έκθεσης στον επιτοκιακό κίνδυνο, η μέση σταθμική διάρκεια των επενδυτικών χαρτοφυλακίων κατά τη διάρκεια του 2010, διαμορφώθηκε σε επίπεδα χαμηλότερα από τη μέση σταθμική διάρκεια των αντίστοιχων ΣΧΑ. Η έκθεση στον επιτοκιακό κίνδυνο περιορίστηκε περαιτέρω με τη συνέχιση της πρακτικής διατήρησης σημαντικού μέρους των επενδύσεων των χρεωγράφων σε ευρώ στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων που διακρατούνται μέχρι τη λήξη τους. Παράλληλα, ίσχυσε, όπως και στα προηγούμενα χρόνια, ο περιορισμός των πέντε χρόνων ως το μέγιστο επιτρεπόμενο υπόλοιπο ζωής των χρεογράφων στα οποία μπορούν να επενδύονται τα διαθέσιμα.

- *Πιστωτικός κίνδυνος*

Πιστωτικός κίνδυνος (default risk) θεωρείται ο κίνδυνος ένα αντισυμβαλλόμενο μέρος ή ένας εκδότης χρεογράφων να αδυνατεί να ανταποκριθεί στις συμβατικές ή νομικές του υποχρεώσεις για ολόκληρο ή μέρος του συμφωνηθέντος ποσού κατά τη διάρκεια της συμβατικής σχέσης. Ο πιστωτικός κίνδυνος περιλαμβάνει, επίσης, τον κίνδυνο μείωσης της αξίας των επενδύσεων λόγω υποβάθμισης

(downgrade risk) της πιστοληπτικής ικανότητας εκδοτών χρεογράφων.

Κατά το 2010, περίοδο κατά την οποία οι χρηματοπιστωτικές αγορές συνέχισαν να παρουσιάζουν έντονη αβεβαιότητα και μεταβλητότητα, οι τοποθετήσεις σε εμπρόθεσμες καταθέσεις διατηρήθηκαν σε χαμηλά επίπεδα, ενώ το μεγαλύτερο μέρος των διαθεσίμων επενδύθηκε σε κυβερνητικά χρεόγραφα χωρών που διαχρονικά τις χαρακτηρίζει πολιτική και οικονομική σταθερότητα και φέρουν επαρκώς ψηλές βαθμίδες πιστοληπτικής ικανότητας.

- *Λειτουργικός κίνδυνος*

Λειτουργικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος μείωσης της αγοραίας αξίας των επενδύσεων ή απώλειάς τους λόγω λαθών που οφείλονται είτε σε ανεπαρκείς διαδικασίες και συστήματα είτε στον ανθρώπινο παράγοντα.

Για την ομαλή και ασφαλή διαχείριση των διαθεσίμων εφαρμόστηκε και κατά το 2010 η πάγια πολιτική για ελαχιστοποίηση των λειτουργικών κινδύνων και αυστηρό διαχωρισμό αρμοδιοτήτων σε ό,τι αφορά:

α) τη συνομολόγηση και εκτέλεση πράξεων τόσο για επενδύσεις των διαθεσίμων και για πληρωμές όσο και για την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος˙
β) το διακανονισμό των συναλλαγών˙
γ) την παρακολούθηση των ανοικτών θέσεων για συμμόρφωση προς τα εκάστοτε καθορισμένα όρια και περιορισμούς.

- *Νομικός κίνδυνος*

Ο νομικός κίνδυνος συνίσταται στην απουσία ή στην ανεπάρκεια νομικού πλαισίου που να καλύπτει τις δραστηριότητες της ΚΤΚ. Για το μετριασμό του κινδύνου αυτού, συνεχίστηκαν οι διεργασίες για τη σύναψη συμβάσεων πλαισίων για πράξεις αντιστάθμισης σε ξένο νόμισμα και χρυσό. Στα πλαίσια αυτά, κατά τη διάρκεια του 2010, ολοκληρώθηκε και τέθηκε σε εφαρμογή αριθμός διμερών συμφωνιών με εγκεκριμένα τραπεζικά ιδρύματα στη βάση διεθνώς αποδεκτών προτύπων.

Συμμετοχή στη διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων της ΕΚΤ

Η διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων της ΕΚΤ διεξάγεται αποκεντρωτικά από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των χωρών που υιοθέτησαν το ευρώ και οι οποίες ενεργούν εκ μέρους της ΕΚΤ. Η ΚΤΚ συμμετέχει στη διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων της ΕΚΤ με κοινοπρακτική διαχείριση των αναλογούντων αποθεμάτων με την Τράπεζα της Ελλάδας.

Εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής

Εκ μέρους της ΕΚΤ, που είναι αρμόδια για τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ, η ΚΤΚ συμμετέχει ομοιόμορφα και ισότιμα με τις άλλες εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών που ανήκουν στη ζώνη του ευρώ στην εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής, όπως αυτή καθορίζεται από τις αποφάσεις και τις κατευθυντήριες γραμμές του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ. Ως εκ τούτου, τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στην Κυπριακή Δημοκρατία, συμμετέχουν και έχουν πρόσβαση, μέσω της ΚΤΚ, στις πράξεις ανοικτής αγοράς και στις πάγιες διευκολύνσεις του Ευρωσυστήματος.

Το 2010 συνεχίστηκε η διενέργεια τακτικών και συμπληρωματικών πράξεων ανοικτής

αγοράς. Στις αρχές του 2010, στα πλαίσια της πολιτικής για σταδιακό τερματισμό των έκτακτων μέτρων για παροχή ρευστότητας που τέθηκαν σε εφαρμογή το 2008, διενεργήθηκε δημοπρασία μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης διάρκειας τριών μηνών με κυμαινόμενο αντί σταθερό επιτόκιο. Ωστόσο, με την εκ νέου εμφάνιση δυσμενών και ασταθών συνθηκών στις αγορές, λόγω της κρίσης που ξέσπασε στην αγορά κρατικών ομολόγων περιφερειακών χωρών της Ευρωζώνης την Άνοιξη του 2010, οι υπόλοιπες δημοπρασίες του ίδιου τύπου διεξήχθηκαν με σταθερό επιτόκιο. Επίσης, ως αποτέλεσμα της κρίσης ενεργοποιήθηκε ξανά η διενέργεια πράξεων για χορήγηση ρευστότητας στα πιστωτικά ιδρύματα σε δολάρια ΗΠΑ, η οποία είχε νωρίτερα τερματισθεί.

Κατά το 2010, ως μέρος της τακτικής αναθεώρησης του πλαισίου ελέγχου κινδύνων για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος, θεσπίστηκαν νέα κριτήρια καταλληλότητας που αφορούσαν τίτλους που προέρχονται από τιτλοποίηση (asset-back securities), καθώς και συγκεκριμένα καλυμμένα ομόλογα. Πρόσθετα, αποφασίστηκε η εφαρμογή νέου ελάχιστου απαιτούμενου ορίου πιστοληπτικής διαβάθμισης για τις εμπορεύσιμες και μη εμπορεύσιμες αποδεκτές ασφάλειες, εξαιρουμένων των τίτλων που προέρχονται από τιτλοποιήσεις. Επιπλέον, εισήχθηκε και νέο πλαίσιο περικοπών αποτίμησης (haircuts).

Μέχρι το τέλος Ιουνίου 2010, όπως προβλεπόταν, συνεχίστηκε και το Πρόγραμμα Αγοράς Καλυμμένων Ομολόγων από πρωτογενείς και δευτερογενείς αγορές χωρών-μελών της Ευρωζώνης. Το Πρόγραμμα αυτό εισήχθηκε το 2009 και αποτελούσε ένα από τα μη συμβατικά μέτρα άσκησης της νομισματικής πολιτικής. Η ΚΤΚ συμμετείχε στο εν λόγω Πρόγραμμα αγοράζοντας καλυμμένα ομόλογα ονομαστικής αξίας €108 εκατ., όπως κατανεμήθηκε από το Ευρωσύστημα. Περαιτέρω, η ΚΤΚ συμμετέχει στο Πρόγραμμα Αγοράς Κρατικών Χρεογράφων του Ευρωσυστήματος το οποίο εισήχθηκε το Μάιο του 2010, ως ένα επιπρόσθετο μέτρο για να βελτιώσει τόσο τις δυσλειτουργίες που παρουσιάσθηκαν σε αγορές χρεωγράφων ορισμένων περιφερειακών χωρών της Ευρωζώνης όσο το μηχανισμό αποτελεσματικής μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής. Προς αποφυγή τυχόν αρνητικών επιπτώσεων στην εφαρμοζόμενη νομισματική πολιτική, το Ευρωσύστημα διενεργεί εβδομαδιαίες αντισταθμιστικές πράξεις απορρόφησης της ρευστότητας που πηγάζει από το εν λόγω Πρόγραμμα.

4.7 Διαχείριση Δημόσιου Χρέους

Η διαχείριση του δημόσιου χρέους, περιλαμβανομένης και της έκδοσης αξιογράφων της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία διενεργείτο από την ΚΤΚ από το έτος ίδρυσής της (1963), έχει αναληφθεί από το Υπουργείο Οικονομικών από την 1η Αυγούστου 2010, κατόπιν σχετικής απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου που λήφθηκε με βάση τις πρόνοιες του άρθρου 51(γ) του *περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου*. Ως εκ τούτου, η αναφορά στην Ετήσια Έκθεση της ΚΤΚ για θέματα διαχείρισης δημόσιου χρέους καλύπτει αποκλειστικά την περίοδο 1 Ιανουαρίου 2010 έως 31 Ιουλίου 2010.

Μέσα στα πλαίσια της διαχείρισης του

δημόσιου χρέους, η ΚΤΚ χειρίστηκε κατά την εν λόγω περίοδο τα πιο κάτω θέματα:

- τα λειτουργικά και διαχειριστικά θέματα που αφορούσαν τις εκδόσεις χρεογράφων
- την τήρηση των μητρώων κατόχων (όπου τούτο απαιτείτο)
- την καταβολή τόκου και την αποπληρωμή των χρεογράφων στη λήξη τους
- την εξεύρεση χρηματοδοτικών πηγών από το εξωτερικό
- τη συγκριτική αξιολόγηση χρηματοδοτικών προτάσεων
- τη διαπραγμάτευση των σχετικών συμφωνιών
- την καταγραφή του δημόσιου χρέους.

Βασική επιδίωξη κατά τη διαχείριση του δημόσιου χρέους ήταν η επίτευξη των πιο κάτω στόχων:

- Η διασφάλιση ομαλής κάλυψης των εκάστοτε χρηματοδοτικών αναγκών της Κυβέρνησης, τόσο από την εγχώρια αγορά όσο και μέσω απρόσκοπτης πρόσβασης στις διάφορες διεθνείς αγορές πιστώσεων και κεφαλαίων
- Η ελαχιστοποίηση του κόστους του δημόσιου χρέους, λαμβανομένων υπόψη τόσο των επικρατουσών συνθηκών στην εγχώρια και στις διεθνείς αγορές, όσο και ενός αποδεκτού επιπέδου κινδύνου που σχετίζεται με τις διακυμάνσεις νομισμάτων και επιτοκίων
- Η επίτευξη μιας ισοζυγισμένης και κατά το δυνατόν πιο μακροπρόθεσμης δομής λήξεων του χρέους, με απώτερο στόχο την αποφυγή συγκέντρωσης μαζικών αποπληρωμών σε κάποιες ημερομηνίες που δυνητικά θα επιβάρυναν απότομα τη δημοσιονομική κατάσταση του κράτους ή θα καθιστούσαν την αναχρηματοδότηση του χρέους πιο δύσκολη και λιγότερο ευνοϊκή.

Κρατικά αξιόγραφα

Μεγάλο μέρος των χρηματοδοτικών αναγκών της Κυβέρνησης ικανοποιούνται με εκδόσεις από την ΚΤΚ, εκ μέρους και για λογαριασμό της Κυβέρνησης, Γραμματίων του Δημοσίου (ΓΔ), Κρατικών Ονομαστικών Χρεογράφων Αναπτύξεως (ΚΟΧΑ) 2-ετούς, 5-ετούς, 10-ετούς και 15-ετούς διάρκειας, Ευρωπαϊκών Μεσοπρόθεσμων Χρεογράφων (EMTN) και Ευρωπαϊκών Εμπορικών Χρεογράφων (ECP). Η χρηματοδότηση των αναγκών της Κυβέρνησης μέσω της έκδοσης Κρατικών Ονομαστικών Χρεογράφων Αναπτύξεως (ΚΟΧΑ) 3-ετούς διάρκειας καθώς, επίσης, Πιστοποιητικών Αποταμιεύσεως (ΠΑ) με πενταετή λήξη είχε ανασταλεί από το Σεπτέμβριο του 2007, ενώ η έκδοση Ομολογιών Αποταμιεύσεως είχε τερματιστεί.

Τα ΓΔ, διάρκειας 13 εβδομάδων, εκδίδονται είτε σε σταθερές τιμές (για ικανοποίηση των επενδυτικών αναγκών των κυβερνητικών ταμείων των οποίων η διαχείριση είχε ανατεθεί στην ΚΤΚ) είτε μέσω δημοπρασίας. Τα ΓΔ 13 εβδομάδων δεν εισάγονται στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ) για διαπραγμάτευση και, συνεπώς, δεν υφίσταται δευτερογενής αγορά για αυτά. Τα ΓΔ διάρκειας 26 και 52 εβδομάδων εκδίδονται μόνο με δημοπρασία και εισάγονται για διαπραγμάτευση στο ΧΑΚ. Η συνολική ονομαστική αξία των εκδοθέντων ΓΔ ήταν €7.926,2 εκατ. στις 31 Ιουλίου 2010, έναντι €7.384,7 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2009. Κατά την 31η Ιουλίου 2010, τα υπό διαχείριση κυβερνητικά ταμεία κατείχαν ΓΔ ύψους €7.378,2 εκατ., ενώ τα τραπεζικά ιδρύματα κατείχαν ΓΔ ύψους €548,0 εκατ. Σημειώνεται ότι κατά τους πρώτους επτά

μήνες του 2010 έγιναν εκδόσεις ΓΔ με δημοπρασία, διάρκειας 26 και 52 εβδομάδων.

Τα ΚΟΧΑ 2-ετούς, 5-ετούς, 10-ετούς και 15-ετούς διάρκειας εκδίδονται με δημοπρασία, ενώ τα τριετή ΚΟΧΑ, πριν ανασταλεί η έκδοσή τους, εκδίδονταν στο άρτιο και προσφέρονταν μόνο σε φυσικά πρόσωπα. Η έκδοση τίτλων του δημοσίου με τη μέθοδο της δημοπρασίας επιτρέπει στα επιτόκια δανεισμού να αντανακλούν τις συνθήκες της αγοράς. Κατά τους πρώτους επτά μήνες του 2010, η ΚΤΚ διεκπεραίωσε μια έκδοση ΚΟΧΑ που αναφέρεται στον πίνακα «Εκδόσεις/Λήξεις ΚΟΧΑ το 2010». Στον ίδιο πίνακα αναγράφονται επίσης οι λήξεις ΚΟΧΑ κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουλίου 2010 (**Πίνακας 4.1** και **Πίνακας 4.2,** σελ. 54)).

Τα χρεόγραφα που εκδίδονται με δημοπρασία εισάγονται και τυγχάνουν διαπραγμάτευσης στο ΧΑΚ. Σε περίπτωση που η ΚΤΚ έκρινε αναγκαίο, μπορούσε, με βάση τους Όρους Έκδοσης των εν λόγω χρεογράφων, να παρεμβαίνει στη δευτερογενή αγορά για διατήρηση ομαλών συνθηκών αγοράς. Ουδεμία τέτοια παρέμβαση θεωρήθηκε αναγκαία κατά τους πρώτους επτά μήνες του 2010.

Ο δανεισμός της Κυβέρνησης με τη μορφή ΠΑ είχε ανασταλεί από το Σεπτέμβριο του 2007. Το συνολικό ποσό των ΠΑ όλων των Σειρών, που δεν είχαν εξαργυρωθεί, ήταν €54,0 εκατ. στις 31 Ιουλίου 2010, σημειώνοντας μείωση €12,2 εκατ. σε σύγκριση με τις 31 Δεκεμβρίου 2009. Στον πίνακα «Συνολικά ποσά επενδυτικών προϊόντων» παρουσιάζονται τα υπόλοιπα όλων των επενδυτικών προϊόντων κατά τις 31 Δεκεμβρίου 2009 και 31 Ιουλίου 2010.

Το συνολικό κυβερνητικό χρέος (εξαιρουμένου του ενδοκυβερνητικού χρέους) αυξήθηκε σε €9.631,7 εκατ. στις 31 Ιουλίου 2010, από €9.016,0 εκατ. στο τέλος του 2009. Η αύξηση οφείλεται κυρίως σε νέο δανεισμό μέσω του Προγράμματος Ευρωπαϊκών Μεσο-πρόθεσμων Χρεογράφων (ΕΜΤΝ).

Πίνακας 4.1 **Εκδόσεις/Λήξεις ΚΟΧΑ το 2010**
(€ εκατομύρια)

Τύπος Χρεογράφων	Εκδόσεις Αρ. Εκδόσεων	Εκδόσεις Ποσό	Λήξεις Ποσό
Διετή1)	1	116,0	-
Τριετή	-	-	71,0
Πενταετή1)	-	-	357,3
Δεκαετή1)	-	-	51,5
Δεκαπενταετή1)	-	-	-
Σύνολο		**116,0**	**479,8**

Πηγή: ΚΤΚ.
1) Με δημοπρασία.

Το μεγαλύτερο μέρος του υφιστάμενου συνολικού κυβερνητικού χρέους (εξαιρουμένου του ενδοκυβερνητικού χρέους) αποτελείται από εκδόσεις ΚΟΧΑ. Το ποσοστό του κυβερνητικού χρέους από εκδόσεις ΚΟΧΑ ήταν 33,9% του συνόλου στις 31 Ιουλίου 2010 (εξαιρουμένου του ενδοκυβερνητικού χρέους και του ειδικού δανείου από την ΚΤΚ), ενώ η χρηματοδότηση της Κυβέρνησης μέσω του ΕΜΤΝ αποτελούσε το 43,7%. Άλλες πηγές χρηματοδότησης της Κυβέρνησης ήταν το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών Εμπορικών Χρεογράφων με ποσοστό 5,4%, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και η Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης με συνολικό ποσοστό 9,7%. Το ευρώ παραμένει το κύριο νόμισμα στο οποίο είναι εκφρασμένο το κυβερνητικό χρέος με ποσοστό 95,9%. Μικρότερα ποσά χρέους είναι εκφρασμένα σε δολάριο ΗΠΑ, γεν, δηνάριο Κουβέιτ, ελβετικό φράγκο, και στερλίνα.

Τα ποσοστά του κυβερνητικού χρέους με σταθερό και διακυμαινόμενο επιτόκιο ήταν 93,9% και 6,1%, αντίστοιχα, στις 31 Ιουλίου

Πίνακας 4.2 **Συνολικά ποσά επενδυτικών προϊόντων**
(€ εκατομύρια)

		ΚΟΧΑ								
Κατά την	**ΓΔ**	**2-ετή**	**3-ετή**	**5-ετή**	**10-ετή**	**15-ετή**	**ΠΑ**	**EMTN**	**ECP**	**Σύνολο**
31η Δεκ. 2009	7.384,7	0,0	86,3	1.612,3	1.214,9	204,5	66,2	2.550,0	625,6	13.744,5
31η Ιουλίου 2010	7.926,2	116,0	15,3	1.254,9	1.163,4	204,5	54,0	3.550,0	436,5	14.720,8

Πηγή: ΚΤΚ.

2010, σε σύγκριση με 93,3% και 6,7%, αντίστοιχα, κατά το τέλος του 2009. Η μέση σταθμική διάρκεια και το μέσο σταθμικό επιτόκιο του κυβερνητικού χρέους (εξαιρουμένου του ενδοκυβερνητικού χρέους και του ειδικού δανείου από την ΚΤΚ) ήταν 5,6 χρόνια και 4,08% αντίστοιχα, στις 31 Ιουλίου 2010, έναντι 5,5 χρόνων και 4,07%, αντίστοιχα, στο τέλος του 2009.

Στις 3 Φεβρουαρίου 2010, πραγματοποιήθηκε η έκδοση ευρωχρεογράφου EMTN ύψους €1.000 εκατ. προς διεθνείς θεσμικούς επενδυτές με επιτόκιο που αντιστοιχούσε με 125 μονάδες βάσης πάνω από τη μέση τιμή ανταλλαγής επιτοκιακών υποχρεώσεων (mid-swaps). Το ευρωχρεόγραφο έχει δεκαετή διάρκεια και φέρει ετήσιο τοκομερίδιο 4,625%. Κύριοι ανάδοχοι της έκδοσης ήταν οι τράπεζες Deutshe Bank AG, Societe Generale και UBS Limited, ενώ στον όμιλο των συνδιαχειριστριών τραπεζών συμμετείχαν η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ και η Marfin Popular Bank Public Co. Ltd. Οι μεγαλύτεροι ξένοι επενδυτές προέρχονταν από τη Γερμανία, την Αυστρία, τη Γαλλία και την Ισπανία.

4.8 Οικονομική Έρευνα και Συναφείς Δραστηριότητες

Το Τμήμα Οικονομικών Ερευνών (ΤΟΕ) αναλύει και παρακολουθεί σε βάθος την εγχώρια οικονομία, την οικονομία της ζώνης του ευρώ καθώς και το διεθνές οικονομικό περιβάλλον γενικότερα, στηριζόμενο στη λεπτομερή ανάλυση στοιχείων και στη διεκπεραίωση ερευνών, τα αποτελέσματα των οποίων δημοσιοποιούνται στο εξαμηνιαίο *Οικονομικό Δελτίο* της ΚΤΚ, σε δοκίμια εργασίας ή άλλες εκδόσεις της ΚΤΚ. Παράλληλα, γίνεται συστηματική ενημέρωση του Διοικητή για τις οικονομικές εξελίξεις, καθώς επίσης για τις εκτιμήσεις και προβλέψεις που αφορούν τόσο την κυπριακή οικονομία όσο και την οικονομία στη ζώνη του ευρώ στα πλαίσια της συμμετοχής του στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ. Στελέχη του Τμήματος συμμετέχουν επίσης σε Επιτροπές της ΕΚΤ και της ΕΕ.

Άλλες συναφείς δραστηριότητες περιλαμβάνουν διεκπεραίωση μεγάλων ερευνητικών προγραμμάτων, όπως η κατασκευή του δείκτη τιμών ακινήτων και η έρευνα για τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τις καταναλωτικές συνήθειες των νοικοκυριών, συναντήσεις με κλιμάκια διεθνών οργανισμών που επισκέπτονται την Κύπρο και σχετικές παρουσιάσεις και αναλύσεις για τρέχοντα οικονομικά θέματα, καθώς και συντονισμός του προγράμματος συναντήσεων όπου είναι απαραίτητο. Επίσης, οργανώνονται ενημερωτικές παρουσιάσεις σε διάφορους φορείς όπως κολλέγια, σχολεία, εμπορικά επιμελητήρια, κλπ.

Πιο αναλυτικά, κατά το 2010 δημοσιεύθηκαν δύο εξαμηνιαία Οικονομικά Δελτία, τον Ιούνιο και το Δεκέμβριο. Το *Οικονομικό Δελτίο* αναφέρεται στις κυριότερες οικονομικές εξελίξεις, τόσο στη διεθνή σκηνή όσο και στις εγχώριες αγορές, καθώς και στις προβλέψεις της ΚΤΚ για την κυπριακή οικονομία, σε συνάρτηση με τους πιθανούς κινδύνους απόκλισης από το κεντρικό σενάριο, με τη χρήση εξειδικευμένων στατιστικών γραφημάτων (fan charts). Τα Οικονομικά Δελτία ετοιμάζονται στα ελληνικά και αγγλικά και δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΚΤΚ. Κατά το 2010 δημοσιεύτηκαν στο εν λόγω *Δελτίο* εξειδικευμένες αναλύσεις που αφορούσαν τη δημοσιονομική εξυγίανση, τη χρήση του μέγιστου επιτρεπτού ποσοστού χρηματοδότησης ως εργαλείο της μακρο-προληπτικής εποπτείας, και το δείκτη τιμών οικιστικών ακινήτων της ΚΤΚ.

Συνεχίστηκε και κατά το υπό εξέταση έτος η στήριξη και προετοιμασία του Διοικητή για τις συναντήσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, σε θέματα που άπτονται της νομισματικής πολιτικής, καθώς και σε θέματα που αφορούν το χρηματοπιστωτικό τομέα γενικότερα. Συγκεκριμένα, στα πλαίσια της προετοιμασίας του Διοικητή για τις συναντήσεις αυτές, ετοιμάζονται μηνιαίες παρουσιάσεις για το Διοικητή, οι οποίες αναλύουν τις μακροοικονομικές εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ αλλά και στην παγκόσμια οικονομία, με έμφαση στους δείκτες που αντανακλούν τις προσδοκίες για τη μελλοντική πορεία της οικονομίας.

Στελέχη της Τράπεζας συμμετέχουν επίσης στην Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής ΕΝΠ του ΕΣΚΤ και στις Ομάδες Εργασίας που υπάγονται σε αυτή και οι οποίες έχουν ως κύριες θεματολογίες: (α) τις οικονομικές προβλέψεις (β) την οικονομετρική μοντελοποίηση και (γ) την ανάλυση των δημοσίων οικονομικών. Η Επιτροπή και οι Ομάδες Εργασίας που υπάγονται στην ΕΝΠ του ΕΣΚΤ παρακολουθούν τις οικονομικές και νομισματικές εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ και γενικότερα στην ΕΕ και ετοιμάζουν αναφορές που στηρίζουν τόσο τις νομισματικές αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, όσο και άλλες αποφάσεις που αφορούν τις εξουσίες της νομισματικής αρχής γενικότερα.

Με τη συμμετοχή στην Ομάδα Εργασίας Προβλέψεων, η ΚΤΚ συμμετέχει στις προβλέψεις του Ευρωσυστήματος που καταρτίζονται δύο φορές το χρόνο και που δημοσιεύονται κάθε Ιούνιο και Δεκέμβριο. Οι προβλέψεις αυτές, που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη, ετοιμάζονται υιοθετώντας κοινές υποθέσεις εργασίας για όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ, έτσι ώστε να είναι εφικτή η συγκεντρωτική ανάλυση της οικονομίας της ζώνης του ευρώ. Επιπρόσθετα, τέσσερις φορές το χρόνο γίνονται προβλέψεις για τον πληθωρισμό, δύο στα πλαίσια της ολοκληρωμένης άσκησης μακροοικονομικών προβλέψεων του Ευρωσυστήματος και δύο στα ενδιάμεσα τρίμηνα των γενικότερων προβλέψεων[1].

Στα πλαίσια της συμμετοχής της ΚΤΚ στην Ομάδα Εργασίας Οικονομετρικής Μοντελοποίησης, πέραν της δημιουργίας του εξειδικευμένου οικονομετρικού μοντέλου (Multi-Country Model), έχουν μελετηθεί

1. Οι προβλέψεις για τον πληθωρισμό δημοσιοποιούνται στην Κύπρο συνολικά δύο φορές το χρόνο.

διάφορα σενάρια δημοσιονομικής εξυγίανσης. Ειδικότερα, το συγκεκριμένο μοντέλο έχει χρησιμοποιηθεί για τη διερεύνηση των επιπτώσεων διάφορων σεναρίων δημοσιονομικής εξυγίανσης στην οικονομική δραστηριότητα και στην ανεργία.

Η συμμετοχή της ΚΤΚ στην Ομάδα Εργασίας του ΕΣΚΤ για τα Δημόσια Οικονομικά, έχει ως απόρροια την εντατικοποίηση της παρακολούθησης των δημοσιονομικών εξελίξεων, με στόχο τη διαμόρφωση ιδίας άποψης από την ΚΤΚ και τον καταρτισμό ανεξάρτητων προβλέψεων, καθώς επίσης την εκπόνηση διάφορων μελετών, εντός του προαναφερθέντος πλαισίου.

Αρμόδια στελέχη της ΚΤΚ έλαβαν επίσης μέρος σε συναντήσεις ειδικών ομάδων εργασίας του ΕΣΚΤ με στόχο την ανάλυση και την υιοθέτηση εργαλείων μακρο-προληπτική πολιτικής υπό το φως / πρίσμα των εργασιών για σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ).

Πέραν των πιο πάνω στελεχών, κατά το υπό επισκόπηση έτος, συνεχίστηκε η συμμετοχή στελεχών της ΚΤΚ στην Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή (Economic and Financial Committee) της ΕΕ. Η EFC προετοιμάζει το έργο του Συμβουλίου Υπουργών Οικονομικών της ΕΕ (ECOFIN).

Το 2010 συνεχίστηκε η διεξαγωγή σε τριμηνιαία βάση της Έρευνας Τραπεζικών Χορηγήσεων (Bank Lending Survey - "BLS") προς κατοίκους της ζώνης του ευρώ, στο πλαίσιο ευρύτερης αντίστοιχης έρευνας σε επίπεδο Ευρωσυστήματος. Βασικός στόχος της έρευνας αυτής είναι η βαθύτερη κατανόηση του ρόλου των πιστώσεων στο μηχανισμό μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής, ώστε να εμπλουτιστούν τα στοιχεία στα οποία βασίζεται η ανάλυση και η αξιολόγηση της νομισματικής πολιτικής. Το ερωτηματολόγιο αποστέλλεται σε συγκεκριμένα ΝΧΙ και τα αποτελέσματά του παρακολουθούνται από τη Νομισματική Αρχή, σε συνάρτηση πάντα με τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα του Ευρωσυστήματος. Από το 2010, η ΚΤΚ δημοσιοποιεί κάθε τρίμηνο τα αποτελέσματα της Έρευνας Τραπεζικών Χορηγήσεων για την Κύπρο σε συγκεντρωτική βάση.

Η ανάγκη για στενότερη παρακολούθηση και ανάλυση της αγοράς ακινήτων, ιδιαίτερα σε σχέση με τις τιμές, οδήγησε το 2010 τις τράπεζες-μέλη του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου, τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και την Eurobank να συνεργαστούν με την ΚΤΚ για τη δημιουργία εξειδικευμένης ερευνητικής μονάδας προς το σκοπό αυτό. Συγκεκριμένα, τον Ιανουάριο του 2010 συστάθηκε στην ΚΤΚ η Μονάδα Παρακολούθησης Ακινήτων (ΜοΠΑ). Κύριος σκοπός της ΜοΠΑ είναι η δημιουργία ενός οικιστικού δείκτη και υποδεικτών τιμών ακίνητης περιουσίας, αλλά και δεικτών τιμών άλλων κατηγοριών ακινήτων με βάση τις εκτιμήσεις που συλλέγονται από τις τράπεζες, καθώς επίσης και η γενικότερη συστηματική παρακολούθηση και ανάλυση της αγοράς ακινήτων.

Κατά το εν λόγω έτος, μαζί με τη σύσταση της ΜοΠΑ, συστάθηκε επίσης Συμβουλευτική Επιτροπή καθώς και Ομάδες Εργασίας με συντονιστή την ΚΤΚ και συμμετέχοντες όλες τις συμβαλλόμενες τράπεζες, με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων ως προς τα διάφορα

θέματα που προκύπτουν κατά την υλοποίηση της προαναφερθείσας εργασίας.

Όπως προαναφέρθηκε, η ετοιμασία των δεικτών βασίζεται σε εκτιμήσεις ακινήτων όπως αυτές καταγράφονται από τις συμβαλλόμενες τράπεζες, οι οποίες με τη σειρά τους λαμβάνουν τη σχετική πληροφόρηση από γραφεία εκτιμήσεων ακινήτων για σκοπούς παραχώρησης δανείων. Τα στοιχεία είναι αντιπροσωπευτικά της ευρύτερης αγοράς ακινήτων της Κύπρου. Για την κατασκευή των δεικτών τιμών ακινήτων ακολουθήθηκε η ωφελιμιστική μεθοδολογία (hedonic methodology), η οποία χρησιμοποιείται εκτενώς στην κατασκευή τέτοιων δεικτών διεθνώς. Τα πρώτα αποτελέσματα του γενικού δείκτη τιμών οικιστικών ακινήτων, ο οποίος καλύπτει την περίοδο 2006Q1 μέχρι 2010Q3, δημοσιεύθηκαν στο *Οικονομικό Δελτίο* Δεκεμβρίου του 2010 της ΚΤΚ.

Το κύριο όφελος που προκύπτει από τους δείκτες αυτούς είναι η δυνατότητα χρησιμοποίησης τους ως εργαλείο αποτελεσματικής παρακολούθησης της αγοράς ακινήτων, η οποία αποτελεί ένα από τους σημαντικότερους τομείς της κυπριακής οικονομίας. Παράλληλα, αυτοί μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις συμβαλλόμενες τράπεζες προς αποτελεσματικότερη εφαρμογή της Οδηγίας της ΚΤΚ για υπολογισμό των κεφαλαιακών τους απαιτήσεων. Επιπλέον, η δημοσίευση των δεικτών ενισχύει τη διαφάνεια και την πληροφόρηση στην αγορά ακινήτων, με σημαντικό όφελος για πολλούς ενδιαφερόμενους, όπως νοικοκυριά, ιδιώτες επενδυτές, κτηματομεσίτες και εταιρείες ανάπτυξης γης.

Επιπλέον, κατά το υπό ανασκόπηση έτος, το Τμήμα συμμετείχε στο Δίκτυο για τη Χρηματοοικονομική Κατάσταση και τις Καταναλωτικές Συνήθειες των νοικοκυριών (Household Finance and Consumption Network - "HFCN"). Στόχος του δικτύου είναι η προετοιμασία και διαχείριση δειγματοληπτικής έρευνας που αφορά τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τις καταναλωτικές συνήθειες των νοικοκυριών και διεξάγεται ξεχωριστά σε κάθε χώρα μέλος της ζώνης του ευρώ.

Η έρευνα γίνεται υπό την αιγίδα της ΕΚΤ και το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει κοινές ερωτήσεις. Ο στόχος της έρευνας είναι η συλλογή στοιχείων με σκοπό την ανάλυση των αποφάσεων που λαμβάνουν τα νοικοκυριά σε τομείς όπως η αποταμίευση, οι επενδύσεις, τα στοιχεία ενεργητικού και η χρηματοδότησή τους, ο δανεισμός και η κατανάλωση. Επίσης συλλέγονται στοιχεία που αφορούν δημογραφικά δεδομένα, απασχόληση και κληρονομιές. Ειδικότερα, η έρευνα στοχεύει στην διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης εικόνας της σύνθεσης των χρηματοοικονομικών στοιχείων, των στοιχείων ενεργητικού, των χρεών, των καταθέσεων και της ασφαλιστικής κάλυψης των κυπριακών νοικοκυριών. Επιπρόσθετα, η έρευνα αποσκοπεί στη δημιουργία περιεκτικής βάσης δεδομένων για υψηλής ποιότητας έρευνα και την κατάρτιση στατιστικών, καθώς και για περαιτέρω αναλύσεις που θα αποτελέσουν πηγή πληροφόρησης για αποτελεσματικότερη άσκηση νομισματικής πολιτικής και διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας, προς όφελος όλων των κατοίκων της Κύπρου αλλά και των χωρών της ζώνης του ευρώ.

Η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε στην Κύπρο για την επιλογή του δείγματος των

νοικοκυριών είναι η στρωματοποιημένη δειγματοληψία σε πρώτη φάση και η συστηματική δειγματοληψία (εντός των στρωμάτων) σε δεύτερη φάση. Έχει επιλεγεί επαρκής αριθμός νοικοκυριών παγκύπρια, έτσι ώστε να εξασφαλισθεί με δείγμα γύρω στα 1200 νοικοκυριά η αντιπροσωπευτικότητα τόσο σε επίπεδο Κύπρου όσο και σε επίπεδο ευρωζώνης. Η εργασία πεδίου για την πρώτη φάση της έρευνας αυτής διεξάχθηκε και ουσιαστικά ολοκληρώθηκε κατά το 2010 υπό την αιγίδα της ΚΤΚ. Η μέθοδος συλλογής των δεδομένων έγινε αποκλειστικά μέσω προσωπικών συνεντεύξεων, λόγω της εμπιστευτικότητας των στοιχείων και της έκτασης του ερωτηματολογίου.

Η ΚΤΚ συμμετείχε επίσης στη διεκπεραίωση έρευνας της ειδικής ομάδας εργασίας που συστάθηκε από την ΕΚΤ με στόχο τη διερεύνηση του τομέα του διανεμητικού εμπορίου και την ολοκλήρωση έκθεσης με στόχο την υποβολή της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2011. Κύριος σκοπός της εν λόγω έρευνας είναι όπως παρουσιαστούν και αναλυθούν οι συσχετισμοί μεταξύ λιανικών και χονδρικών αγορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με ιδιαίτερη έμφαση στη ζώνη του ευρώ. Επίσης, πρόκειται να παρουσιαστούν οι επιπτώσεις του διανεμητικού εμπορίου στις τιμές, την οικονομική δραστηριότητα και την απασχόληση.

Ταυτόχρονα, το Φεβρουάριο του 2010 επαναλήφθηκε για δεύτερη φορά δειγματοληπτική έρευνα με αντικείμενο τη διαδικασία και τους παράγοντες που επηρεάζουν τον καθορισμό των τιμών και μισθών στις εγχώριες επιχειρήσεις. Θα ακολουθήσει μια τρίτη έρευνα, το 2011 μετά από την οποία θα γίνει συγκριτική ανάλυση για τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων κατά την κρίσιμη περίοδο 2009-2011.

Το 2010 επισκέφθηκαν την Κύπρο οι οίκοι αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας Fitch, Moody's και Standard & Poor's. Οι εν λόγω οίκοι, σε τακτά χρονικά διαστήματα, εξετάζουν την κυπριακή οικονομία και εκδίδουν ανεξάρτητες αξιολογήσεις. Η αντιπροσωπεία των Fitch επισκέφθηκε την Κύπρο το Μάρτιο του 2010, των Standard & Poor's τον Ιούνιο του 2010 και των Moody's τον Ιούλιο του 2010. Επίσης, οργανώθηκε επίσκεψη αξιολόγησης του κλιμακίου του ΔΝΤ κατά τους μήνες Ιούνιο - Ιούλιο του 2010. Τέλος, κατά το Νοέμβριο του 2010, κλιμάκιο της ΕΚΤ πραγματοποίησε διήμερη επίσκεψη.

Κατά το 2010, στελέχη της ΚΤΚ συμμετείχαν στην προετοιμασία του Διοικητή σε ό,τι αφορά τη δημόσια επικοινωνία του με άρθρα, συνεντεύξεις, ομιλίες και δηλώσεις. Επιπρόσθετα, τον Οκτώβριο του 2010 πραγματοποιήθηκε στην Κύπρο η έκτη Ευρωμεσογειακή διάσκεψη υψηλού επιπέδου, στην οποία συμμετείχαν οι κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος και των χωρών της νοτιοανατολικής Μεσογείου, η οποία συνδιοργανώθηκε από την ΚΤΚ και την ΕΚΤ.

Τέλος, κατά το 2010 έγιναν παρουσιάσεις σε διάφορα εσωτερικά εργαστήρια (workshops), με εισηγήσεις για διάφορα οικονομικά θέματα. Πέραν τούτου, διάφορες ερευνητικές μελέτες του προσωπικού έχουν δημοσιευτεί στη σειρά Δοκιμίων Εργασίας (Working Paper Series) της ΚΤΚ, με θέματα που άπτονται των εργασιών της Τράπεζας. Τέλος, στο πλαίσιο συνεργασίας με άλλες κεντρικές τράπεζες και ακαδημαϊκά ιδρύματα, στελέχη της ΚΤΚ εκπροσώπησαν την Τράπεζα σε διάφορα συνέδρια και σεμινάρια

τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, παρουσιάζοντας ερευνητικές μελέτες.

4.9 Στατιστική

Το Τμήμα Στατιστικής κατά το 2010, είχε ως κύρια αρμοδιότητά του την παραγωγή αξιόπιστων στοιχείων όσον αφορά τις εξωτερικές και νομισματικές / χρηματοπιστωτικές στατιστικές της Κύπρου. Παράλληλα, συνέχισε τη συλλογή και επεξεργασία οικονομικών, δημοσιονομικών και άλλων στατιστικών. Τα προαναφερόμενα στοιχεία, καταρτίζονται σύμφωνα με ευρωπαϊκά και διεθνή στατιστικά πρότυπα και ακολούθως αποστέλλονται στην ΕΚΤ, ΕΕ, ΔΝΤ και άλλους εξωτερικούς και εσωτερικούς χρήστες. Μετά την ολοκλήρωση βασικών στατιστικών υποδομών που είχαν τροχοδρομηθεί τα τελευταία χρόνια, το Τμήμα κατά το υπό αναφορά έτος έδωσε έμφαση στην καλυτέρευση της ποιότητας των παραγομένων στοιχείων, καθώς και στην αναβάθμιση των συστημάτων συλλογής στοιχείων και πληροφοριών.

Τον Ιούνιο του 2010, ολοκληρώθηκε η απόσπαση στελέχους της ΕΚΤ στο Τμήμα Στατιστικής της ΚΤΚ, η οποία είχε ξεκινήσει το Σεπτέμβριο του 2009 και η αντίστοιχη εργοδότηση λειτουργού του Τμήματος Στατιστικής της ΚΤΚ στην Γενική Διεύθυνση Στατιστικής της ΕΚΤ, η οποία είχε ξεκινήσει το Μάιο του 2009, με ουσιαστικό όφελος και για τις δύο πλευρές.

Νομισματική χρηματοπιστωτική στατιστική

Αξιοσημείωτη εξέλιξη στον τομέα της νομισματικής χρηματοπιστωτικής στατιστικής κατά το υπό επισκόπηση έτος αποτέλεσε η εφαρμογή πέντε αναθεωρημένων Οδηγιών Αναφοράς της ΚΤΚ, σύμφωνα με νέες απαιτήσεις της ΕΚΤ και της ΕΕ αναφορικά με τα στατιστικά στοιχεία μηνιαίας λογιστικής κατάστασης (ΜΛΚ), αναπροσαρμογών ροών, επιτοκίων, κατάταξης θεσμικών μονάδων σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σύστημα λογαριασμών (ΕΣΟΛ 1995) και ταξινόμησης δανείων κατά οικονομική δραστηριότητα με βάση το σύστημα NACE Αναθ.2. Οι εν λόγω αναθεωρημένες οδηγίες αποστάληκαν στα Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα (ΝΧΙ) στις αρχές του έτους και τέθηκαν σε ισχύ σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα της ΕΚΤ με μήνα αναφοράς τον Ιούνιο 2010. Έκτοτε όλα τα πιο πάνω στοιχεία υποβάλλονται με τις προδιαγραφές των νέων οδηγιών.

Η έκδοση με τίτλο "Νομισματικές και Χρηματοπιστωτικές Στατιστικές", στην οποία παρουσιάζονται επιλεγμένα στατιστικά στοιχεία που παράγει το Τμήμα, συνέχισε να δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΚΤΚ σε μηνιαία βάση και να αξιοποιείται από διάφορους εσωτερικούς και εξωτερικούς χρήστες.

Όσον αφορά το θέμα της ποιότητας, από τις αρχές του Νοεμβρίου 2010, η ΚΤΚ λαμβάνει μέρος στην "άσκηση ποιότητας στατιστικών στοιχείων" της ΕΚΤ αναφορικά, κυρίως, με τα νέα στατιστικά στοιχεία που εισήχθηκαν τον Ιούνιο 2010 με τους αναθεωρημένους Κανονισμούς. Η άσκηση συνίσταται στην αναλυτική εξέταση των στοιχείων μέσω διαφόρων δεικτών που υπολογίστηκαν τόσο ανά χώρα όσο και για το σύνολο της ευρωζώνης. Παράλληλα, αξιολογούνται οι ειδικές εκθέσεις που υποβλήθηκαν από τους εσωτερικούς/εξωτερικούς ελεγκτές των ΝΧΙ που

αφορούν τον έλεγχο του 2010, στα πλαίσια της συνεχούς προσπάθειας βελτίωσης της ποιότητας των υποβαλλόμενων στοιχείων ΜΛΚ, ροών και επιτοκίων. Ταυτόχρονα συνεχίζεται η διαβίβαση στην ΕΚΤ, μηνιαίων και τριμηνιαίων στοιχείων ισολογισμού και αναπροσαρμογών ροών των ΝΧΙ και της ΚΤΚ.

Συνεχίστηκε επίσης η υποβολή στοιχείων ισολογισμού, αναπροσαρμογών και συναλλαγών από τα επενδυτικά ταμεία, σε μηνιαία βάση, σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΚΤ/2007/8, ενώ αναπτύχθηκαν περαιτέρω η βάση δεδομένων και το σύστημα επεξεργασίας των στοιχείων. Επίσης, συνεχίστηκε η αναθεώρηση και η αποστολή προς την ΕΚΤ του καταλόγου των επενδυτικών ταμείων σε τριμηνιαία βάση, καθώς και η υποβολή τριμηνιαίων στατιστικών στοιχείων ισολογισμού και ροών προς την ΕΚΤ για κάθε κατηγορία του τομέα «λοιποί ενδιάμεσοι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί εκτός ασφαλιστικών εταιρειών και ταμείων προνοίας» εξαιρουμένων των επενδυτικών ταμείων, σύμφωνα με την Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2007/9. Σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΚΤ, συνεχίστηκε και η αποστολή στοιχείων για τον τομέα «ασφαλιστικές εταιρείες και ταμεία προνοίας/συντάξεως» που αφορούν υπόλοιπα και συναλλαγές, σε τριμηνιαία βάση.

Κατά το 2010 εξακολούθησε η αποστολή από τα ΝΧΙ προς την ΚΤΚ στατιστικών για τα επιτόκια που εφαρμόζουν τα ΝΧΙ σε καταθέσεις και δάνεια που αφορούν τους τομείς «νοικοκυριά», «μη κερδοσκοπικά ιδρύματα» και «μη χρηματοδοτικές εταιρείες». Σκοπός είναι η παροχή στην ΚΤΚ και την ΕΚΤ ολοκληρωμένης, λεπτομερούς και εναρμονισμένης εικόνας του ύψους και των μεταβολών των επιτοκίων, τα οποία είναι απαραίτητα για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής και την αξιολόγηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας της χώρας μας. Τα στοιχεία αυτά αποστέλλονται στην ΕΚΤ επί μηνιαίας βάσης.

Το Τμήμα συνέχισε την παραγωγή και υποβολή στοιχείων που αφορούν τις εκδόσεις τίτλων, δηλαδή χρεογράφων και μετοχών. Σε αυτό το πλαίσιο, αποστέλλονται στην ΕΚΤ στατιστικές για τις εκδόσεις τίτλων σε μηνιαία βάση, σύμφωνα με την Κατευθυντήρια Γραμμή της ΕΚΤ (ΕΚΤ/2009/23). Τα στοιχεία αυτά καλύπτουν εκδόσεις τίτλων σε οποιοδήποτε νόμισμα από κατοίκους Κύπρου και αφορούν όλους τους θεσμικούς τομείς της οικονομίας. Στην ΕΚΤ αποστέλλονται επίσης στοιχεία σχετικά με την απόδοση των δεκαετών ονομαστικών χρεογράφων αναπτύξεως τα οποία χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του μακροπρόθεσμου επιτοκίου.

Η Υπηρεσία Νομισματικής Χρηματοπιστωτικής Στατιστικής και Χρηματοοικονομικών Λογαριασμών ασχολήθηκε και με διάφορες άλλες εργασίες όπως η παραγωγή στοιχείων διάρθρωσης του χρηματοπιστωτικού τομέα, τα οποία αποστέλλονται στην ΕΚΤ και την Ευρωστάτ μέσω της ΣΥΚ και η τακτική αναθεώρηση του Καταλόγου των ΝΧΙ. Επίσης, ετοιμάστηκαν και αποστάληκαν στην ΕΚΤ οι στατιστικές που αφορούν συστήματα πληρωμών, με έτος αναφοράς το 2009, ενώ συνεχίστηκε απρόσκοπτα η διαβίβαση τριμηνιαίων στοιχείων ισολογισμού προς την Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών.

Χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί

Κατά το υπό επισκόπηση έτος συνεχίστηκε η υποβολή των τριμηνιαίων χρηματοοικονομικών

λογαριασμών στην ΕΚΤ, σύμφωνα με την Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2005/13 (όπως τροποποιήθηκε). Παράλληλα, η ΚΤΚ ξεκίνησε την υποβολή προς την ΕΚΤ συμπληρωματικών στοιχείων για τους τριμηνιαίους χρηματο-οικονομικούς λογαριασμούς, στα πλαίσια του στόχου της ΕΚΤ για την παραγωγή εκτιμήσεων για τους τριμηνιαίους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς της ευρωζώνης σε πιο στενά χρονικά όρια. Πρόσθετα, η ΚΤΚ ενσωμάτωσε στο σύστημα παραγωγής των λογαριασμών τους ελέγχους συνέπειας της ΕΚΤ, που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας των στοιχείων.

Ισοζύγιο πληρωμών και διεθνής επενδυτική θέση

Το 2010 εξακολούθησε η συλλογή, παραγωγή και έγκαιρη αποστολή στην ΕΚΤ μηνιαίων και τριμηνιαίων στοιχείων για το ισοζύγιο πληρωμών, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που ακολουθούν οι χώρες μέλη της ευρωζώνης καθώς, επίσης, των στατιστικών για τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του «προτύπου διεθνών διαθεσίμων», όπως αυτό ορίζεται στο σχετικό εγχειρίδιο του ΔΝΤ. Επιπλέον, συνεχίστηκε η έγκαιρη υποβολή στην Ευρωστάτ και στο ΔΝΤ των τριμηνιαίων και ετήσιων στοιχείων για το ισοζύγιο πληρωμών, σύμφωνα με τις κοινοτικές και διεθνείς προδιαγραφές. Παράλληλα, συνεχίστηκε η παραγωγή της ολοκληρωμένης τριμηνιαίας και ετήσιας κατάστασης της διεθνούς επενδυτικής θέσης της Κύπρου αναφορικά με τις χρηματοοικονομικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις των κατοίκων Κύπρου έναντι των κατοίκων εξωτερικού, καθώς και η παραγωγή στοιχείων αναφορικά με το εξωτερικό χρέος της Κύπρου.

Κατά το υπό ανασκόπηση έτος, σημειώθηκαν σημαντικές τροποποιήσεις καθ' όσον αφορά τη συλλογή στοιχείων στον τομέα των εξωτερικών συναλλαγών και, ιδιαίτερα, των υπηρεσιών, με κύριους άξονες τη βελτίωση της ποιότητας των στοιχείων του λογαριασμού τρεχουσών συναλλαγών και, την έναρξη συλλογής πιο αναλυτικών στοιχείων, όπως αυτά προνοούνται από την κοινοτική νομοθεσία.

Η έρευνα ασφαλιστικών εταιρειών, έτυχε σημαντικών βελτιώσεων, τόσο σε θέματα περιεχομένου για καλύτερη κάλυψη των συναλλαγών των εταιρειών με μη κατοίκους Κύπρου, όσον και σε θέματα δειγματοληψίας. Οι τροποποιήσεις που εφαρμόστηκαν στη συγκεκριμένη έρευνα κρίθηκαν απαραίτητες προκειμένου να υπάρξει η όσον το δυνατό καλύτερη κάλυψη των διαφόρων εσόδων και εξόδων του κλάδου, ιδιαίτερα αυτών που πηγάζουν από τις επενδυτικές δραστηριότητες των ασφαλιστικών εταιρειών, οι οποίες απέκτησαν ιδιαίτερη σημασία τα τελευταία χρόνια.

Στοχεύοντας στην εξασφάλιση πιο ολοκληρωμένων στοιχείων και στην πληρέστερη ανάλυση των εισοδημάτων και δαπανών που αφορούν τις πλοιοκτήτριες εταιρείες και τις εταιρείες που εμπίπτουν στην έρευνα λοιπών επενδύσεων, οι σχετικές έρευνες έχουν αναθεωρηθεί. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση της έρευνας πλοιοκτητριών εταιρειών, έχουν προστεθεί νέα πεδία για εξασφάλιση επιπρόσθετων πληροφοριών αναφορικά με το είδος, την ηλικία και το μέγεθος κάθε πλοίου, με στόχο την πιο ακριβή εκτίμηση της αξίας του. Στην περίπτωση της έρευνας λοιπών επενδύσεων, έχουν σχεδιαστεί

και ενσωματωθεί καινούργια ερωτηματολόγια αποκλειστικά για τη συλλογή εμπορικών πιστώσεων και χρεώσεων, όπως απαιτείται από την ΕΚΤ.

Έχοντας ως κύρια πηγή πληροφόρησης την έρευνα πλοιοδιαχειριστριών εταιρειών, το 2010 ολοκληρώθηκε και δημοσιεύθηκε το πρώτο εξαμηνιαίο *δελτίο* που αφορά τον κλάδο της πλοιοδιαχείρησης. Στόχος του εν λόγω *δελτίου* είναι η παραγωγή μιας συνοπτικής κατάστασης των εσόδων και εξόδων του κλάδου ανά χώρα και είδος ναυτιλιακής υπηρεσίας, καθώς επίσης και των εκτιμήσεων του συνολικού μεγέθους του κλάδου σε σχέση με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της Κύπρου. Εξετάζεται το ενδεχόμενο επέκτασης της εν λόγω έρευνας για σκοπούς κατάρτισης ενός δείκτη τιμών για τον κλάδο.

Όσον αφορά τα στοιχεία αξιογράφων, πέραν από αυτά που συλλέγονται, αναλύονται και παράγονται ανά αξιόγραφο σε μηνιαία βάση, συνεχίστηκε η συμμετοχή της ΚΤΚ στις ετήσιες έρευνες του ΔΝΤ με τίτλο, "Co-coordinated Portfolio Investment Survey" (CPIS) και "Survey of Securities held as Foreign Exchange Reserves" (SEFER), αντίστοιχα. Παράλληλα, η ΚΤΚ συμμετείχε στην διερεύνηση του ΔΝΤ για αναβάθμιση των πιο πάνω ερευνών σύμφωνα με τις εισηγήσεις των υπουργών οικονομικών και διοικητών των κεντρικών τραπεζών των G-20 χωρών, αναφορικά με τις πληροφοριακές ανάγκες που προέκυψαν από την παγκόσμια οικονομική κρίση.

Κατά το 2010, συνεχίστηκε η μηνιαία αποστολή στοιχείων στη βάση δεδομένων για αξιόγραφα του ΕΣΚΤ (Centralised Securities Database) καθώς και οι διαδικασίες ποιοτικής διαχείρισής της. Τα στοιχεία της εν λόγω βάσης δεδομένων (περίπου επτά εκατομμύρια τίτλοι) χρησιμοποιούνται για σκοπούς επεξεργασίας και παραγωγής των επενδύσεων χαρτοφυλακίου και των στατιστικών αναφορικά με τα επενδυτικά ταμεία καθώς και για εμπλουτισμό των στατιστικών αναφορικά με τις εκδόσεις τίτλων. Η χρήση των εν λόγω στοιχείων αναμένεται να επεκταθεί και στην κάλυψη πρόσθετων στατιστικών και μη αναγκών.

Η ειδική έρευνα για τη συλλογή ετήσιων πληροφοριών για αλλοδαπές επιχειρήσεις, οι οποίες ελέγχονται (με ποσοστό συμμετοχής τουλάχιστον ίσον με 50%) από μητρικές νομικές οντότητες/φυσικά πρόσωπα κατοίκους Κύπρου, έχει διευρυνθεί. Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, χρησιμοποιήθηκαν στην ετοιμασία των στατιστικών για τη διάρθρωση και τη δραστηριότητα των αλλοδαπών συνδεόμενων επιχειρήσεων (OFATS), σύμφωνα με τη μεθοδολογία και το βαθμό ανάλυσης που καθορίζει η Ευρωστάτ.

Από την 1η Ιανουαρίου 2010, πέραν από τα τριμηνιαία και ετήσια στοιχεία που αποστέλλονται στην ΕΚΤ και Ευρωστάτ για άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ), η ΚΤΚ συμμετέχει και στην ετήσια έρευνα που διεξάγει το ΔΝΤ με τίτλο, 'Coordinated Direct Investment Survey (CDIS). Στην εν λόγω έρευνα συμμετέχουν 132 χώρες οι οποίες αποστέλλουν στοιχεία που αφορούν τις θέσεις τους σε ΑΞΕ κατά χώρα του αντισυμβαλλόμενου προσώπου. Η πρώτη αποστολή στοιχείων διεκπεραιώθηκε το Σεπτέμβριο του 2010 για στοιχεία του έτους αναφοράς 2009.

Το 2010 άρχισε η δημοσιοποίηση στην ιστοσελίδα της ΚΤΚ αναλυτικών στοιχείων σε σχέση με τις άμεσες ξένες επενδύσεις, τα οποία αφορούν θέσεις και ροές κατά χώρα και κατά

οικονομική δραστηριότητα.

Δημοσιονομικές και γενικές οικονομικές στατιστικές

Το 2010 συνεχίστηκε η διαβίβαση δημοσιονομικών και γενικών στατιστικών στοιχείων, εντός των προκαθορισμένων χρονικών περιθωρίων. Σημειώνεται ότι λόγω της χρηματοοικονομικής κρίσης που ταλανίζει χώρες της ευρωζώνης όπως είναι η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Ισπανία και η Πορτογαλία, η παρακολούθηση των δημοσιονομικών στοιχείων αποκτά ιδιαίτερη σημασία.

Σε ότι αφορά την αποστολή στοιχείων, τον Απρίλιο και το Σεπτέμβριο του 2010, πραγματοποιηθήκαν δύο διαβιβάσεις ετήσιων δημοσιονομικών στατιστικών προς την ΕΚΤ για το έτος 2009, οι οποίες περιέλαβαν επίσης τα αναθεωρημένα στοιχεία για την περίοδο 1995-2008. Σημειώνεται ότι οι εν λόγω διαβιβάσεις έγιναν σύμφωνα με τη νέα μεθοδολογία ESA 95 η οποία προνοείται στην νέα Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2009/20. Οι διαβιβάσεις του 2010 έγιναν στη βάση των αναθεωρημένων πινάκων των δημοσιονομικών στατιστικών οι οποίοι περιλαμβάνουν στοιχεία για τα δημοσιονομικά της γενικής κυβέρνησης, των επιδράσεων των ροών από και προς την ΕΕ, της κατανάλωσης της κυβέρνησης, του δημοσιονομικού ισοζυγίου και της χρηματοδότησής του, του χρέους με βάση το σχετικό κριτήριο του Μάαστριχτ καθώς επίσης και του συνολικού χρέους της γενικής κυβέρνησης. Επίσης, το Μάρτιο και τον Οκτώβριο, έγιναν διαβιβάσεις ετήσιων δημοσιονομικών στοιχείων προς την ΕΚΤ με βάση τις πρόνοιες της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος για την πενταετία 2005-2009. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του έτους, αποστάληκαν στην ΕΚΤ στοιχεία για την οικονομική στήριξη του χρηματοοικονομικού τομέα για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης.

Σε ότι αφορά την οικονομική στήριξη της Ελλάδας, οι χώρες της ζώνης του ευρώ στήριξαν την Ελλάδα μέσω της παροχής ενοποιημένων διμερών δανείων τα οποία διαχειρίζεται εκ μέρους των χωρών η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η ΕΚΤ, ζήτησε στοιχεία και λεπτομέρειες από την κάθε χώρα αναφορικά με την πιο πάνω στήριξη προς την Ελλάδα τα οποία περιλαμβάνουν το ποσό της βοήθειας/συνεισφοράς, καθώς επίσης και τις αναμενόμενες επιπτώσεις πάνω στο χρέος και στο έλλειμμα για τα έτη 2010 και 2011. Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, στις συναντήσεις των διαφόρων ομάδων εργασίας της Ευρωστάτ και της ΕΚΤ για θέματα δημοσιονομικών, δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην ποιότητα και την ορθή καταχώρηση των εν λόγω στοιχείων.

Η Υπηρεσία Γενικής Στατιστικής (ΥΓΣ) του Τμήματος Στατιστικής συνέχισε να συμμετέχει στη συνεισφορά του ΕΣΚΤ σχετικά με την αναθεώρηση του Εγχειριδίου του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών 1995 για το κυβερνητικό έλλειμμα και το χρέος. Το 2010 πραγματοποιήθηκε νέα έκδοση του εν λόγω εγχειριδίου. Επίσης, συνέβαλε στην ετοιμασία της ετήσιας έκθεσης για το 2010 της ΕΚΤ για την ποιότητα των δημοσιονομικών στοιχείων. Η εν λόγω έκθεση, η οποία αξιολογεί την ποιότητα των ετήσιων δημοσιονομικών στατιστικών για την εξαετία 2004-2009, υποβάλλεται στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ και ακολούθως, υποβάλλεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στο Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών της ΕΕ.

Κατά το υπό επισκόπηση έτος συνέχισε η διαβίβαση προς την ΕΚΤ των απαιτούμενων

στοιχείων για τις γενικές οικονομικές στατιστικές, όπως για παράδειγμα το Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, τον Πυρήνα Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, τη συνολική ανεργία, το ποσοστό ανεργίας και τις κενές θέσεις εργασίας. Η ΚΤΚ συνέχισε, επίσης, να διαβιβάζει προς την ΕΚΤ το ημερολόγιο ανακοινώσεων των 18 προκαθορισμένων δεικτών γενικής οικονομικής στατιστικής. Επίσης, τον Ιανουάριο του 2010 στάληκαν στην ΕΚΤ στοιχεία για τις τιμές των εμπορικών ακινήτων ενώ τον Ιούνιο του 2010 στοιχεία για τις τιμές των οικιστικών ακινήτων. Τέλος, τον Αύγουστο του ιδίου έτους, στάληκαν στην ΕΚΤ στοιχεία για την δημογραφία των επιχειρήσεων (business demography) και για την αγορά εργασίας.

Ως γνωστό, η Κύπρος υιοθέτησε από την 1η Δεκεμβρίου 2009 το Ειδικό Πρότυπο Διάδοσης Στοιχείων (Special Data Dissemination Standard (SDDS)) του ΔΝΤ. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2010, η Κύπρος τήρησε με επιτυχία, έγκαιρα και με συνέπεια όλες τις υποχρεώσεις της έναντι του SDDS, γεγονός που καταγράφηκε σε όλες τις μηνιαίες εκθέσεις παρακολούθησης της τήρησης του εν λόγω προτύπου.

4.10 Πληροφορική

Κατά το 2010 οι κύριες εργασίες του Τμήματος Πληροφορικής, σύμφωνα με τις προτεραιότητες του χαρτοφυλακίου των έργων Πληροφορικής της Τράπεζας, ήταν η ανάπτυξη νέων συστημάτων, ιδιαίτερα για την υλοποίηση των αποφάσεων αναφορικά με την εποπτεία των Τραπεζικών Ιδρυμάτων και την εκτέλεση της νομισματικής πολιτικής, η αναβάθμιση της υποδομής πληροφορικής της Τράπεζας και η αναβάθμιση υφισταμένων συστημάτων, κυρίως λόγω αναθεωρήσεων που προέρχονταν από το Ευρωσύστημα.

Επίσης συνεχίστηκε η συστηματική αξιολόγηση και ενίσχυση του επιπέδου ασφάλειας, διαθεσιμότητας και αποδοτικότητας του περιβάλλοντος πληροφορικής της Τράπεζας.

Παράλληλα το Τμήμα συμμετείχε στις εργασίες της Επιτροπής και των Ομάδων Εργασίας Πληροφορικής του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και προχώρησε, σε τοπικό επίπεδο, στην έγκαιρη υλοποίηση των έργων και άλλων αποφάσεων του ΕΣΚΤ.

Έργα υποδομής

Κατά το 2010 άρχισαν δύο πολύ σημαντικά έργα, το έργο της εισαγωγής της νέας Αρχιτεκτονικής Διαδικτύου που συνδυάστηκε με την αναβάθμιση του Δικτύου ESCB-Net και συστημάτων ασφάλειας που απορρέουν από Πολιτικές του ΕΣΚΤ και το έργο της αναβάθμισης της υποδομής αυτοματοποίησης γραφείου. Τα έργα αυτά υλοποιούνται σε φάσεις και θα ολοκληρωθούν το 2011.

Το πρώτο έργο ενισχύει το επίπεδο ασφάλειας και απόδοσης και επιτρέπει τη χρήση περισσότερων και πιο αναβαθμισμένων υπηρεσιών Διαδικτύου καθώς και την αναβάθμιση τοπικής υποδομής της διασύνδεσης με την ΕΚΤ και τις άλλες κεντρικές Τράπεζες του ΕΣΚΤ σύμφωνα με τις τεχνικές και λειτουργικές ανάγκες του ΕΣΚΤ. Με το δεύτερο έργο αντικαταστάθηκε παλαιός εξοπλισμός, εκσυγχρονίστηκαν οι υπηρεσίες αυτοματοποίησης γραφείου και το 2011 θα εισαχθεί σύστημα διαχείρισης και υποστήριξης για βελτίωση του τρόπου

διαχείρισης συμβάντων και προληπτικής παρακολούθησης.

Έχει επίσης ενισχυθεί σημαντικά η διαθεσιμότητα, επεκτασιμότητα και η δυνατότητα ανάκαμψης από καταστροφή των Συστημάτων Πληροφορικής της Τράπεζας με την υλοποίηση ενιαίας υποδομής, και την εισαγωγή νέων τεχνολογιών, διαδικασιών και άλλων διευθετήσεων.

Τέλος, συνεχίστηκε η αντικατάσταση μεγάλου μέρους της τεχνολογίας των χρηστών, η οποία περιλαμβάνει εκτυπωτές και προσωπικούς και φορητούς υπολογιστές.

Έργα εφαρμογής/συντήρησης συστημάτων πληροφορικής

Ολοκληρώθηκαν τα πιο κάτω:

- Η συμμετοχή στο σύστημα Ηλεκτρονικού Συμψηφισμού Επιταγών (ΗΣΕ) και η διασύνδεσή του με τα εσωτερικά συστήματα της Τράπεζας. Το σύστημα ΗΣΕ είναι έργο του Συνδέσμου Εμπορικών Τραπεζών και με την εισαγωγή του αυτοματοποιείται η διαδικασία του συμψηφισμού επιταγών και αντικαθίσταται η φυσική ανταλλαγή των επιταγών με την ανταλλαγή των εικόνων τους.
- Το σύστημα συλλογής και επεξεργασίας στοιχείων σχετικά με τους δείκτες χρηματοοικονομικής ευρωστίας, για την παρακολούθηση των Τραπεζικών Ιδρυμάτων και την υποβολή εκθέσεων στην ΕΚΤ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.
- Η πρώτη φάση για τη συλλογή, φύλαξη και μερική επεξεργασία στοιχείων για το σύστημα παρακολούθησης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων Financial Reporting (FINREP) και άλλων εκθέσεων για χρήση από το Τμήμα Εποπτείας Τραπεζικών Ιδρυμάτων. Η δεύτερη φάση που αφορά την περεταίρω αξιοποίηση αυτών των πληροφοριών έχει αρχίσει και θα ολοκληρωθεί το 2011.
- Το σύστημα συλλογής, φύλαξης και επεξεργασίας στοιχείων σχετικά με την αξιολόγηση τιμών ακινήτων που γίνεται από κτηματομεσιτικά γραφεία για λογαριασμό των Τραπεζών για παραχώρηση δανείων στους πελάτες τους. Τα στοιχεία αποστέλλονται από τις Τράπεζες στην Κεντρική Τράπεζα για τον καταρτισμό δεικτών εκτίμησης ακίνητης περιουσίας για τοπική χρήση και για αποστολή στην ΕΚΤ.
- Αναβάθμιση της εφαρμογής για αποστολή εμβασμάτων συμβατών με το Single Euro Payments Area (SEPA) με νέα λειτουργικότητα και ενσωμάτωση νέων ειδών πληρωμών ενώ έχει αρχίσει και η ενσωμάτωση στο SEPA των εμβασμάτων της Κυβέρνησης που αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2011.

Μέσα στα πλαίσια της συντήρησης συστημάτων πληροφορικής έγιναν αλλαγές σε αρκετά συστήματα. Αναφέρονται οι πιο σημαντικές:

- Αλλαγές στο Σύστημα Διαχείρισης Ασφαλειών και το σύστημα Διαχείρισης Πράξεων Ανοιχτής Αγοράς λόγω της συνέχισης της οικονομικής κρίσης και των αλλαγών που επέβαλε το ΕΣΚΤ στο νομισματικό πλαίσιο.
- Δημιουργία επιπρόσθετων εκθέσεων, συμπεριλαμβανομένης και της δημιουργίας χρονοσειρών, για το Τμήμα Οικονομικών Ερευνών όσον αφορά νομισματικά δεδομένα.

Επιπρόσθετα το Τμήμα Πληροφορικής συνεργάστηκε με το Τμήμα Τραπεζικών Εργασιών Εσωτερικού και το Υπουργείο Οικονομικών για τη μεταφορά της διαχείρισης του Δημόσιου Χρέους στην Κυβέρνηση.

Ασφάλεια συστημάτων πληροφορικής

Συνεχίστηκε η συστηματική αξιολόγηση κινδύνων αναφορικά με την υποδομή και τις εφαρμογές Πληροφορικής και η ενίσχυση της ασφάλειας εκεί όπου κρίθηκε σκόπιμο. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια συνεχίστηκε η διεξαγωγή ελέγχων ασφάλειας και η αξιολόγηση εφαρμογών σε σχέση με την εμπιστευτικότητα, ακεραιότητα και διαθεσιμότητα των πληροφοριών που διαχειρίζονται.

Τέλος, οργανώθηκαν ειδικά σεμινάρια στα πλαίσια ενημέρωσης και διαφώτισης όλου του προσωπικού της Τράπεζας σε θέματα ασφάλειας, τα οποία συνέβαλαν σημαντικά στην προσπάθεια εμπέδωσης συνείδησης ασφάλειας.

4.11 Ανθρώπινο Δυναμικό, Οργάνωση και Μεθόδοι

Το ανθρώπινο δυναμικό διαδραματίζει κύριο ρόλο στην επίτευξη της αποστολής και των στόχων της Τράπεζας. Βασικό μέλημα του Τμήματος Ανθρώπινου Δυναμικού, Οργάνωσης και Μεθόδων είναι η καλύτερη διαχείριση και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού μέσα από τη βελτίωση υφιστάμενων διαδικασιών και την εισαγωγή νέων πρακτικών.

Αυτοματοποίηση συστημάτων

Στα πλαίσια της συνεχούς βελτίωσης και περαιτέρω αξιοποίησης της τεχνολογίας, άρχισε το 2010 η εγκατάσταση σύγχρονου αυτοματοποιημένου συστήματος διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού. Το σύστημα θα προσφέρει στο Τμήμα καθώς και στη διεύθυνση της Τράπεζας άμεση πληροφόρηση σε θέματα ανθρώπινου δυναμικού. Το προσωπικό θα έχει πρόσβαση σε εφαρμογές του συστήματος εντός του 2011.

Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Ολοκληρώθηκε η διοργάνωση ενδοεπιχειρησιακών προγραμμάτων σε θέματα πληροφορικής. Επιπρόσθετα, το Τμήμα σε συνεργασία με την ΕΚΤ, διοργάνωσε στην Κύπρο εκπαιδευτικά προγράμματα του ΕΣΚΤ στα οποία συμμετείχαν μέλη του προσωπικού άλλων εθνικών κεντρικών τραπεζών και της ΚΤΚ. Συνέβαλε επίσης στη διαμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων που απευθύνονται σε όλο το προσωπικό εθνικών κεντρικών τραπεζών του ΕΣΚΤ.

Θέσεις εργασίας

Εφαρμόστηκαν σύγχρονες διαδικασίες πρόσληψης και πληρώθηκε περιορισμένος αριθμός κενών θέσεων εξειδικευμένου προσωπικού.

Εργασιακά θέματα

Περί τα τέλη του 2010, άρχισε η διαδικασία για τη συνομολόγηση νέας συλλογικής σύμβασης μεταξύ της Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ) και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, η οποία έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2010.

Διοικητική υποστήριξη

Το Τμήμα συνέβαλε ενεργά στη διοργάνωση εκδηλώσεων του ΕΣΚΤ στην Κύπρο. Παράλληλα,

με στόχο τη συγκράτηση του διοικητικού κόστους που απορρέει από τη συμμετοχή μελών του προσωπικού στις δραστηριότητες του ΕΣΚΤ, υπήρξε συνεργασία με άλλες εθνικές κεντρικές τράπεζες για αξιοποίηση συνεργιών σε σχέση με τα υπηρεσιακά ταξίδια προσωπικού.

Θέματα οργάνωσης

Ολοκληρώθηκε ο πρώτος κύκλος της διαχείρισης επιχειρησιακών κινδύνων από όλα τα Τμήματα της Τράπεζας, στα πρότυπα του Ευρωσυστήματος. Επιπρόσθετα, το Τμήμα συμμετείχε στη διενέργεια μελετών που άπτονται θεμάτων οργάνωσης και απασχόλησης στο Ευρωσύστημα.

Συνεχίστηκε η υποστήριξη των Τμημάτων της Τράπεζας για τον επανασχεδιασμό εσωτερικών τους διαδικασιών και διασφαλίστηκε η ομαλή λειτουργία του ενδοδικτυακού χώρου και, σε συνεργασία με το Γραφείο Επικοινωνίας, Εκδόσεων και Δημοσιεύσεων, του ιστοχώρου της Τράπεζας.

Συμμετοχή σε επιτροπές του ΕΣΚΤ

Αντιπρόσωποι του ΤΑΔ, Ο&Μ συμμετείχαν ενεργά σε επιτροπές και ομάδες εργασίας του Ευρωσυστήματος και του ΕΣΚΤ ανάλογα με τον τομέα των αρμοδιοτήτων τους.

4.12 Ασφάλεια και Προφύλαξη

Η Τράπεζα αποδίδει πρωταρχική σημασία στα θέματα Ασφάλειας και Υγείας, και στα πλαίσια της εταιρικής κοινωνικής της ευθύνης, λαμβάνονται όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα:

- για τη διασφάλιση της προστασίας και της υγείας του προσωπικού και τρίτων προσώπων (επισκεπτών, συνεργατών) που επηρεάζονται από τις δραστηριότητές της,
- για συμμόρφωση με τις νομοθετικές διατάξεις που ισχύουν στην Κυπριακή Δημοκρατία για τα θέματα Ασφάλειας και Υγείας στην εργασία.

Στόχος είναι η διαρκής βελτίωση των συνθηκών εργασίας, η λήψη προληπτικών μέτρων για τη μείωση και εξάλειψη εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών, και η διατήρηση ενός ασφαλούς και υγιούς περιβάλλοντος εργασίας.

Προς τούτο διεξήχθηκε, με τη συμβολή εξωτερικού συμβούλου, μελέτη εκτίμησης κινδύνων και αναπτύχθηκε σύστημα ασφάλειας και υγείας στη βάση του διεθνούς προτύπου OHSAS 18001:2007, που περιλαμβάνει κυρίως:

- τη διεξαγωγή ελέγχων και επιθεωρήσεων με στόχο την αναγνώριση και εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων,
- τη λήψη προληπτικών και αποτελεσματικών μέτρων για μείωση και εξάλειψη των επαγγελματικών κινδύνων και τη διασφάλιση της υγείας και προστασίας του προσωπικού,
- την υλοποίηση κατάλληλων και αποτελεσματικών προγραμμάτων εκπαίδευσης και τη συνεχή ενημέρωση και παροχή πληροφόρησης σε θέματα Ασφάλειας και Υγείας στο προσωπικό με στόχο την ευαισθητοποίησή του,
- τη σύσταση και αποτελεσματική λειτουργία Επιτροπής Ασφάλειας και Υγείας,
- τη στενή συνεργασία και διαβούλευση με το προσωπικό και εξωτερικούς αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες.

4.13 Ασφάλεια και Εγκαταστάσεις

Οι κύριες αρμοδιότητες του Τμήματος

Ασφάλειας και Τεχνικής Υποστήριξης αφορούν τη λήψη των απαραίτητων μέτρων ασφάλειας για την προστασία του κτηρίου, των εγκαταστάσεων, του προσωπικού, των επισκεπτών και των περιουσιακών στοιχείων της ΚΤΚ και τη διατήρηση του κτηρίου και των εγκαταστάσεων της ΚΤΚ σε άρτια λειτουργική κατάσταση ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή και απρόσκοπτη διεκπεραίωση των εργασιών της. Κύρια αρμοδιότητα του τμήματος αποτελεί επίσης η διατήρηση στην ΚΤΚ ενός ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος, κατάλληλου για ευχάριστη και αποδοτική απασχόληση για όλο το προσωπικό.

Εντός του πλαισίου των πιο πάνω αρμοδιοτήτων συνεχίστηκε κατά το επισκόπηση έτος, η εκπαίδευση του προσωπικού ασφάλειας σε συνεργασία με την Αστυνομία. Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια του 2010, στελέχη του Τμήματος συμμετείχαν στην Ομάδα Εργασίας Ασφάλειας του ΕΣΚΤ η οποία ασχολείται με θέματα ασφάλειας του ευρώ καθώς, επίσης, και στην Ομάδα Προϊσταμένων Ασφάλειας των Κεντρικών Τραπεζών της ΕΕ και των G10, η οποία ασχολείται με θέματα ασφάλειας των Κεντρικών Τραπεζών.

Κατά το υπό επισκόπηση έτος άρχισε η εγκατάσταση φωτοβολταϊκού συστήματος στο πλαίσιο συνεισφοράς στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ενώ αναβαθμίστηκε και βελτιώθηκε ο μηχανολογικός εξοπλισμός με στόχο τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας. Ταυτόχρονα έγινε η αναβάθμιση της υποδομής για αδιάλειπτη παροχή ηλεκτρικού ρεύματος των συστημάτων του ΤΠ και η αντικατάσταση των δύο παλιών ψυκτών του συστήματος κλιματισμού με νέους τελευταίας τεχνολογίας. Προχώρησε επίσης η εκπαίδευση του τεχνικού προσωπικού στην εφαρμογή κανονισμών για ηλεκτρικές εγκαταστάσεις, στα ψυκτικά συστήματα και σε θέματα ασφάλειας και υγείας. Δημιουργήθηκαν, επίσης, νέοι χώροι εργασίας για προσληφθέν νέο προσωπικό. Ο έλεγχος και η παρακολούθηση των περιβαλλοντικών συνθηκών και της λειτουργίας του εξοπλισμού μέσω του συστήματος διαχείρισης του κτηρίου ήταν συνεχής, όπως και κατά τις προηγούμενες χρονιές.

Για το προσεχές μέλλον, μεταξύ άλλων, προγραμματίζονται η αντικατάσταση μέρους του μηχανολογικού εξοπλισμού με νέο εξοπλισμό τελευταίας τεχνολογίας ώστε να μειωθεί η κατανάλωση ενέργειας, η ανακαίνιση ενός από τους ανελκυστήρες της ΚΤΚ, εργασίες συντήρησης στο κτήριο, εγκατάσταση συστήματος διαχείρισης κτηριακών εγκαταστάσεων και η αναβάθμιση του συστήματος ασφάλειας.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

5. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
2010

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Ευρωσύστημα

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31Η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	31-Δεκ-2010 €'000	31-Δεκ-2010 €'000	31-Δεκ-2009 €'000
1 Χρυσός και απαιτήσεις σε χρυσό		**471.800**	**342.372**
2 Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ		**373.698**	**540.850**
2.1 Απαιτήσεις έναντι του ΔΝΤ	*177.819*		*160.806*
2.2 Καταθέσεις σε τράπεζες, χρεόγραφα, δάνεια και λοιπά στοιχεία ενεργητικού	*195.879*		*380.044*
3 Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ		**536.272**	**522.446**
4 Απαιτήσεις σε ευρώ έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ		**0**	**0**
4.1 Καταθέσεις σε τράπεζες, χρεόγραφα και δάνεια	*0*		*0*
4.2 Απαιτήσεις που απορρέουν από πιστωτικές διευκολύνσεις στο πλαίσιο του ΜΣΙ ΙΙ	*0*		*0*
5 Δάνεια σε ευρώ προς πιστωτικά ιδρύματα ζώνης ευρώ, σχετιζόμενα με πράξεις νομισματικής πολιτικής		**5.466.000**	**7.559.400**
5.1 Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	*613.000*		*30.000*
5.2 Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	*4.853.000*		*7.529.400*
5.3 Αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας	*0*		*0*
5.4 Διαρθρωτικές αντιστρεπτέες πράξεις	*0*		*0*
5.5 Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης	*0*		*0*
5.6 Πιστώσεις για την κάλυψη περιθωρίων	*0*		*0*
6 Λοιπές απαιτήσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ		**472**	**1.297**
7 Χρεόγραφα σε ευρώ κατοίκων ζώνης ευρώ		**2.916.517**	**2.473.386**
7.1 Χρεόγραφα για σκοπούς νομισματικής πολιτικής	*247.145*		*51.099*
7.2 Χρεόγραφα για σκοπούς εκτός νομισματικής πολιτικής	*2.669.372*		*2.422.287*
8 Χρέος γενικής κυβέρνησης σε ευρώ		**1.502.882**	**1.550.664**
9 Απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος		**418.865**	**259.871**
9.1 Συμμετοχή στο κεφάλαιο της ΕΚΤ	*28.956*		*26.674*
9.2 Απαιτήσεις που αντιστοιχούν στη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων	*78.863*		*78.863*
9.3 Απαιτήσεις που συνδέονται με γραμμάτια τα οποία καλύπτουν την έκδοση χρεογράφων της ΕΚΤ	*0*		*0*
9.4 Καθαρές απαιτήσεις που συνδέονται με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ εντός του Ευρωσυστήματος	*311.046*		*154.334*
9.5 Λοιπές απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος (καθαρές)	*0*		*0*
10 Στοιχεία υπό τακτοποίηση		**29.438**	**39.932**
11 Λοιπά στοιχεία ενεργητικού		**168.266**	**168.000**
11.1 Κέρματα ζώνης ευρώ	*0*		*0*
11.2 Πάγια στοιχεία ενεργητικού	*12.665*		*13.202*
11.3 Λοιπά Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	*0*		*0*
11.4 Διαφορές από αναπροσαρμογή της αξίας πράξεων εκτός ισολογισμού	*0*		*9.375*
11.5 Δεδουλευμένα έσοδα και προπληρωθέντα έξοδα	*96.263*		*88.970*
11.6 Διάφορα στοιχεία	*59.338*		*56.453*
Σύνολο Ενεργητικού		**11.884.210**	**13.458.218**

Οι "Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις" στις σελίδες 75-93 αποτελούν μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων.

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Ευρωσύστημα

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΤΆ ΤΗΝ 31Η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	31-Δεκ-2010 €'000	31-Δεκ-2010 €'000	31-Δεκ-2009 €'000
1 Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία		**1.515.662**	**1.455.572**
2 Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ, σχετιζόμενες με πράξεις νομισματικής πολιτικής		**2.288.989**	**3.100.987**
2.1 Τρεχούμενοι λογαριασμοί (που καλύπτουν το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών)	*1.191.731*		*1.237.204*
2.2 Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	*1.097.258*		*1.863.783*
2.3 Καταθέσεις προθεσμίας	*0*		*0*
2.4 Αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας	*0*		*0*
2.5 Καταθέσεις για την κάλυψη περιθωρίων	*0*		*0*
3 Λοιπές υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ		**0**	**0**
4 Εκδοθέντα χρεόγραφα		**0**	**0**
5 Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι λοιπών κατοίκων ζώνης ευρώ		**278.525**	**452.908**
5.1 Γενική κυβέρνηση	*270.047*		*444.549*
5.2 Λοιπές υποχρεώσεις	*8.478*		*8.359*
6 Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ		**102.775**	**115.007**
7 Υποχρεώσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ		**23**	**190**
8 Υποχρεώσεις σε συνάλλαγμα έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ		**0**	**44.158**
8.1 Καταθέσεις, υπόλοιπα και λοιπές υποχρεώσεις	*0*		*44.158*
8.2 Υποχρεώσεις που απορρέουν από πιστωτικές διευκολύνσεις στο πλαίσιο του ΜΣΙ II	*0*		*0*
9 Λογαριασμός ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων του ΔΝΤ		**153.679**	**144.571**
10 Υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος		**6.442.464**	**7.127.899**
10.1 Υποχρεώσεις που αντιστοιχούν στη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων	*0*		*0*
10.2 Υποχρεώσεις που συνδέονται με γραμμάτια τα οποία καλύπτουν την έκδοση χρεογράφων της ΕΚΤ	*0*		*0*
10.3 Καθαρές υποχρεώσεις που συνδέονται με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ εντός του Ευρωσυστήματος	*0*		*0*
10.4 Λοιπές υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος (καθαρές)	*6.442.464*		*7.127.899*
11 Στοιχεία υπό τακτοποίηση		**29.834**	**45.734**
12 Λοιπές υποχρεώσεις		**258.423**	**240.828**
12.1 Διαφορές από αναπροσαρμογή της αξίας πράξεων εκτός ισολογισμού	*38.790*		*11.138*
12.2 Δεδουλευμένα έξοδα και προεισπραχθέντα έσοδα	*9.647*		*6.304*
12.3 Διάφορα στοιχεία	*209.986*		*223.386*
13 Προβλέψεις		**203.655**	**181.757**
14 Λογαριασμοί αναπροσαρμογής		**478.068**	**369.537**
15 Κεφάλαιο και αποθεματικά		**116.712**	**63.623**
15.1 Κεφάλαιο	*60.000*		*30.000*
15.2 Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο	*56.712*		*33.623*
16 Καθαρό πλεόνασμα χρήσεως		**15.401**	**115.447**
Σύνολο Παθητικού		**11.884.210**	**13.458.218**

Οι "Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις" στις σελίδες 75-93 αποτελούν μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων.

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Ευρωσύστημα

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ
για την περίοδο 01 Ιάν. - 31 Δεκ. 2010

		2010		2009	
		€'000	€'000	€'000	€'000
1.1	Τόκοι-έσοδα	218.831		235.175	
1.2	Τόκοι-έξοδα	(105.469)		(106.582)	
1	**Καθαροί τόκοι - έσοδα**		**113.362**		**128.593**
2.1	Πραγματοποιηθέντα κέρδη από χρηματοοικονομικές πράξεις	2.375		12.825	
2.2	Αποσβέσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και θέσεων	(16.561)		(1.265)	
2.3	Μεταφορές προς προβλέψεις έναντι κινδύνων	(20.000)		(14.516)	
2	**Καθαρό αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές πράξεις, αποσβέσεις και προβλέψεις για κινδύνους**		**(34.186)**		**(2.956)**
3.1	Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	1.961		1.586	
3.2	Έξοδα για αμοιβές και προμήθειες	-		(146)	
3	**Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες**		**1.961**		**1.440**
4	Έσοδα από μετοχές και συμμετοχές		335		4.420
5	Καθαρό αποτέλεσμα από τη συγκέντρωση και την αναδιανομή του νομισματικού εισοδήματος		1.143		(7.275)
6	Λοιπά έσοδα		1.186		36.633
	Σύνολο καθαρών εσόδων		**83.801**		**160.855**
7	Δαπάνες προσωπικού	(30.847)		(38.671)	
8	Διοικητικές δαπάνες	(4.654)		(4.413)	
9	Αποσβέσεις ενσώματων πάγιων στοιχείων ενεργητικού	(2.199)		(1.924)	
10	Υπηρεσίες παραγωγής τραπεζογραμματίων και κερμάτων	-		-	
11	Λοιπά έξοδα	(700)		(400)	
	Σύνολο Εξόδων		**(38.400)**		**(45.408)**
	Πλεόνασμα χρήσεως		**45.401**		**115.447**
	Μεταφορά στο Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο		**(30.000)**		**-**
	Καθαρό Πλεόνασμα Χρήσεως		**15.401**		**115.447**
	Κατανομή Καθαρού Πλεονάσματος				
	Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο		3.080		23.089
	Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας		12.321		92.358
	Καθαρό πλεόνασμα χρήσεως		**15.401**		**115.447**

14 Μαρτίου 2011

Δρ. Αθανάσιος Ορφανίδης
Διοικητής

Οι "Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις" στις σελίδες 75-93 αποτελούν μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Γενικές αρχές κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων

Οι οικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) καταρτίζονται, σύμφωνα με το άρθρο 57(2) του *περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου, 2002 - 2007,* με βάση εγκεκριμένες λογιστικές αρχές που εκάστοτε ισχύουν για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) όπως αυτές καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2010/20.

Οι αρχές αυτές, αν και βασίζονται σε γενικώς αποδεκτές λογιστικές αρχές, έχουν σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη το ιδιαίτερο καθεστώς λειτουργίας των εθνικών κεντρικών τραπεζών (ΕθνΚΤ) του Ευρωσυστήματος.

Βασικές λογιστικές αρχές

Οι βασικές λογιστικές αρχές, οι οποίες ισχύουν για το Ευρωσύστημα και εφαρμόζονται και από την ΚΤΚ, είναι οι εξής:

- *Η αρχή της οικονομικής πραγματικότητας και της διαφάνειας* στην απεικόνιση των χρηματοοικονομικών στοιχείων της Τράπεζας ώστε να παρουσιάζουν την πραγματική οικονομική της κατάσταση.
- *Η αρχή της συντηρητικότητας.* Με βάση την αρχή αυτή, τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από την αποτίμηση του χρυσού, των χρηματοοικονομικών μέσων σε ξένο νόμισμα και των χρεογράφων δεν λογίζονται ως έσοδα στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως, αλλά μεταφέρονται απευθείας σε λογαριασμούς αναπροσαρμογής (revaluation accounts). Αντίθετα, οι μη πραγματοποιηθείσες ζημιές από αποτίμηση που προκύπτουν στο τέλος της χρήσεως και υπερβαίνουν προηγούμενα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη που έχουν καταγραφεί στους λογαριασμούς αναπροσαρμογής λογίζονται ως έξοδα και μεταφέρονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως.
- *Η αρχή της αναγνώρισης γεγονότων που συνέβησαν μεταξύ της ημερομηνίας κλεισίματος του ετήσιου ισολογισμού και της ημερομηνίας έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων.* Εφόσον τα γεγονότα αυτά επηρεάζουν ουσιωδώς την οικονομική κατάσταση της Τράπεζας, πραγματοποιείται προσαρμογή των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού.
- *Η αρχή της ουσιαστικότητας των λογιστικών γεγονότων.*
- *Η αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας.* Οι οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας.
- *Η αρχή των δεδουλευμένων εσόδων / εξόδων.* Τα έσοδα και τα έξοδα αναγνωρίζονται στο οικονομικό έτος το οποίο αφορούν, ανεξάρτητα από το χρόνο είσπραξης ή πληρωμής τους.
- *Η αρχή της συνέπειας και συγκρισιμότητας.* Τα κριτήρια για την αποτίμηση των στοιχείων του ισολογισμού και τη λογιστικοποίηση των αποτελεσμάτων εφαρμόζονται με συνέπεια, προκειμένου να διασφαλίζεται η συγκρισιμότητα των στοιχείων στις οικονομικές καταστάσεις.

Αναγνώριση των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού

Ένα στοιχείο του ενεργητικού ή του παθητικού αναγνωρίζεται στον ισολογισμό μόνο όταν είναι πιθανό ότι κάθε μελλοντικό οικονομικό όφελος που σχετίζεται με το εν λόγω στοιχείο θα εισρέει στην ΚΤΚ ή θα εκρέει από αυτήν, όλοι ουσιαστικά οι κίνδυνοι και τα οφέλη που σχετίζονται με το εν λόγω στοιχείο έχουν μεταβιβαστεί στην ΚΤΚ και το κόστος ή η αξία του στοιχείου του ενεργητικού ή το ποσό της υποχρέωσης είναι δυνατό να υπολογιστούν με αξιόπιστο τρόπο.

Λογιστική καταγραφή συναλλαγών

Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα, χρηματοοικονομικά μέσα σε ξένο νόμισμα και δεδουλευμένοι τόκοι καταγράφονται με ημερομηνία αξίας την ημερομηνία του διακανονισμού της συναλλαγής (μέθοδος οικονομικής προσέγγισης).

Οι δεδουλευμένοι τόκοι των χρηματοοικονομικών μέσων καθώς και οι σχετικές διαφορές υπέρ ή υπό το άρτιο υπολογίζονται και λογιστικοποιούνται σε ημερήσια βάση.

Στο τέλος του οικονομικού έτους τα χρηματοοικονομικά μέσα και υποχρεώσεις αποτιμώνται στις τρέχουσες τιμές της αγοράς. Αυτό ισχύει για συναλλαγές τόσο εντός όσο και εκτός ισολογισμού.

Το μέσο αγοραίο κόστος και η αξία για κάθε τοποθέτηση σε ξένο νόμισμα υπολογίζονται στη βάση του συνόλου των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού σε κάθε νόμισμα, τόσο για τοποθετήσεις εντός ισολογισμού όσο και τοποθετήσεις εκτός ισολογισμού.

Κανόνες αποτίμησης του ισολογισμού

Οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις της Τράπεζας σε ξένα νομίσματα και χρυσό αποτιμώνται με βάση τις ισχύουσες ισοτιμίες της ημερομηνίας κλεισίματος του ισολογισμού που αναφέρονται στο δελτίο συναλλαγματικών ισοτιμιών της ΕΚΤ.

Τα έσοδα και τα έξοδα μετατρέπονται σε ευρώ με την ισοτιμία που ίσχυε κατά το χρόνο της συναλλαγής.

Για το χρυσό δεν γίνεται καμία διάκριση μεταξύ των διαφορών από αναπροσαρμογή της τιμής και της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Λογιστικοποιείται μία και μόνη αποτίμηση της αξίας του χρυσού με βάση την τιμή του σε ευρώ ανά ουγγία καθαρού χρυσού, όπως αυτή προκύπτει από τη συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ / δολαρίου ΗΠΑ την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού.

Η αναπροσαρμογή της αξίας των απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε συνάλλαγμα γίνεται χωριστά κατά νόμισμα, συμπεριλαμβανομένων των εντός και εκτός ισολογισμού στοιχείων.

Αναγνώριση εσόδων

Τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και οι πραγματοποιηθείσες ζημιές από πράξεις επί συναλλάγματος και χρεογράφων μεταφέρονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως. Το αγοραίο κόστος των στοιχείων που έχουν διατεθεί υπολογίζεται με βάση τη μέθοδο του μέσου αγοραίου κόστους των αντίστοιχων στοιχείων σε ημερήσια βάση, λαμβάνοντας υπόψη την επίδραση των οποιωνδήποτε διαφοροποιήσεων στις τιμές συναλλάγματος και στις αγοραίες τιμές.

Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από αποτιμήσεις σε οποιοδήποτε χρεόγραφο ή νόμισμα ή διαθέσιμα σε χρυσό δεν αναγνωρίζονται ως έσοδα αλλά μεταφέρονται απευθείας σε λογαριασμούς αναπροσαρμογής. Μη πραγματοποιηθείσες ζημιές από αποτιμήσεις, στο βαθμό που υπερβαίνουν προηγούμενα κέρδη από αποτίμηση και τα οποία έχουν καταγραφεί

στον αντίστοιχο λογαριασμό αναπροσαρμογής, αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως και δεν μπορούν να αντιστραφούν έναντι μελλοντικών μη πραγματοποιηθέντων κερδών. Διαφορές υπέρ ή υπό το άρτιο που προκύπτουν από αγορασθέντα χρεόγραφα υπολογίζονται και αποσβένονται κατά την εναπομένουσα ζωή των χρεογράφων και εμφανίζονται ως μέρος των εσόδων από τόκους.

Στοιχεία πάγιου ενεργητικού

Τα στοιχεία πάγιου ενεργητικού αποτιμώνται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις. Οι αποσβέσεις διενεργούνται με τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης για όλη τη διάρκεια της προσδοκώμενης ωφέλιμης ζωής του κάθε στοιχείου ως ακολούθως:

Κατηγορία παγίων	Περίοδος απόσβεσης
Εξοπλισμός πληροφορικής, μηχανοκίνητα	4 χρόνια
Έπιπλα, κτιριακός εξοπλισμός και άλλος εξοπλισμός	10 χρόνια
Κτίρια	25 χρόνια
Στοιχεία αγοραίας αξίας κάτω των €10.000	Δεν κεφαλαιοποιούνται

Σχέδιο συνταξιοδότησης

Η ΚΤΚ λειτουργεί σχέδιο καθορισμένων συνταξιοδοτικών παροχών για το προσωπικό της. Η υποχρέωση που αναγνωρίζεται στον ισολογισμό όσον αφορά το σχέδιο καθορισμένων παροχών είναι η παρούσα αξία των δεσμεύσεων για καθορισμένες παροχές κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού. Οι δεσμεύσεις για καθορισμένες παροχές υπολογίζονται με βάση τη μέθοδο της προβαλλόμενης μονάδας πίστωσης. Για να προσδιοριστεί η παρούσα αξία των δεσμεύσεων για καθορισμένες παροχές, επί των εκτιμώμενων μελλοντικών εισοδηματικών ροών εφαρμόζονται ως προεξοφλητικά επιτόκια τα επιτόκια εταιρικών ομολόγων υψηλής ποιότητας που εκφράζονται σε ευρώ και έχουν παρόμοιες διάρκειες με τη διάρκεια της συναφούς συνταξιοδοτικής υποχρέωσης. Αναλογιστικά κέρδη και ζημιές μπορεί να προκύψουν από αναπροσαρμογές (σε περίπτωση που τα πραγματικά αποτελέσματα διαφέρουν από τις υποθέσεις της αναλογιστικής μελέτης), καθώς και από μεταβολές των αναλογιστικών υποθέσεων. Το καθαρό ποσό που αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα χρήσεων περιλαμβάνει το κόστος τρέχουσας υπηρεσίας για τις παροχές που συσσωρεύονται για το έτος και τους τόκους βάσει προεξοφλητικού επιτοκίου επί των δεσμεύσεων για καθορισμένες παροχές και το κόστος υπηρεσίας προηγούμενων ετών.

Κεφαλαιουχική κλείδα ΕΣΚΤ

Η κεφαλαιουχική κλείδα αποτελεί ένα μέτρο του σχετικού εθνικού μεγέθους κάθε χώρας μέλους της ΕΕ και υπολογίζεται, κατά ίσα μέρη, στη βάση του ΑΕΠ και του πληθυσμού. Η κλείδα χρησιμοποιείται ως η βάση για την κατανομή του κεφαλαίου της ΕΚΤ στις ΕθνΚΤ, και, σύμφωνα με το Καταστατικό του ΕΣΚΤ, αυτή θα πρέπει να αναθεωρείται κάθε πέντε χρόνια και κάθε φορά που ένα νέο κράτος γίνεται μέλος της ΕΕ.

Η κλείδα του Ευρωσυστήματος αποτελεί την κεφαλαιουχική κλείδα προσαρμοσμένη για τις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος μόνο και χρησιμοποιείται ως βάση για την κατανομή του νομισματικού εισοδήματος, των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία και των κερδοζημιών της ΕΚΤ.

Χαρτοφυλάκιο Χρεογράφων

Διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα εξαιρουμένων των

χρεογράφων που κρατούνται μέχρι την λήξη αποτιμώνται στις μέσες αγοραίες τιμές της ημερομηνίας κλεισίματος του ισολογισμού, χωριστά για κάθε τίτλο (κατά ISIN). Διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα που κρατούνται μέχρι την λήξη και μη διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα αποτιμώνται στην αποσβεσθείσα τιμή κτήσης και υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης.

Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία

Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ εκδίδονται από την ΕΚΤ και τις ΕθνΚΤ που μαζί αποτελούν το Ευρωσύστημα. Το 8% της συνολικής αξίας των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία εκδίδεται για λογαριασμό της ΕΚΤ και το υπόλοιπο 92% για λογαριασμό των ΕθνΚΤ. Η συνολική αξία των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων κατανέμεται στις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος κατά την τελευταία εργάσιμη μέρα κάθε μήνα σύμφωνα με τη κλείδα κατανομής τραπεζογραμματίων. Το μερίδιο της αξίας των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία που αναλογεί στην ΚΤΚ απεικονίζεται στον ισολογισμό στο στοιχείο παθητικού «Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία».

Η διαφορά μεταξύ της αξίας των τραπεζογραμματίων που κατανέμεται σε κάθε ΕθνΚΤ σύμφωνα με την κλείδα κατανομής τραπεζογραμματίων και της αξίας των τραπεζογραμματίων που αυτή πράγματι θέτει σε κυκλοφορία, δημιουργεί υπόλοιπα απαιτήσεων ή υποχρεώσεων εντός του Ευρωσυστήματος. Αυτές οι απαιτήσεις ή υποχρεώσεις, οι οποίες είναι έντοκες, απεικονίζονται αντίστοιχα στα στοιχεία του ισολογισμού στις «καθαρές απαιτήσεις σχετικές με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ στο Ευρωσύστημα» ή «καθαρές υποχρεώσεις σχετικές με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ στο Ευρωσύστημα» κάτω από τα στοιχεία «Απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος» ή «Υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος».

Κατά τα πρώτα πέντε έτη που ακολουθούν την αλλαγή του νομίσματος ενός κράτους μέλους και την εισαγωγή του ευρώ, οι απαιτήσεις ή υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος που προκύπτουν από την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ, αναπροσαρμόζονται έτσι που να αποφεύγονται σημαντικές διαφοροποιήσεις στα εισοδήματα της συγκεκριμένης ΕθνΚΤ σε σύγκριση με προηγούμενα χρόνια. Αυτές οι αναπροσαρμογές λαμβάνουν υπόψη τις διαφορές μεταξύ της μέσης αξίας των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία για κάθε ΕθνΚΤ κατά την υπό αναφορά περίοδο και την μέση αξία των τραπεζογραμματίων που θα κατανέμονταν στην ίδια ΕθνΚΤ με βάση την κλείδα κατανομής τραπεζογραμματίων κατά την ίδια περίοδο. Η αναπροσαρμογή αυτή μειώνεται σταδιακά κάθε έτος μέχρι την πρώτη μέρα του έκτου έτους που ακολουθεί την αλλαγή του νομίσματος οπότε πλέον τα έσοδα από τα τραπεζογραμμάτια κατανέμονται κατ' αναλογία της συμμετοχής της κάθε ΕθνΚΤ στο κεφάλαιο της ΕΚΤ. Για την ΚΤΚ η περίοδος αναπροσαρμογής λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2013.

Τα έσοδα ή έξοδα από τόκους που απορρέουν από αυτές τις απαιτήσεις ή υποχρεώσεις εκκαθαρίζονται μέσω των λογαριασμών της ΕΚΤ και απεικονίζονται στον λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως στο στοιχείο 1 – «Καθαρά έσοδα από τόκους».

Ενδιάμεση διανομή κερδών της ΕΚΤ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ έχει αποφασίσει ότι τα έσοδα που απορρέουν από το μερίδιό της (8%) επί της συνολικής αξίας των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων που έχουν

εκδοθεί για λογαριασμό της, και τα καθαρά έσοδα από το πρόγραμμα αγοράς χρεογράφων του Ευρωσυστήματος, «Securities Markets Programme» (SMP), θα αναγνωρίζονται στις ΕθνΚΤ κατά το οικονομικό έτος το οποίο αφορούν και θα διανέμονται τη δεύτερη εργάσιμη μέρα του επόμενου έτους υπό τη μορφή ενδιάμεσης διανομής κέρδους. Τα έσοδα αυτά θα διανέμονται εξ' ολοκλήρου εκτός αν το καθαρό κέρδος της ΕΚΤ για το συγκεκριμένο έτος είναι μικρότερο του εισοδήματός της επί των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία και με την επιφύλαξη τυχόν απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου να μειώσει αυτό το εισόδημα λόγω εξόδων της ΕΚΤ σε σχέση με την έκδοση και διαχείριση τραπεζογραμματίων ευρώ. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ μπορεί επίσης να αποφασίσει την παρακράτηση μέρους ή ολόκληρων των εσόδων που προκύπτουν από το πρόγραμμα αγοράς χρεογράφων SMP και αν είναι απαραίτητο μέρους ή ολόκληρων των εσόδων από το εκδοτικό δικαίωμα της ΕΚΤ και μεταφορά τους στην πρόβλεψη έναντι συναλλαγματικού κινδύνου, κινδύνου επιτοκίου, πιστωτικού κινδύνου και κινδύνου τιμής χρυσού.

Για το 2010, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε κατά την συνεδρία του στις 16 Δεκεμβρίου 2010 την παρακράτηση των εισοδημάτων που απορρέουν από το εκδοτικό δικαίωμα και από το πρόγραμμα αγοράς χρεογράφων SMP, και τη μεταφορά τους στην πρόβλεψη έναντι συναλλαγματικού κινδύνου, κινδύνου επιτοκίου, πιστωτικού κινδύνου και κινδύνου τιμής χρυσού.

Υπόλοιπα εντός του Ευρωσυστήματος

Υπόλοιπα εντός του Ευρωσυστήματος που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα της κατανομής των τραπεζογραμματίων ευρώ απεικονίζονται στον ισολογισμό κάτω από το στοιχείο «Καθαρές Απαιτήσεις που συνδέονται με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ εντός του Ευρωσυστήματος».

Γεγονότα που επήλθαν μετά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού

Τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προσαρμόζονται ώστε να περιλαμβάνουν γεγονότα που επέρχονται από την ημερομηνία κλεισίματος του ετήσιου ισολογισμού έως και την ημερομηνία κατά την οποία το Διοικητικό Συμβούλιο εγκρίνει τις οικονομικές καταστάσεις, εφόσον τα εν λόγω γεγονότα επηρεάζουν ουσιαστικά την κατάσταση των ως άνω στοιχείων την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού.

Σημαντικά γεγονότα που επέρχονται μετά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού και δεν επηρεάζουν το ενεργητικό και παθητικό κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού εμφανίζονται στις σημειώσεις.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

1. Χρυσός και έσοδα από χρυσό

Το στοιχείο αυτό περιλαμβάνει τα διαθέσιμα της ΚΤΚ σε χρυσό διεθνών προδιαγραφών τα οποία στις 31 Δεκεμβρίου 2010 παρέμειναν αμετάβλητα στις 446.794,82 ουγγίες όπως στις 31/12/2009. Με αγοραία αξία €1.055,42 ανά ουγγία (31/12/2009 - €766,4), τα διαθέσιμα χρυσού της ΚΤΚ αποτιμούνταν στα €471,8 εκατ. (31/12/2009 - €342,4 εκατ.) κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Τα διαθέσιμα σε χρυσό φυλάσσονται σε κεντρικές τράπεζες του εξωτερικού.

Η αποτίμηση του χρυσού γίνεται με βάση την τιμή του σε ευρώ ανά ουγγία καθαρού χρυσού που ισχύει στο τέλος του έτους και αναφέρεται στο ειδικό δελτίο συναλλαγματικών ισοτιμιών της ΕΚΤ.

Πίνακας 1 **Απαιτήσεις σε SDR έναντι του ΔΝΤ**

	31 Δεκεμβρίου 2010 €΄000	31 Δεκεμβρίου 2009 €΄000	Αλλαγή €΄000
Μερίδιο συμμετοχής της Κύπρου στο ΔΝΤ (SDR139,6 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2010 και 2009)	161.545	151.970	9.575
Καταθέσεις ΔΝΤ	(125.000)	(121.107)	(3.893)
Αποθεματικό με ΔΝΤ	36.545	30.863	5.682
Διαθέσιμα SDRs	141.274	129.943	11.331
Σύνολο απαιτήσεων έναντι του ΔΝΤ	**177.819**	**160.806**	**17.013**

Πίνακας 2 **Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα**

	31 Δεκεμβρίου 2010 €΄000	31 Δεκεμβρίου 2009 €΄000	Αλλαγή €΄000
Καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού	57.496	123.487	(65.991)
Εμπορεύσιμοι μη προθεσμιακοί τίτλοι	138.218	256.387	(118.169)
Άλλες απαιτήσεις	165	170	(5)
Σύνολο	**195.879**	**380.044**	**(184.165)**

Η τιμή ευρώ ανά ουγγία προκύπτει με βάση την ισχύουσα τιμή του χρυσού σε δολάρια ΗΠΑ σε συνάρτηση με την ισοτιμία ευρώ/δολαρίου ΗΠΑ την ίδια ημερομηνία.

Το ποσό ανατίμησης που έχει προκύψει από την άνοδο της τιμής του χρυσού κατά το 2010 ανέρχεται σε €129,4 εκατ. (2009 - €64,7 εκατ.). Το συνολικό ποσό ανατίμησης της τιμής του χρυσού στις 31/12/2010 σε σχέση με το μέσο κόστος κτήσης (μη πραγματοποιηθέν κέρδος) ανήλθε σε €458,0 εκατ. (2009 - €328,5 εκατ.) και περιλαμβάνεται στο στοιχείο 14 του παθητικού.

2. Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ

Στο στοιχείο αυτό περιλαμβάνονται οι απαιτήσεις σε ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (Special Drawing Rights - SDRs) έναντι του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) και άλλες απαιτήσεις σε συνάλλαγμα από χώρες εκτός ζώνης ευρώ.

2.1 Απαιτήσεις σε SDR έναντι του ΔΝΤ **(Πίνακας 1)**

Οι απαιτήσεις έναντι του ΔΝΤ που παρουσιάζονται στον **Πίνακα 1** αποτιμήθηκαν με την ισχύουσα στις 31 Δεκεμβρίου 2010 ισοτιμία του SDR έναντι του ευρώ όπως αναφέρεται στο Δελτίο Ισοτιμιών Αναφοράς της ΕΚΤ, δηλαδή 1SDR=€1,1572 (31 Δεκεμβρίου 2009: 1SDR=€1,0886).

2.2 Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα

Οι απαιτήσεις σε συνάλλαγμα αναλύονται στον **Πίνακα 2.**

Πίνακας 3 **Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης του ευρώ**

	31 Δεκεμβρίου 2010 €΄000	31 Δεκεμβρίου 2009 €΄000	Αλλαγή €΄000
Καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού	81.118	244.892	(163.774)
Εμπορεύσιμοι μη προθεσμιακοί τίτλοι	455.154	277.554	177.600
Σύνολο	**536.272**	**522.446**	**13.826**

Πίνακας 4 **Δάνεια σε ευρώ προς πιστωτικά ιδρύματα ζώνης του ευρώ σχετιζόμενα με πράξεις νομισματικής πολιτικής**

	31 Δεκεμβρίου 2010 €΄000	31 Δεκεμβρίου 2009 €΄000	Αλλαγή €΄000
5.1 Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	613.000	30.000	583.000
5.2 Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	4.853.000	7.529.400	(2.676.400)
Σύνολο	**5.466.000**	**7.559.400**	**(2.093.400)**

3. Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ (Πίνακας 3)

5. Δάνεια σε ευρώ προς πιστωτικά ιδρύματα ζώνης ευρώ σχετιζόμενα με πράξεις νομισματικής πολιτικής

Στο στοιχείο αυτό εμφανίζονται τα υπόλοιπα των λογαριασμών χορηγήσεων της ΚΤΚ προς τα πιστωτικά ιδρύματα στην Κύπρο, στο πλαίσιο άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στις χώρες της ζώνης του ευρώ (**Πίνακας 4**).

5.1 Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης

Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης αποτελούν πράξεις ανοικτής αγοράς, που διενεργούνται από το Ευρωσύστημα, με τη μορφή αντιστρεπτέων συναλλαγών, μέσω εβδομαδιαίων τακτικών δημοπρασιών. Έχουν διάρκεια μίας εβδομάδας και αποσκοπούν στην παροχή ρευστότητας προς το πιστωτικό σύστημα.

5.2 Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης

Οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης αποτελούν πράξεις ανοικτής αγοράς, που διενεργούνται από το Ευρωσύστημα με τη μορφή αντιστρεπτέων συναλλαγών, μέσω μηνιαίων τακτικών δημοπρασιών. Είναι, συνήθως, διάρκειας τριών μηνών και αποσκοπούν στην παροχή πρόσθετης, πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης προς το πιστωτικό σύστημα. Στο υπόλοιπο περιλαμβάνονται και οι συμπληρωματικές πράξεις παραχώρησης μακροπρόθεσμης ρευστότητας (supplementary LTRO) που έγιναν στα πλαίσια αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης με διάρκεια τριών μηνών.

6. Λοιπές απαιτήσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ

Οι απαιτήσεις αυτές αφορούν κυρίως προθεσμιακές καταθέσεις της ΚΤΚ, σε ευρώ, με αντισυμβαλλόμενους πιστωτικά ιδρύματα της

Πίνακας 5 **Χαρτοφυλάκιο χρεογράφων για σκοπούς νομισματικής πολιτικής**

	31 Δεκεμβρίου 2010 €΄000	31 Δεκεμβρίου 2009 €΄000	Αλλαγή €΄000
Καλυμμένα χρεόγραφα	109.257	51.099	58.158
Χρεόγραφα SMP	137.888	0	137.888
Σύνολο	**247.145**	**51.099**	**196.046**

ζώνης του ευρώ και δεν σχετίζονται με πράξεις νομισματικής πολιτικής.

7. Χρεόγραφα σε ευρώ κατοίκων ζώνης ευρώ

7.1 Χαρτοφυλάκιο Χρεογράφων για σκοπούς νομισματικής πολιτικής **(Πίνακας 5)**

Το στοιχείο αυτό περιλαμβάνει χρεόγραφα που αγοράστηκαν από την ΚΤΚ στα πλαίσια του προγράμματος αγοράς καλυμμένων χρεογράφων και δημόσια γραμμάτια στα πλαίσια του προγράμματος αγοράς χρεογράφων SMP. Τα χρεόγραφα θα κρατηθούν μέχρι τη λήξη τους. Το Ευρωσύστημα είχε στην κατοχή του στις 31 Δεκεμβρίου 2010 χρεόγραφα SMP συνολικής αποσβεσμένης αξίας €73.976 εκατ. Στα βιβλία της ΚΤΚ στις 31 Δεκεμβρίου 2010 ήταν καταχωρημένα €137,9 εκατ. χρεόγραφα του προγράμματος SMP. Σύμφωνα με το άρθρο 32.4 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, το εισόδημα και τυχόν ζημιές από την κατοχή χρεογράφων SMP, κατανέμονται στις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος, σύμφωνα με την ισχύουσα κεφαλαιουχική κλείδα τους.

7.2 Χαρτοφυλάκιο Χρεογράφων για σκοπούς εκτός νομισματικής πολιτικής **(Πίνακας 6,** σελ. 83)

Τα χρεόγραφα σε αποσβεσμένο κόστος αφορούν χρεόγραφα με καθορισμένες ή προσδιορισμένες πληρωμές και καθορισμένη λήξη και αποτελούν επενδυτικό χαρτοφυλάκιο που προορίζεται να διακρατηθεί μέχρι τη λήξη του.

8. Χρέος γενικής κυβέρνησης σε ευρώ

Αφορά αποκλειστικά τις απαιτήσεις της ΚΤΚ επί της Κυπριακής Κυβέρνησης για το μακροπρόθεσμο δάνειο που εκδόθηκε πριν την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ. Το δάνειο είναι αρχικής διάρκειας 30 ετών, από τις 4 Ιουλίου 2002, με τα πρώτα πέντε έτη ως περίοδο χάριτος όσον αφορά το κεφάλαιο και με ετήσιο επιτόκιο 3% βάσει επίσημης συμφωνίας μεταξύ της ΚΤΚ και του Υπουργείου Οικονομικών.

Κατά τη διάρκεια του 2010 έγιναν αποπληρωμές κεφαλαίου ύψους €47,8 εκατ. (2009: €46,4 εκατ.) και πληρωμές τόκων ύψους €46,5 εκατ. (2009: €47,9 εκατ.).

9. Απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος

9.1 Συμμετοχή στο κεφάλαιο της ΕΚΤ

Το στοιχείο αυτό περιλαμβάνει τη συμμετοχή της ΚΤΚ στο κεφάλαιο της ΕΚΤ. Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, οι ΕθνΚΤ του ΕΣΚΤ είναι οι μόνοι εγγεγραμμένοι μεριδιούχοι και κάτοχοι του κεφαλαίου της ΕΚΤ. Η εγγραφή στο κεφάλαιο της ΕΚΤ πραγματοποιείται σύμφωνα με την κλείδα κατανομής κάθε ΕθνΚΤ, η οποία ισούται με το άθροισμα του 50% του μεριδίου συμμετοχής του οικείου κράτους-μέλους στο ακαθάριστο

Πίνακας 6 **Χαρτοφυλάκιο χρεογράφων για σκοπούς εκτός νομισματικής πολιτικής**

	31 Δεκεμβρίου 2010 €΄000	31 Δεκεμβρίου 2009 €΄000	Αλλαγή €΄000
Χρεόγραφα που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία	1.377.724	1.336.651	41.073
Χρεόγραφα σε αποσβεσμένο κόστος	1.291.648	1.085.636	206.012
Σύνολο	**2.669.372**	**2.422.287**	**247.085**

εγχώριο προϊόν της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του 50% του μεριδίου συμμετοχής του στον πληθυσμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 29 παρ. 1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ).

Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ στις 16 Δεκεμβρίου 2010 το εκδοθέν κεφάλαιο της ΕΚΤ αυξήθηκε κατά €5 δις από €5,76 δις σε €10,76 δις από τις 29 Δεκεμβρίου 2010. Οι ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος θα πληρώσουν το μερίδιο τους στην αύξηση του κεφαλαίου σε τρεις ίσες ετήσιες δόσεις. Η πρώτη δόση πληρώθηκε στις 29 Δεκεμβρίου 2010, και οι υπόλοιπες δύο θα πληρωθούν στο τέλος του 2011 και 2012 αντιστοίχως. Ως εκ τούτου η ΚΤΚ στις 29 Δεκεμβρίου 2010 κατέβαλε €2,3 εκατ. ως την πρώτη δόση της. Οι υπόλοιπες δύο δόσεις είναι συνολικού ύψους €4,6 εκατ.

9.2 Απαιτήσεις από τη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ

Αφορούν τις απαιτήσεις της ΚΤΚ που απορρέουν από τη μεταφορά συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης Ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 30 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ).

Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα μεταφέρθηκαν κατ' αναλογία του μεριδίου συμμετοχής της ΚΤΚ στο καταβεβλημένο κεφάλαιο της ΕΚΤ και αφορούσαν κατά 85% δολάρια ΗΠΑ και κατά 15% χρυσό.

Οι απαιτήσεις αυτές μεταφράστηκαν σε ευρώ, με βάση τις ισοτιμίες που ίσχυαν κατά το χρόνο της μεταβίβασης τους και αποφέρουν τόκο που υπολογίζεται με το εκάστοτε οριακό επιτόκιο κύριας αναχρηματοδότησης, εκτός του μέρους που αποτελείται από χρυσό και το οποίο φέρει μηδενικό επιτόκιο.

9.4 Καθαρές απαιτήσεις από την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ στη ζώνη του ευρώ

Στο στοιχείο αυτό περιλαμβάνονται οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις της ΚΤΚ έναντι του Ευρωσυστήματος σε σχέση με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ στο Ευρωσύστημα (βλέπε «Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία» και «Υπόλοιπα εντός του Ευρωσυστήματος» στις σημειώσεις για τις λογιστικές αρχές).

10. Στοιχεία ενεργητικού υπό τακτοποίηση

Περιλαμβάνονται υπόλοιπα υπό τακτοποίηση διαφόρων ενδιάμεσων λογαριασμών και αφορούν, κατά κύριο λόγο, επιταγές που διακανονίζονται μέσω του Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού επιταγών.

Πίνακας 7 **Πάγια στοιχεία ενεργητικού**

	Οικόπεδα & κτίρια €'000	Έπιπλα & εξοπλισμός €'000	Εξοπλισμός πληροφορικής & λογισμικό €'000	Μηχανοκίνητα €'000	Σύνολο €'000
Κόστος					
Κατά 01/01/2010	22.210	11.858	5.915	892	40.875
Προσθήκες	5	454	1.191	12	1.662
Διάθεση	(6)	(204)	(476)	(58)	(744)
Κατά 31/12/2010	**22.209**	**12.108**	**6.630**	**846**	**41.793**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις					
Κατά 01/01/2010	12.311	8.798	5.672	892	27.673
Χρέωση	805	566	824	4	2.199
Διάθεση	(6)	(204)	(476)	(58)	(744)
Κατά 31/12/2010	**13.110**	**9.160**	**6.020**	**838**	**29.128**
Καθαρή αξία					
Κατά 31/12/2010	**9.099**	**2.948**	**610**	**8**	**12.665**
Κατά 01/01/2010	9.899	3.060	243	0	13.202

11. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

11.2 Πάγια στοιχεία ενεργητικού

Τα πάγια στοιχεία ενεργητικού αναλύονται στον **Πίνακα 7.**

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

1. Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία

Το στοιχείο αυτό αναφέρεται στο μερίδιο της ΚΤΚ στο σύνολο των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ, υπολογιζόμενο με βάση την κλείδα κατανομής τραπεζογραμματίων της Τράπεζας (βλέπε «Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία» στις σημειώσεις για τις λογιστικές αρχές).

Τα τραπεζογραμμάτια σε κυπριακή λίρα συνολικής αξίας €72,1 εκατ. που έπαυσε να είναι νομίμως κυκλοφορούν νόμισμα μετά την εισαγωγή του ευρώ, τα οποία, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2010 δεν είχαν επιστραφεί για ανταλλαγή με ευρώ απεικονίζεται στο στοιχείο 12 του παθητικού του ισολογισμού - «Λοιπές υποχρεώσεις». Το αντίστοιχο ποσό κατά την 31η Δεκεμβρίου 2009 ήταν €74,6 εκατ.

2. Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ σχετιζόμενες με πράξεις νομισματικής πολιτικής (**Πίνακας 8,** σελ. 85)

2.1 Τρεχούμενοι λογαριασμοί (συμπεριλαμβανομένων υποχρεωτικών καταθέσεων)

Οι λογαριασμοί αυτοί περιέχουν τις καταθέσεις των εγχώριων πιστωτικών ιδρυμάτων με την ΚΤΚ οι οποίες χρησιμοποιούνται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης τους για τήρηση ελάχιστων αποθεματικών στο Ευρωσύστημα και για την τακτοποίηση των μεταξύ τους πληρωμών.

2.2 Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων

Αφορά την πάγια διευκόλυνση αποδοχής

Πίνακας 8 **Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ σχετιζόμενες με πράξεις νομισματικής πολιτικής**

	31 Δεκεμβρίου 2010 €΄000	31 Δεκεμβρίου 2009 €΄000	Αλλαγή €΄000
2.1 Τρεχούμενοι λογαριασμοί (συμπεριλαμβανομένων υποχρεωτικών καταθέσεων)	1.191.731	1.237.204	(45.473)
2.2 Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	1.097.258	1.863.783	(766.525)
Σύνολο	**2.288.989**	**3.100.987**	**(811.998)**

καταθέσεων που παρέχει το Ευρωσύστημα στα πιστωτικά ιδρύματα.

Ειδικότερα πρόκειται για τις καταθέσεις μίας ημέρας (overnight), με προκαθορισμένο επιτόκιο, των πιστωτικών ιδρυμάτων στην ΚΤΚ, στο πλαίσιο άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στις χώρες της ζώνης του ευρώ.

5. Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ

Περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο τα υπόλοιπα των καταθέσεων της κυβέρνησης και άλλων οργανισμών του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

6. Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ

Περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο τα υπόλοιπα καταθέσεων σε ευρώ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επαναχρηματοδότηση έργων στην Κύπρο.

7. Υποχρεώσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ

Αφορούν κατά κύριο λόγο έντοκες καταθέσεις δημόσιων οργανισμών σε συνάλλαγμα.

9. Λογαριασμός ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων του ΔΝΤ

Στο λογαριασμό αυτό εμφανίζονται οι υποχρεώσεις της ΚΤΚ προς το ΔΝΤ από κατανομές ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων (SDRs) ύψους SDR 132,8 εκατ. ως αποτέλεσμα της συμμετοχής της Κύπρου στο ΔΝΤ (31/12/2009 SDR132,8 εκατ.).

10. Υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος

Πρόκειται για τις καθαρές υποχρεώσεις έναντι της ΕΚΤ που απορρέουν από τις διασυνοριακές συναλλαγές της Τράπεζας με τις λοιπές ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος, με την ΕΚΤ, καθώς και με τις ΕθνΚΤ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμμετέχουν στο σύστημα TARGET2.

Η δημιουργία των υποχρεώσεων αυτών οφείλεται αφενός στη μεταφορά της υπερβάλλουσας ρευστότητας των εγχώριων πιστωτικών ιδρυμάτων προς πιστωτικά ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την ένταξη στην ΟΝΕ την 1 Ιανουαρίου 2008 και αφετέρου σε πιστωτικές πράξεις προς πιστωτικά ιδρύματα στην Κύπρο, στο πλαίσιο άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής.

11. Στοιχεία παθητικού υπό τακτοποίηση

Αφορά κατά κύριο λόγο υποχρέωση προς την κυβέρνηση σε σχέση με τις επιταγές που διακανονίζονται μέσω του Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού επιταγών.

Πίνακας 9 **Προβλέψεις**

	31 Δεκεμβρίου 2010 €΄000	31 Δεκεμβρίου 2009 €΄000	Αλλαγή €΄000
Συνταξιοδοτικά ωφελήματα	119.012	113.353	5.659
Πρόβλεψη έναντι κινδύνων που απορρέουν από τις κύριες δραστηριότητες της ΚΤΚ	75.000	55.000	20.000
Ειδική Πρόβλεψη έναντι κινδύνων αντισυμβαλλομένων σε πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος	3.955	7.188	(3.233)
Πρόβλεψη για το κόστος κοπής κερμάτων και την προμήθεια τραπεζογραμματίων ευρώ	5.688	6.216	(528)
Σύνολο	**203.655**	**181.757**	**21.898**

12. Λοιπές υποχρεώσεις

12.1 Διαφορές από αναπροσαρμογή της αξίας πράξεων εκτός ισολογισμού

Αφορά αποτίμηση συμβολαίων ανταλλαγής νομισμάτων με βάση τις ισοτιμίες νομισμάτων κατά το τέλος του έτους.

12.3 Διάφορα στοιχεία

Αφορά κατά κύριο λόγο τα κέρματα ευρώ στην κυκλοφορία αξίας €91,6 εκατ. (2009 - €81,8 εκατ.) και τα τραπεζογραμμάτια στην κυπριακή λίρα αξίας €72,1 εκατ. (2009 - €74,6 εκατ.) (βλέπε σημείωση «Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία»).

13. Προβλέψεις (Πίνακας 9)

Συνταξιοδοτικά ωφελήματα

Η Τράπεζα διατηρεί Σχέδιο Συντάξεων, το οποίο παρέχει συνταξιοδοτικά ωφελήματα στους αφυπηρετούντες υπαλλήλους με βάση τον τελικό συντάξιμο μισθό τους. Οι υπάλληλοι δεν καταβάλλουν εισφορές, εκτός για σκοπούς μεταβίβασης της σύνταξής τους στο χήρο ή τη χήρα και τα ορφανά τέκνα τους. Η εν λόγω υποχρέωση της Τράπεζας αναφορικά με τη συντάξιμη υπηρεσία των υπαλλήλων υπολογίζεται κατά τακτικά διαστήματα από Οίκο αναλογιστών. Η αναλογιστική μελέτη που έγινε κατά την 31η Δεκεμβρίου 2009 έδειξε αναλογιστικό έλλειμμα €4,1 εκατ. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου ολόκληρο το έλλειμμα καλύφθηκε από το πλεόνασμα χρήσεως του 2009. Επιπλέον όπως προκύπτει από την αναλογιστική μελέτη το ποσοστό εισφοράς της Τράπεζας στο Σχέδιο διαμορφώθηκε από την 01/01/2010 σε 23,4% των μισθών από 28,9% που ήταν προηγουμένως. Η επόμενη αναλογιστική μελέτη θα γίνει με ημερομηνία αναφοράς την 31η Δεκεμβρίου 2012. Οι πληρωμές συντάξεων και εφάπαξ ποσών αφυπηρετήσεων κατά το 2010, όπως και σε προηγούμενα χρόνια, χρεώθηκαν απ' ευθείας στο λογαριασμό πρόβλεψης του Σχεδίου Σύνταξης. **(Πίνακας 10,** σελ. 87**).**

Πρόβλεψη έναντι κινδύνων που απορρέουν από τις κύριες δραστηριότητες της ΚΤΚ

Η ΚΤΚ διατηρεί ενιαία πρόβλεψη έναντι των κινδύνων που απορρέουν από τις κύριες δραστηριότητές της και αφορούν τον πιστωτικό και λειτουργικό κίνδυνο, τον κίνδυνο αγοράς

Πίνακας 10 **Κίνηση της καθαρής υποχρέωσης**

	2010 €΄000	2009 €΄000	Αλλαγή €΄000
Καθαρή υποχρέωση κατά την 1η Ιανουαρίου	113.353	98.351	15.002
Επιβάρυνση έτους	3.736	12.954	(9.218)
Κεφαλαιοποίηση τόκων	5.435	4.816	619
Εισφορές Υπαλλήλων στο Ταμείο Χηρών και Ορφανών	170	179	(9)
Ωφελήματα που πληρώθηκαν	(3.682)	(2.947)	(735)
Καθαρή υποχρέωση κατά την 31η Δεκεμβρίου	**119.012**	**113.353**	**5.659**

(επιτοκιακό και συναλλαγματικό), τον κίνδυνο από πράξεις νομισματικής πολιτικής και τον κίνδυνο χορήγησης επείγουσας ρευστότητας. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΤΚ λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη χρηματοοικονομική αστάθεια αποφάσισε την αύξηση της πρόβλεψης κατά €20 εκατ. με μεταφορά από το λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως.

Ειδική πρόβλεψη έναντι κινδύνων αντισυμβαλλομένων σε πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Εφαρμόζοντας τη γενική λογιστική αρχή της συντηρητικότητας, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ έκρινε απαραίτητη τη δημιουργία στους λογαριασμούς των ΕθνΚΤ για το 2008 ειδικής πρόβλεψης συνολικού ύψους €5.736 εκατ. έναντι κινδύνων αντισυμβαλλομένων σε πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Σύμφωνα με το άρθρο 32.4 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, η ειδική αυτή πρόβλεψη χρηματοδοτήθηκε από τις ΕθνΚΤ των συμμετεχόντων κρατών μελών κατ' αναλογία της κεφαλαιουχικής τους κλείδας στο Ευρωσύστημα στο ύψος που αυτή βρισκόταν κατά το 2008.

Ως αποτέλεσμα, και με βάση την κεφαλαιουχική κλείδα της ΚΤΚ στο Ευρωσύστημα κατά το 2008 που ανερχόταν σε 0,17921%, το ποσό της ειδικής πρόβλεψης που αναλογούσε στην ΚΤΚ στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ανερχόταν σε €10,3 εκατ.

Στη συνεδρία του, στις 4 Φεβρουαρίου 2010, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε τη μείωση του ύψους της ειδικής πρόβλεψης σε €4.011 εκατ. με εφαρμογή από την 31η Δεκεμβρίου 2009. Ως εκ τούτου, το ποσό το οποίο αναλογούσε στην ΚΤΚ κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2009 μειώθηκε κατά €3,1 εκατ. και ανερχόταν σε €7,2 εκατ.

Στη συνεδρία του, στις 3 Φεβρουαρίου 2011, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ επανεξέτασε την επάρκεια της ειδικής αυτής πρόβλεψης και αποφάσισε τη μείωση του ύψους της σε €2.207 εκατ. με εφαρμογή από την 31η Δεκεμβρίου 2010. Ως αποτέλεσμα της απόφασης αυτής, το ποσό που αναλογεί στην ΚΤΚ κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2010 μειώθηκε κατά €3,2 εκατ. και ανέρχεται σε €4,0 εκατ.

Πρόβλεψη για το κόστος κοπής κερμάτων και τη προμήθεια τραπεζογραμματίων ευρώ

Αφορά το προβλεπόμενο κόστος για την κοπή κερμάτων και την προμήθεια τραπεζογραμματίων ευρώ. Κατά το 2010 έχει χρησιμοποιηθεί ποσό €0,5 εκατ. για την κάλυψη του κόστους κοπής κερμάτων ευρώ.

Πίνακας 11 **Λογαριασμοί αναπροσαρμογής**

	31 Δεκεμβρίου 2010 €΄000	31 Δεκεμβρίου 2009 €΄000	Αλλαγή €΄000
Αναπροσαρμογές προ-σταδίου III	241.007	241.306	(299)
Συναλλαγματικές αναπροσαρμογές	226.687	94.401	132.286
Αναπροσαρμογές τιμής	10.374	33.830	(23.456)
Σύνολο	**478.068**	**369.537**	**108.531**

14. Λογαριασμοί αναπροσαρμογής

Σύμφωνα με τις λογιστικές αρχές, οι οποίες ισχύουν για το Ευρωσύστημα και εφαρμόζονται και από την ΚΤΚ, ιδίως την αρχή της συντηρητικότητας, τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη που προκύπτουν από την αποτίμηση του χρυσού, των χρηματο-οικονομικών μέσων σε ξένο νόμισμα και των χρεογράφων δεν αναγνωρίζονται ως έσοδα αλλά μεταφέρονται απευθείας σε λογαριασμούς αναπροσαρμογής (λειτουργούν ως αποθεματικά μόνο για τα συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία). Με βάση τις ίδιες αρχές, μη πραγματοποιηθείσες ζημιές από αποτίμηση που προκύπτουν στο τέλος του έτους λογίζονται ως έξοδα και μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσεως.

Κατά την αποτίμηση στο τέλος της χρήσεως 2010 τα συνολικά μη πραγματοποιηθέντα κέρδη αυξήθηκαν κατά €108,5 εκατ. (2009 - €43,6 εκατ.) και εμφανίζονται αναλυτικά στον **Πίνακα 11**.

Τα ποσά αυτά αντιπροσωπεύουν αποθεματικά ασφάλειας έναντι πιθανών μελλοντικών δυσμενών εξελίξεων στη διακύμανση της τιμής του χρυσού, των τιμών χρεογράφων και των ισοτιμιών των νομισμάτων στα οποία τηρούνται συναλλαγματικά αποθέματα.

15. Κεφάλαιο και αποθεματικά (Πίνακας 12, σελ. 89)

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε την έκδοση νέου κεφαλαίου με την κεφαλαιοποίηση €30 εκατ. από το Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο. Ως αποτέλεσμα της απόφασης αυτής, το κεφάλαιο της Τράπεζας αυξήθηκε από €30 εκατ. σε €60 εκατ. Η πιο πάνω απόφαση λήφθηκε σύμφωνα με το άρθρο 58(2) του *περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου, 2002 - 2007.*

Το Διοικητικό Συμβούλιο ασκώντας τις εξουσίες που του παρέχονται από το άρθρο 58(1) του *περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου,* αποφάσισε, με κριτήριο τη διασφάλιση της διαρκούς και εύρυθμης λειτουργίας της Τράπεζας και της απαραίτητης οικονομικής ανεξαρτησίας για επίτευξη των στόχων της, τη μεταφορά €30 εκατ. από το λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2010 στο Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο.

Στο Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο μεταφέρθηκε επίσης το 20% του καθαρού πλεονάσματος κατά το 2009 όπως προνοείται στο άρθρο 59(β) του *περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου*. Το υπόλοιπο 80% του καθαρού πλεονάσματος εκάστης χρήσεως μεταφέρεται στο Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό σε πίστη του Πάγιου Ταμείου της κυβέρνησης, εκτός εάν το Συμβούλιο αποφασίσει την περαιτέρω παρακράτηση κερδών σε περίπτωση που τούτο επιβάλλεται κατά την κρίση του από εξαιρετικές περιστάσεις.

Πίνακας 12 **Κεφάλαιο και αποθεματικά**

	31 Δεκεμβρίου 2010 €΄000	31 Δεκεμβρίου 2009 €΄000	Αλλαγή €΄000
Κεφάλαιο	60.000	30.000	30.000
Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο	56.712	33.623	23.089
Σύνολο	**116.712**	**63.623**	**53.089**

Λογαριασμοί εκτός ισολογισμού

Πράξεις αντιστάθμισης συναλλαγματικών κινδύνων

Στα πλαίσια της πολιτικής αντιστάθμισης του συναλλαγματικού κινδύνου η ΚΤΚ προέβη κατά το 2010 σε πράξεις προθεσμιακής παράδοσης και ανταλλαγής νομισμάτων. Το προθεσμιακό σκέλος από τις συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων και πράξεις προθεσμιακής παράδοσης, οι οποίες εκκρεμούσαν κατά την 31 Δεκεμβρίου 2010 και αφορούσαν ΗΠΑ $674 εκατ. και στερλίνες 151 εκατ. περιλαμβάνονται στα στοιχεία εκτός ισολογισμού.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 2010

Πίνακας 13 **Καθαρά έσοδα από τόκους**

	2010 €΄000	2009 €΄000	Αλλαγή €΄000
Έσοδα από τόκους επί			
Απαιτήσεων σε συνάλλαγμα	26.225	27.266	(1.041)
Απαιτήσεων σε ευρώ	68.803	80.154	(11.351)
Απαιτήσεων από τη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ	680	869	(189)
Καθαρής απαίτησης που προκύπτει από την κατανομή τραπεζογραμματίων ευρώ	1.456	1.714	(258)
Δανείων προς πιστωτικά ιδρύματα	75.692	77.770	(2.078)
Μακροχρόνιου δανείου στην κυβέρνηση	45.807	47.221	(1.414)
Δανείων προσωπικού	168	181	(13)
Σύνολο εσόδων από τόκους	**218.831**	**235.175**	**(16.344)**
Έξοδα σε τόκους επί			
Υποχρεώσεων σε συνάλλαγμα	448	5.080	(4.632)
Υποχρέωσης στο TARGET2	84.919	80.741	4.178
Υποχρεωτικών καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων	13.759	16.103	(2.344)
Άλλων καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων	1.988	841	1.147
Άλλων υποχρεώσεων σε ευρώ	4.355	3.817	538
Σύνολο εξόδων σε τόκους	**105.469**	**106.582**	**(1.113)**
Καθαρά έσοδα από τόκους	**113.362**	**128.593**	**(15.231)**

Όπως προνοούν οι λογιστικές αρχές, οι οποίες ισχύουν για το Ευρωσύστημα και εφαρμόζονται και από την ΚΤΚ, τα έσοδα από τόκους περιλαμβάνουν τις διαφορές υπέρ ή υπό το άρτιο που προκύπτουν από αγορασθέντα χρεόγραφα κατά το μέρος που έχουν αποσβεσθεί μέσα στο έτος. Για σκοπούς σύγκρισης τα ποσά όπως παρουσιάζονται στην ετήσια έκθεση του 2009 έχουν αναπροσαρμοστεί ανάλογα αφού η αποσβεσθείσα διαφορά υπέρ το άρτιο παρουσιαζόταν στα έξοδα τόκων.

2. Καθαρό αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές πράξεις, αποσβέσεις και προβλέψεις για κινδύνους

Οι αποσβέσεις χρηματοοικονομικών μέσων και τοποθετήσεων απεικονίζουν κατά κύριο λόγο τη μείωση, πέραν του καθαρού κόστους κτίσης, της αγοραίας αξίας χρεογράφων χωρών του Ευρωσυστήματος οι οποίες έχουν πληγεί από την επιδείνωση της χρηματοοικονομικής αβεβαιότητας και αδυνατούν να αντλήσουν κεφάλαια από τις διεθνείς χρηματαγορές.

4. Έσοδα από μετοχές και συμμετοχές

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, στη συνεδρία

του στις 3 Μαρτίου 2011 αποφάσισε τη διανομή του καθαρού κέρδους για το 2010 ύψους €170,8 εκατ. Το ποσό που αναλογεί στην ΚΤΚ ανέρχεται σε €0,3 εκατ. Η διανομή του καθαρού κέρδους για το 2009 ήταν ύψους €1,8 δις και το ποσό που αναλογούσε στην ΚΤΚ ανερχόταν σε €2,9 εκατ.

5. Καθαρό αποτέλεσμα από τη συγκέντρωση και την αναδιανομή του νομισματικού εισοδήματος

Νομισματικό εισόδημα είναι το εισόδημα που συγκεντρώνουν οι ΕθνΚΤ κατά την άσκηση των καθηκόντων τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Το ποσό του νομισματικού εισοδήματος κάθε ΕθνΚΤ προσδιορίζεται με υπολογισμό των πραγματικών ετήσιων εσόδων που απορρέουν από τα στοιχεία του ενεργητικού που έχει στην κατοχή της έναντι της νομισματικής βάσης.

Η νομισματική βάση αποτελείται από τα ακόλουθα στοιχεία του παθητικού:

- τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία,
- υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ σχετιζόμενες με πράξεις νομισματικής πολιτικής,
- καθαρές υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος που απορρέουν από το υπόλοιπο του λογαριασμού δοσοληψιών με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (TARGET2),
- καθαρές υποχρεώσεις που απορρέουν από την κατανομή, εντός του Ευρωσυστήματος, των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ.

Ποσά τόκων που έχουν πληρωθεί επί των παραπάνω υποχρεώσεων που αποτελούν τη νομισματική βάση αφαιρούνται από το νομισματικό εισόδημα κάθε ΕθνΚΤ.

Τα στοιχεία του ενεργητικού οι αποδόσεις των οποίων λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του νομισματικού εισοδήματος είναι τα ακόλουθα:

- δάνεια σε ευρώ προς πιστωτικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ σχετιζόμενα με πράξεις νομισματικής πολιτικής,
- απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος από τη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ,
- καθαρές απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος που απορρέουν από το υπόλοιπο του λογαριασμού δοσοληψιών με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (TARGET2),
- καθαρές απαιτήσεις που απορρέουν από την κατανομή, εντός του Ευρωσυστήματος, των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ,
- ένα ελάχιστο ποσό διαθεσίμων χρυσού για κάθε ΕθνΚΤ, κατ' αναλογία της κλείδας κατανομής κάθε ΕθνΚΤ. Ο χρυσός θεωρείται ότι δεν παράγει εισόδημα.

Στις περιπτώσεις που η αξία των στοιχείων του ενεργητικού οι αποδόσεις των οποίων λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του νομισματικού εισοδήματος υπερβαίνει ή υπολείπεται της αξίας της νομισματικής βάσης, η απόδοση της διαφοράς (gap) υπολογίζεται με βάση το μέσο ετήσιο ύψος της εν λόγω διαφοράς επί τη μέση ετήσια εκατοστιαία απόδοση των κοινών για όλες τις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος στοιχείων του ενεργητικού που αναφέρονται παραπάνω.

Στο τέλος κάθε οικονομικού έτους το συνολικό ποσό του συγκεντρωθέντος νομισματικού εισοδήματος του Ευρωσυστήματος αναδιανέμεται μεταξύ των ΕθνΚΤ, κατ' αναλογία των αντίστοιχων καταβεβλημένων μεριδίων συμμετοχής τους στο κεφάλαιο της ΕΚΤ.

Η διαφορά, ύψους €1,9 εκατ. (2009 - €10,4 εκατ.),

Πίνακας 14 **Δαπάνες προσωπικού**

	2010 €΄000	2009 €΄000	Αλλαγή €΄000
Βασικοί μισθοί	14.221	14.109	112
Αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή	3.435	3.187	248
Εργοδοτικές εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και άλλες εισφορές	2.594	2.401	193
Υπερωριακή εργασία και άλλα επιδόματα	1.280	1.099	181
Εκπαίδευση προσωπικού	146	105	41
Πρόβλεψη για το Ταμείο Συντάξεων	9.171	17.770	(8.599)
Σύνολο	**30.847**	**38.671**	**(7.824)**

Πίνακας 15 **Πρόβλεψη για τοΤαμείο Συντάξεων**

	2010 €΄000	2009 €΄000	Αλλαγή €΄000
Κόστος υπηρεσίας για το υπό αναφορά έτος	3.736	6.234	(2.498)
Τόκος επί του Ταμείου Συντάξεων	5.435	4.816	619
Κόστος υπηρεσίας προηγούμενων ετών	-	6.720	(6.720)
Σύνολο	**9.171**	**17.770**	**(8.599)**

μεταξύ του νομισματικού εισοδήματος, ύψους €22,4 εκατ. (2009 - €32,7 εκατ.), που η ΚΤΚ συγκέντρωσε στη χρήση 2010 και του νομισματικού εισοδήματος, ύψους €20,5 εκατ. (2009 - €22,3 εκατ.), που της αναλογεί από την αναδιανομή, σύμφωνα με το μερίδιο της στο καταβεβλημένο κεφάλαιο της ΕΚΤ, αντιστοιχεί στο καθαρό αποτέλεσμα από τη συγκέντρωση και την αναδιανομή του νομισματικού εισοδήματος του Ευρωσυστήματος. Επιπλέον, λόγω αναθεώρησης του νομισματικού εισοδήματος του Ευρωσυστήματος για το 2008 και 2009, η ΚΤΚ έχει να πληρώσει €133 χιλιάδες και €14 χιλιάδες αντιστοίχως.

6. Λοιπά έσοδα

Τα λοιπά έσοδα αφορούν κατά κύριο λόγο καθαρά έσοδα ύψους €674 χιλιάδων από τη διάθεση μετάλλων των κερμάτων της κυπριακής λίρας και έσοδα ύψους €420 χιλιάδων από νομισματικές εκδόσεις. Το ποσό που αναφέρεται για το 2009 αφορούσε κυρίως την αξία των κυπριακών κερμάτων (€36,5 εκατ.) που δεν είχαν επιστραφεί για ανταλλαγή σε ευρώ μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2009, τελευταία ημερομηνία ανταλλαγής τους, όπως ορίζεται από τον *περί της Υιοθέτησης του Ευρώ Νόμο, 2007*.

7. Δαπάνες προσωπικού

Οι δαπάνες προσωπικού αναλύονται στον **Πίνακα 14.**

Πίνακας 16 **Κύριες αναλογιστικές υποθέσεις**

Προεξοφλητικό επιτόκιο	4,80%
Μέσος ρυθμός αύξησης μισθών	3,00%
Πληθωρισμός	2,00%
Αύξηση βασικών ασφαλιστέων αποδοχών	3,50%
Ποσοστό αύξησης συντάξεων	3,00%
Ποσοστό αύξησης αναλογικών συντάξεων από κοινωνικές ασφαλίσεις	2,00%

Πρόβλεψη για το Ταμείο Συντάξεων

Η επιβάρυνση για τα συνταξιοδοτικά ωφελήματα των μελών του προσωπικού αναλύεται στον **Πίνακα 15** (σελ. 92).

Κύριες αναλογιστικές υποθέσεις

Κατά την αναλογιστική μελέτη που έγινε με ημερομηνία αναφοράς 31η Δεκεμβρίου, 2009 χρησιμοποιήθηκαν οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που παρουσιάζονται στον **Πίνακα 16**.

8. Διοικητικές δαπάνες

Οι διοικητικές δαπάνες περιλαμβάνουν δαπάνες για τηλεπικοινωνίες, ασφάλιση και συντήρηση του κτιρίου και του εξοπλισμού, και τρέχουσες λειτουργικές δαπάνες.

Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις

Εντός του 2010 ανελήφθησαν από την ΚΤΚ υποχρεώσεις για έργα πληροφορικής συνολικού ύψους €0,3 εκατ.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού

Την 1η Ιανουαρίου 2011 ως αποτέλεσμα της ένταξης της Eesti Pank στο Ευρωσύστημα η κλείδα της ΚΤΚ στο Ευρωσύστημα διαμορφώθηκε σε 0,19565% από 0,19616%. Το μερίδιο συμμετοχής των ΕθνΚΤ στο κεφάλαιο της ΕΚΤ δεν επηρεάζεται και ως εκ τούτου η κεφαλαιουχική κλείδα της ΚΤΚ παραμένει στο 0,1369%.

Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή
προς το Συμβούλιο της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (η «Τράπεζα») στις σελίδες 72 μέχρι 93, οι οποίες αποτελούνται από τον ισολογισμό στις 31 Δεκεμβρίου 2010, και το λογαριασμό αποτελεσμάτων της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπές επεξηγηματικές σημειώσεις.

Ευθύνη του Διοικητή και του Συμβουλίου για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο Διοικητής και το Συμβούλιο της Τράπεζας είναι υπεύθυνοι για την κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων που να δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα σύμφωνα με το άρθρο 57(2) του *περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου, 2002 - 2007*, με βάση εγκεκριμένες λογιστικές αρχές που εκάστοτε ισχύουν για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) όπως αυτές καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2010/20. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει: σχεδιασμό, εφαρμογή και τήρηση εσωτερικών δικλίδων σχετικών με την κατάρτιση και τη δίκαιη παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, είτε οφείλεται σε απάτη είτε σε λάθος επιλογή και εφαρμογή καταλλήλων λογιστικών πολιτικών και υπολογισμό λογιστικών εκτιμήσεων που είναι λογικές για τις περιστάσεις.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας καθώς και να σχεδιάζουμε και να διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση λελογισμένης διασφάλισης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα.

Ένας έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή, περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους σφάλματος των οικονομικών καταστάσεων, είτε οφείλεται σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνων, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων της οντότητας που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της οντότητας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και του λελογισμένου των λογιστικών εκτιμήσεων που έγιναν από τον Διοικητή και το Συμβούλιο, καθώς και την αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να παράσχουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι οικονομικές καταστάσεις δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής θέσης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στις 31 Δεκεμβρίου 2010, και της χρηματοοικονομικής

επίδοσης της για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με το άρθρο 57(2) του *περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου*, με βάση εγκεκριμένες λογιστικές αρχές που εκάστοτε ισχύουν για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) όπως αυτές καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2010/20.

Άλλο Θέμα

Αυτή η έκθεση, περιλαμβανομένης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για το Συμβούλιο της Τράπεζας ως σώμα και μόνο και για κανένα άλλο σκοπό. Δίνοντας αυτή τη γνώμη δεν αποδεχόμαστε ή αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιονδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

PricewaterhouseCoopers Limited
Chartered Accountants

Λευκωσία, 14 Μαρτίου 2011

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΕΛΙΔΩΝ):
FBRH CONSULTANTS ΛΤΔ - ΣΑΙΜΟΝ ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ, MBA, FCIM (UK), CHARTERED MARKETER
www.fbrh.eu

ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
CASSOULIDES MASTERPRINTERS